PARADOX

REVISTA ASOCIAȚIEI „WELLS-TIMIȘOARA"

Nr. 25-26 Noiembrie 2014

45

de ani de activitate
a cenaclului
H.G. WELLS
Timişoara

PARADOX

Nr. 25-26, noiembrie 2014

REVISTĂ DE SCIENCE-FICTION A ASOCIAȚIEI „WELLS-TIMIȘOARA"

Această ediție a revistei apare cu sprijinul financiar al
Pro Air Clean Ecologic

Editorial

Lucian Ionică – *„Cârligele" SF-ului* 2

Mașina timpului
– Momente în istoria cenaclului „H.G. Wells" –

Dorin Davideanu – *Cronologia „H.G. Wells"/„Paradox" (IV)* 3
Antuza Genescu – *Doi wellsiști în Dublin: Eurocon 2014 – Shamrokon* 6
Ian Watson – *Ghost of Honour: H.G. Wells* 9
Memento Ștefan Ghidoveanu: Din ce în ce mai puțini, Exploratorii… 13
Fotoreportaj: „Wells-Timișoara" la Szeged 14
Fotoreportaj: Lansare „Paradox" nr. 24 16

Imposibila revedere
– Remus Șimian (1982-2004) –

Silviu Genescu – *Înapoi în pulbere de stele* 17
Remus Șimian – *Fabrica* 18

Maidanul cu extratereștri
– Eseuri și proze –

Tony Chester – *Personalitate* 24
Cristian Ghinea – *Sergend… Sergend… Incidentul de la Bâlea Lac* 31
Silviu Genescu – *Pe Marte* 32
Traian Urdea – *Actualitatea științifică pe glob* 39
Daniel Haiduc – *Antepovestea și prezentul* 42
Laurențiu Nistorescu – *Postmodernism și science-fiction* 43
Antuza Genescu – *Colecția de Povestiri Științifico-Fantastice, serie nouă* 45
Ioana Vișan – *Fata-rachetă* 47
Laurențiu Nistorescu – *Contact de gradul paișpe…* 51
Daniel Haiduc – *Asteroidul* 52
Ylva Spångberg – *Autorul ascuns* 60
Laurențiu Nistorescu – *Evadarea dintre orizonturi* 62
Daniel Haiduc – *H+* 62
David Kelečić – *Prăpastia dintre generații* 64
Laurențiu Nistorescu – *Când Eleutheria l-a cunoscut pe Haplonimandus…* 68
Elan Engarde Poc [Györfi-Deák György] – *Harababura și pendula* 69

Revista este ilustrată cu lucrări grafice semnate de Sergiu Zegrean, Marina Nicolaev, Bogdan-Alexandru Ungureanu, Dmitry Brodetsky, Nicu Dărăștean, Nicu Gecse; coperta: Daniel Haiduc

ISSN 2285 – 7575
ISSN-L 2285 – 7575

REDACȚIA
Dorin Davideanu, Laurențiu Demetrovici, Antuza Genescu, Silviu Genescu, Daniel Haiduc, Lucian Ionică, Laurențiu Nistorescu

Tiparul executat la Eurostampa
Timișoara, Bd. Revoluției din 1989, nr. 26;
tel./fax: 0256-204 816; edituraeurostampa@gmail.com
www.eurostampa.ro

Lucian Ionică

„Cârligele” SF-ului

SF-ul are câteva cârlige specifice cu care îşi prinde cititorii (sau spectatorii filmelor care poartă această siglă). Sunt nişte cârlige „agere”, cum spun pescarii împătimiți. Ele îi agață nu doar pe cei ce se lasă atraşi de momeala unei coperte, a numelui colecției, a editurii sau chiar a autorului (ori a afişului, actorilor sau trailer-elor, în cazul filmelor). SF-ul nu este singurul brand care oferă aşa ceva, diferă doar proporția în care sunt amestecate componentele cocktailului, precum şi impuritățile rămase, după executarea melanjului. De reținut că sunt foarte reactive, cum spun chimiştii, având o mare putere de combinare cu diferite „substanțe” literare, de la *horror* la *humor*.

Fantezia – nici nu ştiu ce e mai mult, vitamină sau aliment. Cert e că, fără ea, viața în spațiul ideilor nici nu este posibilă. Cel care nu-şi poate desprinde gândul din imediatul clipei, nu se poate spune că trăieşte, ci doar supraviețuieşte, deşi mai exact ar fi să se spună că subviețuieşte.

Logica deducțiilor şi coerența lumilor create fac parte din aceeaşi veche familie nobilă, care oferă oricui doreşte rafinate dovezi de inteligență.

Ştiința împrumută cu generozitate încredere şi speranță în legile ei, sugerând, cu o oarecare doză de manipulare, că acestea vor fi aplicate doar în scopuri oneste.

Decorul, recuzita şi, doar uneori, personajele, sunt atât de maleabile, unii zic: versatile, încât te pot fascina sau, dimpotrivă, te pot intriga până la enervare şi respingere.

Escapismul este sănătos, opinie personală, dar luat numai în doze mici, raționale, fără abuz, pentru a mai curăța din zgura stresului cotidian. Habar n-am dacă dă sau nu dependență.

Reuşita stă şi în calitatea ori originalitatea solventului literar în care se dizolvă cele de mai sus.

Desigur, succesul sau insuccesul sunt copios influențate şi de (in)toleranța lectorului la un element sau altul, de capacitatea sa de a pătrunde printre rânduri sau chiar în spatele cuvintelor ori de sensibilitatea la nuanțele scriiturii ori la tâlcuri – dacă vor fi fiind, pentru că la unii apar neplăcute reacții negative, alergice. Chiar şi când nu este cazul, de exemplu: la simpla siglă SF.

După cum se vede, am vorbit doar despre cheile succesului. Despre cele ale insuccesului, poate altă dată, poate altcineva.

Nicu Dărăştean – „Drumurile timpului”

Dorin Davideanu

Cronologia „H.G. Wells” / „Paradox” (IV)

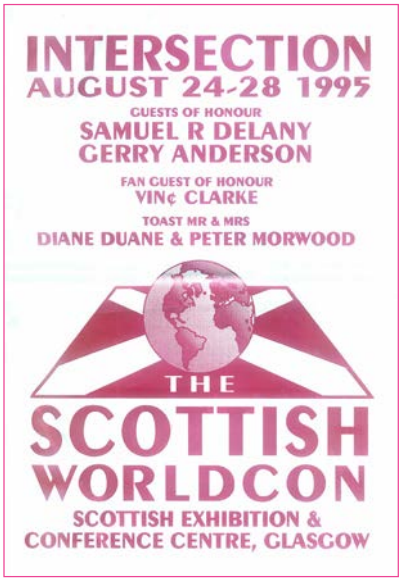

24-28 august 1995. Contactele româno-britanice sunt reafirmate la Intersection-ul de la Glasgow (un Eurocon-Worldcon).

22-24 septembrie 1995. Schimbul Cultural revine cu o vizită de interes ştiinţific şi science-fiction efectuată la Londra şi, apoi, la Festivalul de film fantastic de la Manchester, de Antuza Genescu şi Cristian Lăzărescu. Viceprimarul din Bexley (Londra), dl Frank Barratt, îi primeşte pe membrii Schimbului Cultural Anglo-Român.

1995. Tony Chester face o vizită prietenilor săi şi fanilor SF din Timişoara şi Bucureşti.

Foto 1: Roberto Quaglia (în stânga, cu spatele), Jonathan Cowie şi Silviu Genescu, la convenţia Intersection – Glasgow, 1995; **Foto 2:** Antuza Genescu şi Cristian Lăzărescu, în cursul vizitei lor la Bexley (1995); Fotografii din colecţia Silviu Genescu.

1995, toamna. La întâlnirile cenaclului, relatările participanţilor la evenimentele verii alternează cu şedinţele de lectură.

1995, 1996. Conform tradiției, la sfârșitul fiecărui an se desfășoară, sub diverse generice, nelipsitele „Zile ale cenaclului”.

În **1995**, pretextul l-a constituit centenarul apariției romanului ***Mașina timpului***, al „patronului” nostru literar. În **1996** – 100 de ani de la publicarea altui roman, ***Insula doctorului Moreau***…

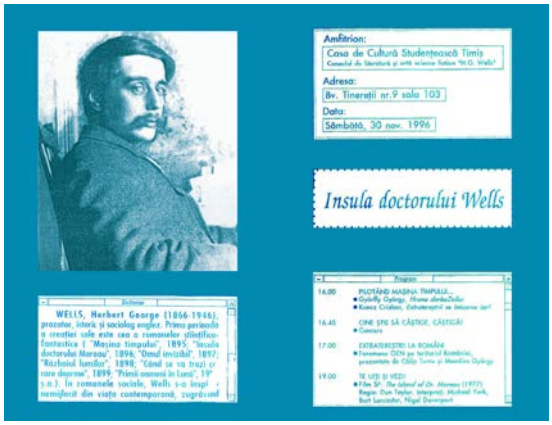

CASA DE CULTURĂ STUDENȚEASCĂ
CENACLUL DE LITERATURĂ ȘI ARTĂ SCIENCE FICTION
H. G. WELLS
FILMUL SCIENCE FICTION / PRECURSORII
(8)
MISTERUL DIN MUZEUL FIGURILOR DE CEARĂ
SUA, 1933
Regia: MICHAEL CURTIZ
Cu LIONEL ATWILL, FAY WRAY

1996-1997. Continuă prezentarea „serialului” ***Filmul science-fiction – precursorii.*** Apoi se deschide un alt ciclu: ***Filmul science-fiction. Repere***, în care pot fi (re)văzute capodopere cinematografice ale genului.

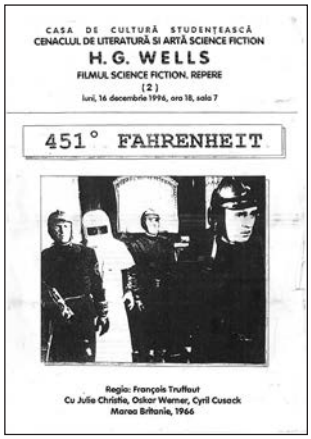

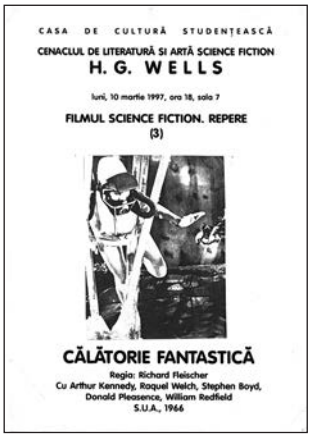
CASA DE CULTURĂ STUDENȚEASCĂ
CENACLUL DE LITERATURĂ ȘI ARTĂ SCIENCE FICTION
H. G. WELLS
FILMUL SCIENCE FICTION. REPERE
(3)
CĂLĂTORIE FANTASTICĂ
Regia: Richard Fleischer
Cu Arthur Kennedy, Raquel Welch, Stephen Boyd, Donald Pleasence, William Redfield
S.U.A., 1966

Noiembrie 1997. Cu ocazia împlinirii a 25 de ani de la apariția primului „Paradox” (fanzinul cenaclului „H.G. Wells”), membrii grupării decid să reînvie tradiția întreruptă temporar (revista nu mai apăruse din 1994). **Paradox nr. 19**, număr aniversar, este, totodată, un număr retrospectiv, cuprinzând câteva din cele mai frumoase povestiri create de-a lungul vremii de către wellsiști. Însumând 48 de pagini, format A4, această apariție reînnoadă, totodată, colaborarea redacției cu instituția Casei de Cultură a Studenților din Timișoara (cea care a găzduit, de la înființare, ședințele de lectură și celelalte acțiuni ale cenaclului). Să adăugăm că, profitând de elanul care l-a animat la realizarea acestei reviste, colectivul de redactori (identificat cu membrii cenaclului) a izbutit să editeze publicația, într-o formulă asemănătoare, și în anii următori: 1998, 1999.

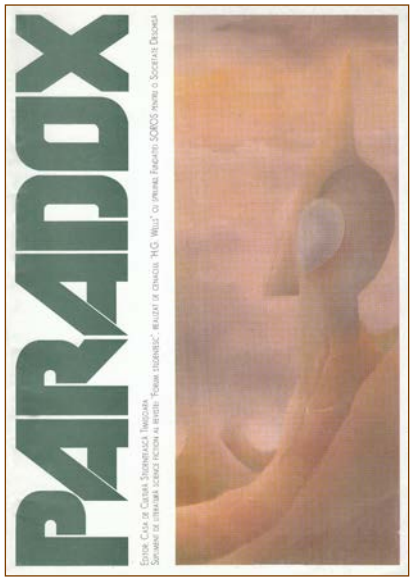

PARADOX
REVISTĂ DE LITERATURĂ SCIENCE FICTION REALIZATĂ DE CENACLUL "H.G. WELLS" DE LA CASA DE CULTURA STUDENȚEASCĂ TIMIȘOARA

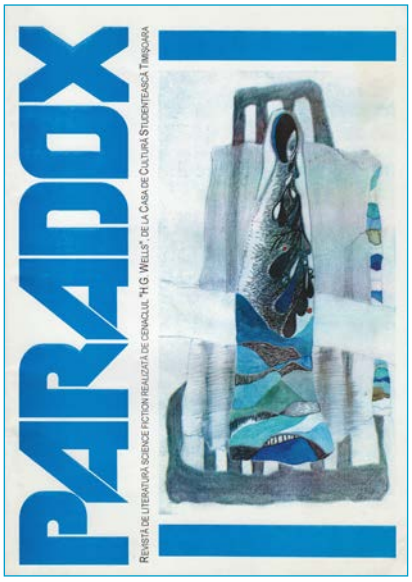
PARADOX
REVISTĂ DE LITERATURĂ SCIENCE FICTION REALIZATĂ DE CENACLUL "H.G. WELLS" DE LA CASA DE CULTURA STUDENȚEASCĂ TIMIȘOARA

The Science Fact & Literatură științifică și ficțiune
CONCATENATION
News and Reviews from the year to Summer 1997
știri și recenzii de la începutul până în Vara anului 1997
Building bridges issue
The Anglo-Romanian Science and SF Cultural Exchange
Teaching English through SF in Vladivostok • Convention reports • Book and video reviews • and much more
Depășind frontiere și clădind punți
Schimbul Cultural Științific și SF Anglo-Român • Predând engleza prin SF în Vladivostok • Rapoartele convenției • Recenzii de carte și film • Și multe, multe altele

1997. Prin efortul coordonat de Jonathan Cowie, este realizată o ediție bilingvă (în engleză şi română) a revistei **Concatenation** („semi-pro-zin” al grupării **The North West Kent SF Society** [=**The Phoenicians**].

„Fotografia de grup” făcută cu prilejul lansării la Timişoara a publicației ne-a fost oferită, cu ani în urmă, de către regretatul Constantin Cozmiuc.

1998, 21 noiembrie. Ziua cenaclului se desfăşoară sub genericul **„Vizibil / invizibil”**. Între manifestările care au loc cu această ocazie, remarcăm lansarea volumului de proză science-fiction ***Tactică şi strategie***, al lui Marcel Luca (editat la „Marineasa”) şi prezentarea revistei **Paradox nr. 20**.

(Va urma)

Antuza Genescu

Doi wellsişti în Dublin
Eurocon 2014 – *Shamrokon*

Marea Irlandei este un portal spre teritorii care par să nu aparţină Pământului. Senzaţia de distorsiune spaţială se insinuează în tine încă de la urcarea pe feribot, după ce te-ai instalat pe un fotoliu de la geam, ca tot călătorul care trece prima oară din Anglia în Irlanda.

O ignori, îţi spui că e vorba de disconfortul călătoriei pe apă. În realitate, pierzi spectaculos legătura cu Pământul (şi cu pământul!), într-o trecere legănată prin poarta dezvăluită de spuma valurilor în zile fără prea mulţi nori. O poartă spre oraşul anomaliilor spaţiale.

Senzaţia persistă şi după ce ai coborât de pe feribot, ţi-ai recuperat bagajele şi ai aflat de unde se ia autobuzul spre oraş. Nu mai poţi da vina pe răul de mare şi eşti nevoit să recunoşti că ai alunecat într-un loc cu geografie stranie şi legi noi, un melanj de jovialitate, patetism, indolenţă, patriotism şi umor.

Drumul cu autobuzul pare să te convingă treptat că te afli, totuşi, într-un ţinut terestru. Zone industriale, garduri, schele, ziduri cenuşii, linii de tramvai, iarbă, pomi, blocuri, case răzleţe, rânduri de case frumoase, magazine, apoi gara Connolly, unde coboară toată lumea din autobuz. Chiar şi noi, doi wellsişti cu patru bagaje, veniţi să vizităm locul unde s-au născut tatăl lui Gulliver, al lui Dorian Gray şi al lui Dracula. Şi să participăm la convenţia europeană de science-fiction, zisă, în anul 2014, *Shamrokon*.

Ne-am scuturat cu greu de amorţeala dulceagă a călătoriei şi am plecat spre pensiunea unde ne rezervasem camera. Când făcusem rezervarea, gazda, o tanti Catherine, ne explicase într-un e-mail că de la staţia de autobuz până la ea se fac doar zece minute în plimbare. Convinşi că ştie ce spune, doar e localnică, am pornit pe jos. Ce înseamnă zece minute, când eşti în Dublin prima oară? În Dublin! În realitate, am mers vreo jumătate de oră pe o stradă care urca, trăgând bagajele după noi, derutaţi de numerotarea „în cerc” a clădirilor, de lipsa marcajelor la trecerea de pietoni şi de indicatoarele debusolante. Parcă ne învârteam pe inelul lui Saturn. Am găsit pensiunea după vreo trei sferturi de oră.

Probabil că în Dublin timpul se comprimă dacă eşti irlandez şi se dilată dacă eşti turist. Iar spaţiul se dilată dacă eşti turist şi se comprimă dacă eşti irlandez. În funcţie de localnicii cărora le ceri îndrumări, centrul se mută la periferie, iar periferia la centru. Însăşi noţiunea de „centru” e înţeleasă diferit. Hotelul DoubleTree by Hilton, de pe Burlingon Road, e situat, chipurile, în centru. De fapt, ca să ajungi la el, mergi un ceas pe jos din centru (alt centru, indicat de alt localnic). La un sediu de informare turistică, ni s-a spus că pensiunea la care ne-am cazat e la periferie. Un taximetrist ne-a spus că nu-i adevărat, e în buricul târgului. Şi uite-aşa, am bătut capitala irlandeză cu pasul. A fost cea mai bună soluţie ca să vedem cât mai mult din Baile Átha Cliath. În plus, a fost interesant să-i auzim pe localnici vorbind în „gaeilge”. Parcă asistam la o înfruntare între ferengi şi klingonieni.

Dar ne-am familiarizat repede cu capriciile oraşului. Şi nu numai atât. Am reuşit, până la urmă, să depistăm şi sursa anomaliilor spaţiale de acolo: entităţile Roberto

DoubleTree by Hilton – locul de desfăşurare al *Shamrokon*-ului

Quaglia, pe care l-am găsit jucându-se cu un laptop în holul Hotelului DoubleTree by Hilton, şi prietenul lui, Ian Watson, cazat în acelaşi loc. Cel dintâi încerca să se vindece de o răceală, pentru că trecuse brusc de la 35°C

(Bucureşti) la 18°C (Londra) şi apoi la 15°C (Dublin). Cel de-al doilea venise, şi el, de la Londra, cu soția, dar şi cu răceala luată de la Roberto. Faptul că au călătorit

Un pod SF (Samuel Beckett Bridge)

amândoi bolnavi dintr-un oraş într-altul tulburase rețeaua spațială a capitalelor europene, deci şi Dublinul.

Odată rezolvată problema aceasta, ne-am luat în serios rolul de participanți la *Shamrokon* şi ne-am apucat de treabă. Dotați cu ecusoane şi program, ne-am dus la întrunirile Societății Europene de Science Fiction – ESFS. La prima, s-au făcut sugestii de schimbări în statut, s-au prezentat oraşele-candidate la organizarea euroconului din 2016, Barcelona şi Wrocław, şi s-au promovat nominalizații la premiile ESFS 2014. După cât de convins – şi de convingător! – a susținut Ian candidatura Barcelonei, n-ar fi zis nimeni că are nasul înfundat şi gâtul roşu. Contracandidatul său, polonezul Michał Wnuk, nefiind răcit, nu a avut şanse de câştig. La a doua întrunire, lumea a votat Barcelona. Polonezii s-au consolat cu organizarea Euroconferinței în 2016.

Ian Watson şi soția lui, Cristina Macía

Întrucât din România eram prezenți la Dublin doar noi, cei doi wellsişti, am devenit automat delegații oficiali ai țării noastre, după cum ne-a explicat Bridget Wilkinson. În consecință, ne-am făcut datoria şi am votat românii de pe lista de nominalizări la premiile ESFS. Atât nominalizările, cât şi premiile, se găsesc la www.esfs.info. Din România, numai Eugen Cadaru a primit un premiu, cel de încurajare. Noi însă am lipsit de la ceremonia de premiere, pentru că urma să aibă loc în a treia zi de Eurocon, când plecam în zbor spre alte ținuturi, neafectate de malformații geografice.

Ce m-a deranjat la întâlnirile ESFS: impresia constantă de superficialitate şi neimplicare a reprezentanților ei, care se consultau unii cu alții întruna, în timpul şedințelor. Parcă nu ştia stânga ce făcea dreapta. Faptul a determinat-o pe Cheryl Morgan, critic şi editor britanic, deținătoare a premiului Hugo, să facă observație „prezidiului" că se comunică haotic şi discuțiile nu sunt ordonate. Intervenția ei a fost însă inutilă, pentru că întâlnirea s-a desfăşurat mai departe în acelaşi fel, iar Cheryl Morgan a părăsit sala supărată. Nu s-au discutat probleme importante, de exemplu, de ce se consideră că premiile ESFS nu mai sunt relevante şi ce trebuie făcut ca să-şi redobândească importanța. Nu a pus nimeni asemenea probleme, deşi nu cred că doar în fandomul românesc există nemulțumiri mari legate de ele, ca şi de altele. Întâlnirile ESFS de la Dublin dau impresia că Euroconul e un compromis, se plafonează, se diluează. ESFS nu e închegată şi nu inspiră suficientă încredere.

Roberto Quaglia şi Laurențiu Demetrovici

Cei care au participat la prima întrunire de la *Shamrokon* au fost rugați să doneze sume după mărimea buzunarului, pentru site-ul societății. S-au strâns aproximativ 85 de euro. Probabil că sunt necesari pentru plata găzduirii, dar site-ul e, de ani de zile, o tristețe, pentru că nimeni nu are timp să se ocupe de el. Membrii conducerii sunt doar menționați acolo, nu au nici măcar o prezentare de câteva rânduri. S-au schimbat acum un an de zile (2013). Dintre cei cinci, cunoscută e Bridget Wilkinson, fostă preşedintă ESFS, fostă secretară ESFS, în prezent, administratoarea premiilor. Am încercat să aflu mai multe despre preşedintă şi vicepreşedintă. Nu ştiu decât că prima e suedeză, iar a doua, finlandeză. O căutare pe Google m-a trimis la o rețea de socializare, iar eu nu am cont deschis acolo. Să-mi fie ruşine, nu?

M-a dezamăgit „Dealers' room", foarte săracă în carte tipărită. Din „Fan lounge" (zona fanilor) cam lipseau fanii şi, într-un final, cred că aceştia s-au mutat cu totul la barul Euroconului. M-am simţit într-un muzeu abandonat, în care exponatele rămase, Tardis-ul lui Dr. Who şi un extraterestru-balon, nu mai tentau pe nimeni.

Tardis

Din fericire, impresia de diluare de care spuneam mi-a fost atenuată de câteva puncte foarte bune din program. S-a mers pe mai multe direcţii: Europa – literatură, traduceri, desene animate, prezentarea euroconurilor din 2015 şi 2016; Irlanda – literatură (o zi întreagă dedicată lui Sheridan le Fanu), susţinerea candidaturii pentru Worldoconul din 2019, prezentarea Octocon-ului 2015, convenţia naţională irlandeză; starea actuală a industriei editoriale; ştiinţă – etică genetică, gadgeturi portabile, imprimantele 3D şi legea drepturilor de autor. S-a discutat mult despre *Game of thrones*; au mai fost piese de teatru, premiera sezonului 8 din *Dr. Who* etc.

Un *alien* uitat la *Shamrokon*

Invitaţii de onoare ai Shamrokon-ului au fost artistul irlandez Jim Fitzpatrick, ales Grand Master, scriitorul polonez Andrzej Sapkowski (European Grand Master în 2010), autoarea americană Seanan McGuire, autorul irlandez Michael Carroll şi traducătoarea suedeză Ylva Spångberg. Cu cea din urmă am apucat să discut, dar foarte puţin. Era mereu pe fugă. Am simţit-o mai aproape de mine, poate şi pentru că a tradus din romanele lui Robin Hobb, pe care le-am tălmăcit şi eu în româneşte. Veţi regăsi în paginile acestui „Paradox" un articol în care îşi dezvăluie câteva păreri despre munca traducătorului.

Am părăsit *Shamrokon*-ul sâmbătă spre seară, urmăriţi de un soldat şi un guru cosmici, de care am scăpat numai după ce le-am făcut pe plac şi i-am fotografiat.

Soldat şi guru cosmici

Am reuşit să străbatem pentru ultima oară parcul Stephen's Green, care se închide, după cum scrie pe orar, „cu douăzeci de minute înainte de lăsarea întunericului". Am ieşit pe poartă în ultima clipă. Până la hotel nu ni s-a întâmplat nimic, însă duminică dimineaţa, pe la cinci, în drum spre aeroport, am simţit o nouă „zguduitură spaţială". Am văzut, din taxi, un nume de magazin: „Alimentara Transilvania".

M-a străfulgerat un gând: Roberto şi Ian profitau de absenţa noastră şi-i pedepseau pe cei care plecau mai repede de la *Shamrokon*, dându-le din răceala lor şi tulburând aranjamentul teritorial al întregului continent european. Unde ne aflăm? am întrebat, cu îndoială în suflet. Ne-a răspuns taximetristul: la periferia Dublinului. Nu l-am crezut. Ştiam ce obiceiuri are Ian: călătoreşte „under cover", mascat în Ghost of Honour, prin Europa. A fost odată şi la Timişoara. Mărturia o găsiţi chiar în această revistă, la pagina 9.

Am închis ochii doar o clipă. Când i-am deschis, ne-am trezit la Edinburgh.

Ian Watson

Născut în 1943, autorul britanic Ian Watson a predat la universitățile din Tanzania şi Tokyo, apoi la o şcoală de Istorie a Artei din Birmingham, UK, înainte de a se dedica total scrisului, la trei ani după succesul primului său roman SF, The Embedding*, apărut în 1973 (care a câştigat premiul memorial John W. Campbell şi premiul francez Apollo), urmat de* The Jonah Kit*, în 1975 (care a câştigat premiile BSFA şi Orbit). Ulterior, a scris 40 sau 50 de cărți – le-a pierdut şirul –, inclusiv 12 sau 13 volume de povestiri. Lucrările sale de proză scurtă sale au fost finaliste ale premiilor Hugo şi Nebula, fiind prezente deseori în antologii. După nouă luni în care a lucrat, în 1990, cot la cot cu Stanley Kubrick, a scris scenariul filmului* A.I. Artificial Intelligence *(2001), produs de Steven Spielberg, după ce Kubrick a decedat din cauza eforturilor excesive depuse la realizarea filmului* Eyes Wide Shut*.*

Pe lângă romanele SF, fantasy şi horror, Ian a scris patru cărți de space opera *gotică, cu acțiunea plasată în universul jocurilor produse de Games Workshop,* Warhammer 40.000*. În 2009, a publicat* The Beloved of My Beloved*, în colaborare cu scriitorul suprarealist italian Roberto Quaglia, un volum de povestiri transgresive cu legătură între ele, probabil singura carte a genului scrisă de doi autori cu limbi materne diferite. Antologia de poezii a lui Ian,* Memory Man*, a apărut în 2014, la Leaky Boot Press. În acelaşi an, i-au apărut şi volumele de povestiri* The Best of Ian Watson *şi* The Uncollected Ian Watson*, amândouă la PS Publishing.*

Romanul de importanță mondială (respins de editurile obişnuite), intitulat The Waters of Destiny *(2012; http://www.watersofdestiny.com/), a fost scris în colaborare cu Andy West. În el este vorba despre un medic arab genial din secolul al XII-lea, care, cu mentalitatea şi tehnologia vremii, a reuşit să izoleze şi să stocheze, în mod realist, adevărata cauză a Morții negre – febra hemoragică, verişoara apropiată a Ebolei – cu consecințe moderne devastatoare.*

Ian locuieşte în nordul Spaniei, cu soția sa, Cristina Macía, traducătoarea spaniolă a romanelor din seria Cântec de gheață şi foc*, de George Martin. Ian o ajută pe Cristina la organizarea euroconului din Barcelona, din 2016 (http://www.eurocon2016.org), un eveniment la care ar trebui să participe toată lumea.*

Doamnelor şi domnilor,

Nu sunt cel care vă închipuiți că sunt. Aveți în fața dumneavoastră corpul domnului Ian Watson, dar eu, cel care îl ocup, nu sunt altul decât Herbert George Wells, un nume care vă este, probabil, mai bine cunoscut decât cel al domnului Ian Watson.

De fapt, acest lucru mi s-a mai întâmplat *de trei ori* până acum şi, de fiecare dată, a fost implicat corpul domnului Watson! S-a întâmplat mai întâi la Birmingham, în 1987, apoi la Portsmouth, în 1995, şi din nou la Glasgow, în 2005. Aha! Iată un chip pe care mi-l amintesc din Glasgow: cel al domnului Vince Doherty, dacă nu cumva greşesc. După o seară de conversație stimulatoare cu câțiva scriitori din America, dumneavoastră, domnule Doherty, m-ați familiarizat cu deliciile nocturne de pe Sauchiehall Street, în compania a două tinere doamne dornice de aventură — să spunem doar că bărbații de felul meu au anumite nevoi amoroase care trebuie neapărat satisfăcute.

Domnule Doherty, arătați de parcă ați dori să negați cele întâmplate! Dar stați puțin. Cineva mi-a spus mai devreme că suntem în anul 2003. Iată una din problemele călătoriei în timp. Din punctul dumneavoastră de vedere, domnule Doherty, acele întâmplări din Glasgow nu s-au petrecut *încă*. Ele fac parte din amintirile mele, dar aparțin *viitorului* dumneavoastră. Se naște astfel o dilemă: în 2005, dumneavoastră sigur vă veți aminti de ceea ce spun eu acum, aici, în 2003. Presupun, așadar, că veți fi un complice entuziast – dar discret – al aventurilor noastre de peste doi ani, altfel ați putea evita foarte ușor să mă duceți pe Sauchiehall Street, știind dinainte ceea ce urmează să iasă la lumină.

Toate aparițiile mele din Portsmouth, Birmingham, Glasgow, iar acum, din Timișoara au un punct comun: de fiecare dată m-am trezit – așa cum m-am trezit și de data asta – participant la un eveniment numit „convenție science-fiction". Ce ciudat că există asemenea evenimente și că, în aparență, eu sunt responsabil de existența lor, datorită fanteziilor pe care le-am scris în tinerețe, cărți precum *Mașina timpului* și *Războiul lumilor*. În Sala librarilor de la convenția science-fiction din Glasgow, am văzut extraordinar de multe cărți despre un număr extraordinar de mare de războaie imaginare, între locuitorii planetei noastre și cei ai altor lumi, purtate la mare distanță, printre stele, intitulate *Alien*, *Aliens* și *Războiul etern*.

Oare scriitorii care sunt acum la modă și comit genul acesta de science-fiction nu sunt în stare să-și imagineze altceva mai înălțător decât războaie interplanetare nesfârșite, între specii așa-zis inteligente? Ascultați-mă pe mine, dacă mi-aș fi dat seama de consecințe, m-aș fi gândit de două ori înainte de a lansa *Războiul lumilor* în rândul oamenilor. Aparent, toate lucrările mele importante despre educație, știință, politică și sociologie s-au epuizat, iar astăzi nu mai prezintă interes, în schimb, oamenii se dau în vânt după speculațiile mai nesăbuite ale tinereții mele, copiindu-le și exagerându-le.

Nu spun că unele dintre aceste speculații nu au fost absolut lipsite de precizie! În povestirea *Cuirasate terestre* nu am anticipat, cu zece ani, tranșeele și tancurile din Războiul Mondial din 1914-1918? E-adevărat, tancurile mele funcționau cu aburi și aveau multe picioare fixate de marginile roților, ca să poată înainta. Nu am prevestit bomba atomică încă din 1914, în romanul meu, *Lumea eliberată*? Iar în *Tono Bungay* nu am prezis pericolele poluării radioactive cauzate de industrie? În 1899, în romanul *Când se va trezi Cel-care-doarme*, nu am descris ceea ce numiți astăzi televiziune? Am întrebuințat termenul „kinetotelefotografie". Poate că e cam greu de pronunțat și de ținut minte. Cred că astăzi mulți se referă la această invenție spunând doar „teleu". În povestirea *Oul de cristal*, am anticipat ceea ce, în prezent, cred că se numește teoria inseparabilității cuantice[1].

Într-adevăr, lucrarea mea de doctorat, pe care am susținut-o la Universitatea din Londra, în 1942, se intitula „O teză despre calitatea iluziei în continuitatea vieții individuale la animalele superioare, cu referire particulară la specia *homo sapiens*". Foarte puțini au citit-o, pentru că am publicat-o ca anexă la o carte cu tiraj mic, limitat cu intenție la 2.000 de exemplare, și preț pipărat – două guinee –, ca să ajungă numai la elita gânditorilor. Astăzi, din câte am auzit, sunt la modă „studiile despre conștiință", profesorul Daniel Dennett de la Universitatea Tufts din Massachussetts fiind somitatea domeniului. Dumnealui a emis idei foarte asemănătoare cu ale mele: de exemplu, caracterul integral al sinei (convingerea noastră că avem o Sine constantă, integră, sau suflet) nu este decât o iluzie biologică foarte convenabilă; în realitate, noi suntem alcătuiți din mai multe sisteme comportamentale cu slabă legătură între ele și ne spunem povești numai ca să nu ne destrămăm. Eu însumi sunt conștient că am mai multe personalități. Din câte se pare, profesorul Dennett nici măcar nu a auzit despre teza mea.

În *Lumea creierului*, am susținut unificarea tuturor bibliotecilor și serviciilor de informare din lume într-un sistem integrat, o „enciclopedie mondială", care să cuprindă toate domeniile cunoașterii. Aceasta, cel puțin, există în prezent – cunoscută, cred, sub denumirea de Internet. Din păcate, mi s-a spus că un mare număr de „site-uri" publică fotografii pornografice. Personal, consider că o femeie frumoasă, caldă, în carne și oase, îți aduce infinit mai multe satisfacții. Celor care dau enciclopediei mondiale această întrebuințare absolut necuviincioasă le ofer un sfat concis, într-o expresie americană colorată: *get a life*[2].

Cred că ar trebui să fac o distincție foarte clară între predicțiile mele tehnologice, ca bomba atomică și televizorul, și fanteziile mele, precum societatea de insecte de pe Lună, invazia marțienilor sau omul invizibil. În romanele respective, care astăzi sunt denumite „scientific romances"[3] și se presupune că au dat naștere

[1] *Quantum entanglement* (n. tr.).

[2] „Apucați-vă de-o treabă serioasă, băieți" (n. tr.).

[3] Expresie folosită pentru a denumi literatura science-fiction de la sfârșitul sec. al XIX-lea și începutul sec. al XX-lea (n. tr.).

literaturii „science-fiction", nu am făcut decât să înlocuiesc flecăreala cu aromă de ştiinţă – pălăvrăgeala de vrăjitor inteligent, presărată cu termeni ştiinţifici – cu fragmente de magie sau vrăjitorie, ca să dau naraţiunii mele o bază. Ficţiune, asta au fost romanele acelea. Ştiinţă, în niciun caz! Cel puţin nu după părerea mea, întemeiată pe o educaţie ştiinţifică. Îi sfătuiesc pe scriitorii de literatură aşa-zis science-fiction din prezent să fie atenţi la distincţia dintre ştiinţă şi fantasy-ul magic.

În anii 1930, când politicienii de stânga se concentrau pe ameninţarea nazistă şi fascistă, am fost mustrat aspru când am afirmat că fascismul era doar o fază, dar am avut dreptate. Şi nu m-am înşelat deloc nici când am spus că trebuie să ne gândim cum să construim o lume după război chiar în toiul unui război, şi nu să procedăm ca în conflictul global anterior care, inevitabil, a dus la un altul, pentru că nu am *judecat* cum trebuie la momentul potrivit. Am susţinut formarea Naţiunilor Unite, cu Drepturile Omului introduse în constituţia lor, şi a unei Comunităţi Economice Europene – amândouă au devenit realitate.

Constat că îmi este neaşteptat de uşor să mă adresez dumneavoastră astăzi. În propriul meu trup, recunosc că sunt un vorbitor nepriceput. Mă joc cu cravata – domnul Watson nu are cravată. Îmi scap notiţele. Nu-mi găsesc locul. Îmi pierd vocea. Vorbesc piţigăiat. Mă panichez. Poetul Rupert Brooke a făcut o aluzie foarte răutăcioasă la glasul meu „subţire şi şubred". Probabil că domnului Watson, asemenea domnului Bernard Shaw, îi vine la îndemână să se adreseze unui public.

În particular, desigur, mi-a fost întotdeauna foarte uşor să mă prezint cât se poate de bine, mai ales în faţa tinerelor doamne. Văd câteva doamne atrăgătoare aici în sală. Aş fi foarte fericit să vă cunosc mai bine puţin mai târziu, la o ceaşcă de ceai sau chiar o băutură alcoolică – dacă îmi veţi face această onoare, doamnelor. Corpul în care mă aflu pare a fi permanent însetat de bere şi vin.

Mă îngrijorează faptul că nu ştiu ce face domnul Watson cu propriul meu trup meu în momentul de faţă. Sper că nu mi-l răsfaţă cu alcool, lăsându-mă pe mine să mă lupt cu consecinţele, adică cu mahmureala. Ar trebui să mi-l supună la exerciţii zilnice, să iasă la aer curat şi să ţină un regim alimentar strict, întrucât sunt, sau am fost, diabetic. S-ar putea ca domnului Watson să i se pară destul de apăsătoare dorinţele mele sexuale. Dacă aşa stau lucrurile, îl sfătuiesc să caute o membră atrăgătoare şi inteligentă a sexului opus, care să-i mai uşureze povara. Insist pe cuvântul „inteligentă", dar, în aceeaşi măsură, şi pe cuvântul „atrăgătoare".

Unul din motivele pentru care drumul meu şi al domnului Watson se încrucişează repetat în acest mod straniu poate fi faptul că eu am scris *Maşina timpului*, iar dumnealui a scris, din câte am auzit, o povestire intitulată *O foarte lentă maşină a timpului*. E posibil ca povestirea lui să fie un omagiu adus operei mele, dar sunt nelămurit în legătură cu nivelul dumnealui de inteligenţă. Maşina timpului este, prin definiţie, *foarte rapidă*; tocmai aceasta e ideea principală a călătoriilor în timp: rapiditatea. Altfel cum aş fi putut să ajung cu miliarde de ani în viitor şi să fiu martor la îmbătrânirea Soarelui?

De fapt, îmi este puţin cam dificil să mă simt confortabil în corpul domnului Watson, pentru că, în ultimii ani, talia mea s-a lărgit, după cum şi soarele va creşte în diametru – şi va deveni mult mai roşu la faţă!

Se pare că un recenzent al uneia dintre cărţile domnului Watson a scris, în *Times Literary Supplement*, că dumnealui, citez: „îi seamănă lui H.G. Wells şi la inventivitate, şi la nerăbdare". Halal inventivitate la domnul Watson, dacă îşi închipuie că maşina timpului se deplasează cu încetinitorul! În ceea ce priveşte acuzaţia de nerăbdare, întotdeauna m-au scos din sărite recenzenţii care au spus despre mine că public cărţi pe bandă rulantă. Dacă scriu pentru cititorul obişnuit, într-un stil accesibil, şi nu ca un pompos autoproclamat artist al cuvântului, cum e domnul Henry James, nu înseamnă că nu mă străduiesc din răsputeri, scriind şi rescriind. Ba mă străduiesc! Însă, când mă gândesc la *rezultatele* mult lăudatei iscusinţe artistice a domnului Henry James şi la semnificaţia ei în istoria evoluţiei omului, îmi vine în minte un hipopotam care încearcă să culeagă cu graţie un bob de mazăre.

O altă asemănare aparentă între mine şi domnul Watson este legată de războaiele imaginare pe care le-am menţionat mai sus. La Glasgow, în Sala librarilor, am văzut foarte multe machete şi jocuri, majoritatea concentrate pe conflicte armate. *Războiul stelelor*. *Războaiele spaţiului*. Mi-a atras atenţia în mod special un joc numit, cred, *Warhammer 40.000: Space Marines*, cu acţiunea plasată în anul 40.000, produs de o firmă numită Games Workshop. Tot acolo se vindea, la preţ redus, un roman cu acelaşi titlu – dacă o asemenea producţie se poate numi roman – scris de domnul Watson. S-ar părea că a scris mai multe astfel de cărţi, ca să-şi poată plăti datoriile la băcănie.

Am cumpărat, la un preţ exagerat de mare, un ghid vechi de zece ani al jocurilor produse de Games Workshop şi am descoperit în el, cu uimire, fotografii ale unei machete reprezentând „Bătălia de la fermă", o luptă dintre puşcaşi spaţiali şi nişte extratereştri cu pielea verde, numiţi orci. Macheta fermei, precum şi titlul propriu-zis erau aproape identice cu cele din capitolul intitulat *Bătălia de la ferma* ***Hook***, dintr-o carte pe care am publicat-o eu însumi, în 1913! Mă refer la *Războaie mici, joc pentru băieţi între 12 şi 150 de ani şi pentru fetele mai inteligente, cărora le plac jocurile şi cărţile pentru băieţi, cu o anexă despre Kriegspiel*. Imaginea din ghid ar fi putut foarte bine să fi fost copiată după fotografiile făcute chiar de mine pentru a-mi ilustra cartea. Dar numele meu nu apărea nicăieri. Nu eram pomenit deloc.

Eu – H.G. Wells, nimeni altcineva – sunt inventatorul jocurilor de război. Cu toate astea, nu mi se recunoaşte acest merit. Totuşi, când m-am uitat la jocurile produse de Games Workshop, parcă nici nu mi-am *dorit* să mi se recunoască. Am inventat jocurile de război care se joacă pe covor, pe masă sau pe gazon tocmai ca să dovedesc, printre altele, că Marele Război, adevăratul război, este cel mai scump joc din univers, unul cu totul exagerat. Nu numai că masele de oameni şi de materiale,

suferința și nenorocirile sunt mult prea mari pentru a putea fi considerate raționale, dar și mințile pe care le avem la dispoziție ca să le judece sunt prea mici. Încă nu am întâlnit un militar cu care să fi jucat războiul meu miniatural și care să nu fi întâmpinat dificultăți la înțelegerea regulilor lui elementare.

Eu opun nebuniei crase a războiului năzuința spre utopie. Lumea aceasta este o lume a traiului intens. Ne dorim lucruri frumoase: orașe splendide, drumuri deschise, mai multe cunoștințe și mai multă putere. Patrioții autoproclamați și aventurierii ar trebui închiși într-o cameră și izolați de restul omenirii, ca să joace jocul meu până când vor fi cât se poate de satisfăcuți.

Dragi prieteni, rasa umană nu de generali, patrioți și politicieni cu vederi înguste are nevoie, ci de indivizi capabili, eficienți și buni administratori, care vor forma treptat, prin intermediul unei conspirații deschise, o elită și care vor prelua progresiv puterea, ca să guverneze omenirea pentru binele ei. Eu i-am numit pe aceștI oameni capabili și cu pregătire științifică Samurai.

Constat că mă aflu în Timișoara, în România. Am călătorit mult, atât în spațiu, cât și în timp, deci e posibil să fiu puțin confuz, dar sunt aproape sigur că am fost aici când primarul frumosului dumneavoastră oraș, împreună cu doamna aceea rafinată, contesa de Banat, a aprins primele lumini pe stradă. Vă veți aminti, cu siguranță, că orașul dumneavoastră a fost primul din Europa care a avut iluminat electric stradal. Da, câteva mile – sau mai degrabă câțiva kilometri de iluminat stradal. O realizare măreață și o anticipare a viitorului. Timișoara a fost aceea care mi-a inspirat ideea că, într-o zi, am putea vedea orașe subterane alimentate cu electricitate, protejate de ploaia, zăpada sau canicula de la suprafața pământului.

Da, Timișoara a fost un semn de bun augur al viitorului care speram eu să vină – și tocmai aceasta a fost misiunea mea pe Pământ, să creez o lume a disciplinei științifice, inventivității, belșugului, păcii și libertății politice, și nu aceea de a deveni, dintr-o simplă dorință, un „renumit" scriitor de science-fiction.

Sunt conștient că s-au publicat despre mine numeroase cărți și eseuri, dar consider că, în multe privințe, comentariile din ele, în ansamblul lor, au condus la formarea unei impresii greșite despre mine, pentru că au fost scrise de domni iscusiți la arta cuvântului – literați ale căror criterii sunt strict literare. Modul în care cărțile mele au fost evaluate de către asemenea critici e de-a dreptul rușinos. E ca și cum te-ai duce la o expoziție de animale de companie, unde vezi câini, pisici, iepuri, păsări, hamsteri și cobai, dar afli că juriul e alcătuit numai din iubitori de câini. Cum să aprecieze corect o pisică sau un hamster oameni care se pricep doar la câini? Aceștia declară pisica inferioară numai pentru că nu e câine. Câinii în cauză, de care sunt obsedați criticii mei literari, sunt fanteziile mele științifice. Pentru ei, nu contează nimic altceva din ceea ce am scris eu. Până și ambițioasele mele romane despre viața contemporană sunt ignorate ca niște pălării vechi, în comparație cu producțiile experimentale ale domnișoarei Virginia Woolf sau ale domnului James Joyce – deși cunosc și eu câteva șmecherii când vine vorba de experimente narative. Pentru mine, totul a fost un experiment continuu, chiar și *Autobiografia* mea. Desigur, câteodată, experimentele dau greș sau nu duc nicăieri. Dar așa se întâmplă cu metodele științifice.

Înainte de toate, consider că am o minte științifică. Sunt un biolog adept al evoluției speciilor. Așa am fost educat, în spiritul profund al tradiției cât se poate de convingătoare a darwinismului, de către Thomas Huxley. Mi s-au inoculat toate implicațiile sociale ale darwinismului, înțelegerea faptului – atât de șocant pentru mulți indivizi cu educație din perioada tinereții mele – că Omul, *Homo sapiens*, nu deține un statut privilegiat în lumea naturii. Așadar, când scriu despre decăderea sau stingerea speciei umane în viitor, nu sunt pesimist, cum presupun destul de mulți, ci, pur și simplu, realist din punct de vedere științific.

E un adevăr științific faptul că, de-a lungul sutelor de milioane de ani care s-au scurs până acum, nicio specie dominantă nu a fost vreodată urmată de propriii ei descendenți. Haideți să nu ne imaginăm că, dacă *Homo sapiens* va da greș, îi va urma un *Homo sapiens superior*. Este mult mai probabil ca Pământul să-l moștenească o specie de urmași ai păianjenilor.

Recunosc că în mine există o stare de tensiune între omul de știință și artistul creator, dar, la bază, sunt om de știință ca pregătire și artist ca intuiție, probabil. Benjamin Disraeli spunea că în Anglia sunt două națiuni, clasele superioare și muncitorii. Cuvintele lui mi-au influențat în mod sigur descrierea eloilor și a morlocilor din *Mașina timpului*. Am înțeles că un anume C.P. Snow a afirmat, mai târziu, că Anglia are „două culturi" aflate în conflict: artisticul și științificul. Realitatea este că, în Anglia, clasa conducătoare este ignorantă când vine vorba de știință și, snoabă fiind, chiar ostilă acesteia. Înțeleg că, din perioada existenței mele și până acum, o singură persoană cu pregătire științifică – în mod ciudat, o femeie! – a devenit prim-ministru. Cred că a chemat-o Margaret Thatcher, dar nu a fost decât o chimistă mediocră, preocupată de aromele prăjiturilor vândute prin toate cofetăriile, iar faima și-a dobândit-o mai degrabă în calitate de căpetenie războinică, o Boadicea implicată într-un conflict pe care eu nu l-aș fi crezut posibil nici în cele mai sălbatice închipuiri ale mele: o Armada trimisă la luptă împotriva Argentinei.

Foarte greu de crezut mi se pare și, că, deși prim-ministrul actual al Angliei este un lider socialist, un anume domn Blair, a pornit, *și el*, un război, de data asta, în Orientul Mijlociu. Visul meu măreț, acela ca socialiștii și oamenii de știință să pună ordine în afacerile mondiale, spre beneficiul întregii omeniri, este luat în bătaie de joc! Toată viața am visat o societate ordonată și cuprinzătoare, o lume educată și disciplinată, a cărei alternativă este catastrofa, dispariția iminentă. Doamnelor și domnilor, lumea continuă să înainteze orbește pe drumul sinuciderii, fără a se lăsa călăuzită de știință, dar folosind-o într-un mod cât se poate de greșit.

Trebuie să-i încurajăm pe oameni să gândească, să privească şi mai departe de ei înşişi. Chiar şi fără o maşină a timpului, tot ne îndreptăm spre viitor. Depinde de dumneavoastră, de scrierile şi faptele dumneavoastră, cum va arăta viitorul. Vă implor, nu renunţaţi la această răspundere. Iar dacă oamenii nu vă ascultă, înseamnă că sunt nişte fantome. Rasa umană va pieri. În zece mii de ani, nu va mai rămâne nimic din ea – poate doar urme de radioactivitate.

În ciuda sistemelor de gândire ample pe care le-am elaborat în *Conturul istoriei* şi *Munca, bogăţia şi fericirea omenirii*, poate că nu sunt un gânditor absolut sistematic, ci unul mai degrabă *inventiv*. Recunosc că m-am contrazis în mai multe rânduri, dar a fost din cauză că deseori încep să explorez o idee de la zero, în loc s-o reconstruiesc pe baza fundaţiei deja existente. Scriu ca să *explorez*, nu ca să reformulez idei vechi, îmbrăcându-le în haine noi. Vă îndemn să procedaţi şi dumneavoastră la fel în scrierile dumneavoastră, pentru că aceasta este calea supravieţuirii evoluţioniste – adaptarea continuă la schimbare!

Adaptare, da! Am greşit, în tinereţe, când am declarat că va trebui ca oamenii de culoare să dispară. Rasa albă nu e superioară. Dar niciodată nu mi-am pierdut vremea spunând: „Am greşit cu asta sau cu cealaltă”. *Am mers mai departe*, în schimb. Am reformulat! M-am lansat încă o dată în competiţie, la fel de optimist şi de *activ*. Iar dacă, în final, optimismul meu s-a transformat în pesimism, să ştiţi că nu am făcut decât să exprim ceea ce am văzut – şi văd, din nenorocire, şi astăzi.

Simt că încep să părăsesc corpul domnului Watson. Cred că încearcă să şi-l recupereze şi, cu toate că mintea sa este, fără îndoială, inferioară minţii mele, dumnealui este, totuşi, foarte obişnuit cu propriul său trup.

S-ar putea să reintru, temporar, în corpul dumnealui, întrucât admir acest oraş frumos şi locuitorii lui, mai ales locuitoarele lui. Aşa stând lucrurile, este posibil să nu ştiţi întotdeauna sigur dacă vă aflaţi în compania domnului Wells sau a domnului Watson! Se prea poate ca domnul Watson să rostească vorbe nelalocul lor sau să comită o indiscreţie, pentru ca apoi să dea vina pe mine, pretinzând că eu sunt răspunzător! De fapt, bănuiesc că domnul Watson mă invidiază. Altfel, de ce mi-ar fi invadat existenţa de patru ori până acum? Probabil că s-ar bucura să-mi păteze reputaţia, pentru că aşa se comportă asemenea indivizi. Mă gândesc la falşii admiratori, ca domnul Bernard Shaw. O, aş mai avea atâtea să vă spun, dar...

Nota autorului: le mulţumesc lui Patrick Parrinder, Jonathan Cowie şi Warren Wagar, care mi-au fost sursă de inspiraţie.

H.G. Wells a ţinut acest discurs, întruchipat de Ian Watson, la cea de-a Doua Săptămână Internaţională de Science-Fiction din Timişoara, în 2003, la care a participat în calitate de Ghost of Honour. Îi mulţumim că ne-a permis să-l publicăm în „Paradox”.

Traducerea textului: Antuza Genescu.
Foto: Daniel Haiduc; filmare video: Dorin Davideanu.

Din ce în ce mai puţini, Exploratorii…

Absenţa are, uneori, o putere mai mare de a marca valoarea unui om decât vieţuirea în contemporaneitatea sa. Aşa se întâmplă, iată, şi cu Ştefan Ghidoveanu, om de cultură care s-a identificat pentru mulţi, vreme de trei decenii, cu identitatea radio a fandomului SF românesc. Realizarea şi difuzarea emisiunii „Exploratorii lumii de mâine” este una dintre acele fapte de istorie literară excepţionale la scară europeană, pe lângă care mulţi dintre noi au trecut fără conştiinţa că ne aşeza, colectiv, pe cei totuşi puţini care ne mişcăm în această lume a imaginarului *science fiction*, într-o zonă a performanţei literare – o performanţă cu atât mai mare cu cât emisiunea traversase, fără daune, distanţa astronomică dintre universurile paralele pre- şi post-decembriste. Isprava i s-a datorat în întregime lui Ştefan Ghidoveanu, şi asta pentru că el făcea parte dintr-o rarisimă stirpe de cărturari care îşi găsesc împlinirea mai degrabă prin reuşita celorlalţi decât prin construirea, oricât de onestă, a unui piedestal propriu. A procedat aşa ca promotor cultural, ca editor, antologator şi redactor, deloc în ultimul rând ca traducător, ca unul dintre tot mai puţinii vehiculatori de valori dintr-o literatură în alta care se mai simt îndatoraţi nu doar textului, ci şi spiritului originalului.

Atât de generos cu ceilalţi, Ştefan Ghidoveanu merită, acum, întoarcerea binelui. Fie şi numai printr-un gând bun, pe care să-l reţinem în memorie o perioadă măcar egală cu cea a „Exploratorilor”.

„Wells-Timişoara” la Szeged

Fotoreportaj

18 iulie 2013… Câțiva membri ai Asociației „Wells Timişoara” au ținut şedința de cenaclu în oraşul Szeged. Au pornit la drum: Antuza Genescu, Laurențiu Demetrovici, Daniel Haiduc, Raul Genescu, Andra Frunză, Laurențiu Nistorescu, Silviu Genescu şi Dorin Davideanu. În imaginile de mai sus: oprire pe malul râului Tisa (stânga); momente de relaxare pe terasa unei cafenele, pe strada Kárász (dreapta).

De-a lungul străzii Kárász, am „descoperit” elemente trimițând la trecutul medieval al oraşului (foto stânga). Am sosit în Piața Klauzál, dominată de grupul statuar dedicat lui Kossuth Lajos (foto dreapta). După vizitarea Domului (stânga, jos) am urmat un parcurs care ne-a îngăduit să admirăm clădirile, parcurile şi monumentele oraşului.

Foto: Daniel Haiduc

„Wells-Timişoara” la Szeged

Fotoreportaj

Unul din punctele tari ale excursiei a fost vizitarea Grădinii Zoologice. Cu acest prilej s-a realizat şi fotografia „Trei papagali”, de-acum celebră (stânga, sus): papagalul-gazdă este încadrat de către Laurenţiu Nistorescu şi Dorin Davideanu!

Înainte de a ne îndrepta spre Timişoara, am făcut un popas, pentru întremare, la localul „Fehértói Halászcsárda” (aproximativ: „Hanul Pescarilor de la Lacul Alb”)

Foto: Daniel Haiduc şi Dorin Davideanu

Lansarea „Paradox”, nr. 24

Fotoreportaj

Sâmbătă, 28 septembrie 2013, ora 12:30, la Librăria Cărturești (Iulius Mall), sub genericul *Paradoxuri autumnale*, a fost lansat nr. 24 al revistei „Paradox”, realizată de *Asociația „Wells-Timişoara”*

Antuza Genescu

Dorin Davideanu

Silviu Genescu

Lucian Ionică

Traian Urdea

Laurențiu Demetrovici

Laurențiu Nistorescu

Foto: Daniel Haiduc

Remus Şimian

(31 decembrie 1982 – 20 iulie 2004)

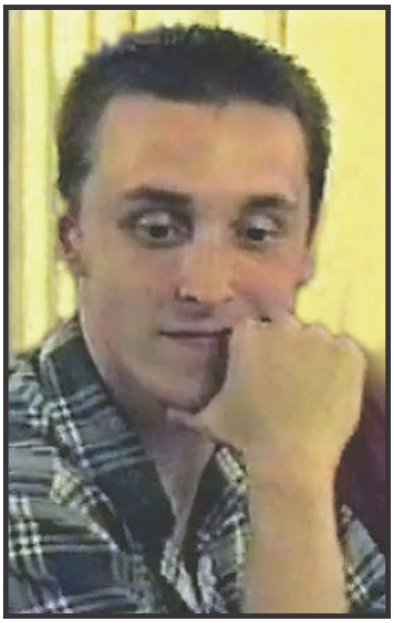

Înapoi în pulbere de stele

Mi-l amintesc pe Remus Şimian ca pe un tânăr venit la cenaclul „H.G. Wells” plin de curiozitate şi curajul de a începe lucruri mari într-un cadru cu care sigur nu era obişnuit. N-a fost un simplu spectator la şedinţele noastre de lectură (desfăşurate, la un moment dat, şi pe vaporul „Pelican”, ancorat lângă podul „Tinereţii”), ci chiar s-a implicat în discuţii şi a dovedit un real interes pentru cele discutate. Era numai ochi şi urechi şi, până la urmă, ne-a făcut surpriza de a ne şi citi câteva din prozele lui. La început, a făcut-o cu o anumită timiditate creativă, dar, peste puţin timp, a înţeles că se afla pe calea cea bună. Iar noi am înţeles că ne aflam în faţa unui autor tânăr, care ne alesese pe noi ca primi spectatori ai ideilor şi poveştilor sefiste pe care şi le imagina. O dovadă că era pe drumul cel bun este chiar povestirea *Fabrica*, publicată în acest număr dublu al revistei „Paradox”, un mereu aprins creuzet al cenaclului „H.G. Wells”. Scrisă în tonuri sumbre, pe alocuri *horror*, povestirea este doar un început de discurs creativ al celui care ar fi devenit scriitorul Remus Şimian, dacă viaţa sa nu s-ar fi sfârşit atât de repede.

Cu Remus aveam îndelungate discuţii după şedinţele noastre. Mă bucura foarte mult interesul său pentru lectură şi i-am pus în braţe câteva volume pe care nu ştiu dacă şi le-ar fi putut procura altfel. „Absorbea” cu aviditate cărţi şi idei şi avea planuri mari pe viitor. Student la fizică, îşi dorea la modul cel mai categoric să ajungă să lucreze într-un laborator de la o bază arctică. Nu ştiu ce-ar fi fost dispus să întreprindă pentru a realiza asta. Probabil, multe. Oricum, voia să citească şi să scrie şi se detaşa net de colegii săi de facultate care găseau „plicticoasă” această implicare creativă şi culturală. Îşi setaseră mintea doar pentru cifre reci şi teoreme, poate nădăjduiau un masterat în fizică, iar dincolo de asta îi aştepta o viaţă anostă, fără prea multe surprize. („And did they get you to trade your heroes for ghosts?…”)

Remus? Nu, el ar fi spus „NU” unei asemenea evoluţii şi ne-ar fi uimit cu scrierile sale, ar fi privit spre stele şi le-ar fi descifrat tainele ascunse în focul lor năprasnic, în strălucirea lor îndepărtată, care împodobeşte noaptea. Dacă suntem cu toţii pulb0ere de stele, atunci Remus s-a prefăcut la loc în ele…

Silviu Genescu

Remus Şimian

Fabrica

Încă nu se iviseră zorii…

Autobuzul se oprise deja în curtea fabricii şi muncitorii se îndreptau tăcuţi către ieşire, cu umerii aplecaţi. Roy Nielsen se trezi buimac, privind în jur cu ochii împăienjeniţi de somn. Aţipise, visul răsunându-i încă în minte, ca un ecou ce se stingea în depărtare. Se foi în scaunul tare, simţindu-şi trupul foarte amorţit, şi se ridică cu greutate, oboseala citindu-i-se pe chipul spân.

Totul era cenuşiu şi prăfuit: pământul ud şi bălţile cu noroi de pe marginea pavajului, autobuzele cu muncitori, până şi îmbrăcămintea, şi fabrica însăşi. Poate din cauză că era început de noiembrie, gândi Nielsen, coborând din autobuz şi păşind pe asfaltul umed. Trase adânc aerul rece în piept, simţindu-se revigorat, şi se alătură coloanei de muncitori, o masă amorfă care şerpuia către intrările în hala fabricii. În lumea aceea monocromă, doar lemnul maroniu din acoperiş şi literele firmei, scrise cu vopsea roşie, scorojită, mai alungau monotonia.

Erau anii recesiunii economice, când a avea un loc de muncă era ca şi cum ai fi câştigat la loterie premiul cel mare. Dar nu şi pentru Nielsen, care provenea din cartierele sărace de imigranţi. Criza economică îi pusese capăt oricărei speranţe de a urma o facultate şi de a se realiza, aşa că se văzuse nevoit să se angajeze. Fabrica devenise o cuşcă. De-a lungul anilor, ea îi ferecase visurile.

Ajuns în faţa pontatorului, privirea îi încremeni pe dată.

Era 11 noiembrie 1933.

Începea o nouă zi, încă o zi pierdută, încă o zi…

— Hei, colegu'! Te mai zgâieşti mult la pontator? îl zori un muncitor pierdut în mulţime.

Nielsen se întoarse încruntat la oamenii din spatele lui, apoi, cu mişcări lente, sfidătoare, îşi perforă cartela şi se îndreptă spre vestiare.

Deschise cu o furie stăpânită dulapul metalic, care scârţâi protestând, şi-şi scoase salopeta cenuşie, pătată de unsoare. Avea senzaţia că nu dormise de zile întregi. Cauza, probabil, era coşmarul care-i fura nopţile, acelaşi vis care-l bântuia fără încetare şi fără noimă.

Se aşeză pe bancă, scoase din geantă un pachet de hârtie maronie şi aspră, pe care îl luase de la băcănie, şi-l desfăcu. O bucată de salam aşezată între două felii de pâine neagră, acesta-i era micul dejun peste care, întârziat, sărise. Muşcă cu poftă din sandviş şi scoase din buzunarul hainei o revistă cu coperta viu colorată.

Cineva se apropie de el.

— Poftă bună! îi ură acesta, fără chef.

Roy ridică privirea la individul solid, şaten şi cu trăsături dure, care pufăia dintr-un chiştoc de ţigară.

— 'Neaţa şi ţie, Steve! îi răspunse Nielsen. Ce-i cu faţa asta lungă?

Steven O'shea îl privi cu ochi ficşi, înroşiţi de nesomn şi încercănaţi.

— De câteva zile, mi se-ntâmplă un lucru ciudat, începu el, mormăind fără chef. Adorm în autobuz când plec de la fabrică şi mă trezesc tot în autobuz, înapoi, în curtea fabricii. Nu-mi aduc aminte ce fac între timp. Doar frânturi, pe care nu ştiu dacă le-am visat ori s-au petrecut cu adevărat. Ai avut vreodată impresia că un vis e atât de real, de parcă l-ai fi trăit?

Nielsen dădu din cap meditativ.

— Mi se-ntâmplă des în ultima vreme.

— Derutant… Cred că din cauza oboselii, în fine, o să-mi revin eu…, conchise, în cele din urmă, Steven.

După un moment de linişte, chipul său energic, ştrengăresc, aşa cum îl ştia Nielsen, i se ilumină.

— Ce citeşti tu aici? îl întrebă pe Roy, trăgând cu sete din ţigară, şi luă revista în mână, răsfoindu-i paginile. *Astonishing Stories*? mormăi el, într-un târziu.

Nielsen muşcă din sandviş şi dădu din cap.

— Povestiri despre lumi viitoare…

— Tii, făcu Steve, cu ţigara în colţul gurii, deschizând revista la o pagină care afişa un zgârie-nori înconjurat de zepeline luxoase, ale căror nacele erau pline de oameni îmbrăcaţi în haine strălucitoare. Dacă aşa arată viitoru', să fiu al naibii dacă nu-mi pare rău că m-am născut prea devreme!

Strivi iritat ţigara sub pantof.

— Hai, lasă pesimismul. O să vezi că lucrurile se vor îndrepta, zise Nielsen, deşi nu părea prea convins.

Îşi termină sandvişul şi-şi îmbrăcă salopeta puţin cam largă, chiar când sirena anunţa, ca un muget prelung, începutul programului de 12 ore…

Hala imensă şi zgomotoasă era lipsită de ferestre, un univers închis, separat de viaţa cotidiană de afară, care părea o himeră îndepărtată, o plăsmuire a minţii.

Banda de asamblare ocupa marea parte a spaţiului disponibil; oamenii, pierduţi printre maşinăriile unsuroase, păreau a fi simple extensii ale acestora. Lui Nielsen i se părea iadul mecanic desprins din lumile lui Verne, o invenţie diabolică a societăţii burgheze capitaliste.

Cu o dexteritate dobândită în urma mişcărilor simple, dar repetate la nesfârşit, fixă difuzorul în şuruburi de

cutia de lemn a radioului şi-i dădu drumul mai departe, la postul următor, unde Steven monta componentele electronice.

— Îţi spun eu! rosti O'Shea, nemulţumit. Stătea în dreapta lui Roy, de partea cealaltă a benzii rulante, şi introducea o lampă electrică în placă. Nu mai putem lucra în condiţiile astea. Cine ne apără drepturile asigurate de constituţie? Vă spun că avem nevoie de un sindicat…

Iar începe, gândi Nielsen. O'Shea avea obiceiul să se lanseze în astfel de discuţii. Probabil era modul său de a evada din iadul mecanic.

Rizzo, un tip gras, cu sprâncene stufoase şi păr încâlcit, care-i ieşea de sub basca aşezată în vârful capului, după cum o purta de obicei, privi precaut în jur, apoi se răsti enervat la O'Shea:

— Hei, O'Shea! Tacă-ţi fleanca! Vrei să ne bagi pe toţi în rahat? Unii dintre noi au familii!

— Macaronar idiot! percută O'Shea. Dacă vrei să munceşti ca un ro… ro… cum dracu-i zice…

— Robot! îl ajută Nielsen.

— Dacă vrei să munceşti ca un robot, reluă încrezător Steve, şi să înghiţi rahatu' pe care ţi-l bagă ăştia pe gât, n-ai decât…

Rizzo deschise gura să-i răspundă, când se auzi o şoaptă:

— Gura! Moşu' Moore pe linie!

Directorul, însoţit de şeful Jameson, se strecură printre linii şi se postă chiar în dreptul lui Nielsen.

Toţi amuţiră, plecând capetele. Feţele crispate mimau concentrarea asupra lucrului, deşi ar fi putut să muncească şi cu ochii închişi.

Moore privi în jur estimativ, încrezător şi mulţumit de ceea ce vedea, în timp ce Jameson îi dădea explicaţii. Nu părea să aibă mai mult de 50 de ani, în ciuda clăii de păr alb, pieptănat cu grijă, care-i împodobea capul. Jameson părea cam de aceeaşi vârstă, dar avea faţa trasă şi severă, de director, era înalt şi slab şi emana autoritate prin fiecare por.

— Domnilor, puţină atenţie, vă rog, se adresă şeful muncitorilor. Domnul director are un anunţ de făcut!

— Mulţumesc, domnule Jameson, zise Moore şi-şi drese glasul. Datorită creşterii vânzărilor, începu el, consiliul administrativ a hotărât să acorde o mărire de salariu de doi cenţi pe oră fiecărui angajat.

O'shea îi aruncă o privire scurtă lui Nielsen, ridicând sceptic o sprânceană.

— Produsele noastre sunt apreciate şi avem posibilitatea de a extinde afacerea şi a crea noi locuri de muncă. Cererea de radiouri a crescut odată cu redresarea înceată, dar sigură, a economiei. În consecinţă, programul de 68 de ore pe săptămână va fi modificat la 72 de ore.

— Să-nţeleg că şi sâmbăta vom lucra tot 12 ore, şopti Rizzo. Ce urmează, să lucrăm şi duminica?

— În acelaşi timp, norma a crescut de la 2000 la 3000 de produse pe zi, continuă Moore, imperturbabil.

Muncitorii începură să se agite, nemulţumiţi.

— Nu vă temeţi în privinţa salariului. Veţi fi plătiţi pe măsură pentru orele adăugate. Vă mulţumesc! îşi încheie directorul laconicul discurs şi, cu paşi grăbiţi, porni spre birouri, dispărând pe coridorul întunecos, urmat îndeaproape de Jameson.

Muncitorii se destinseră şi-şi reluară lucrul, dar buna dispoziţie se dizolvase.

— Ce v-am spus eu? grăi Steven. Minunata epocă a omului industrial… omul-maşină… Apoi se retrase în tăcere pentru tot restul zilei.

* * *

Autobuzul porni agale pe drumul umed, încadrat de copaci. Motorul torcea monoton. Nielsen îşi lipi fruntea de geam şi privi trist luminile Oraşului, care încercau în zadar să alunge întunericul nopţii.

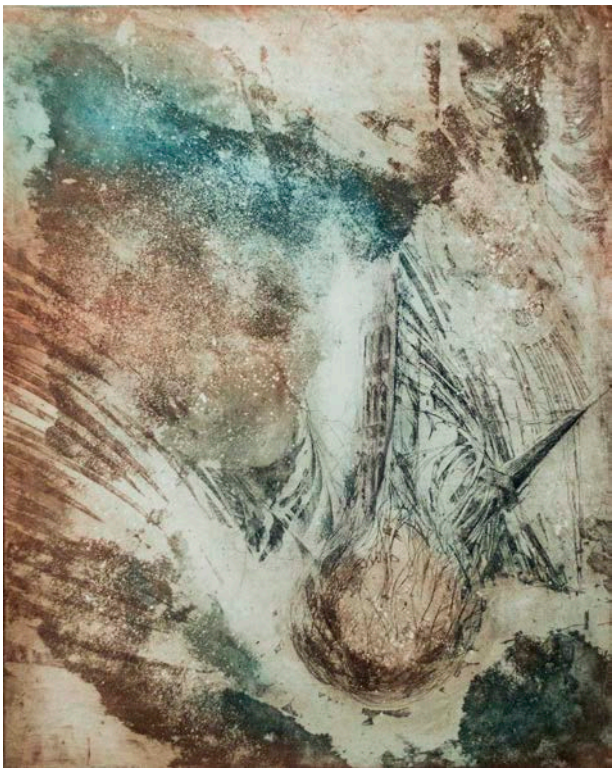

Marina Nicolaev – „Apocriph Planet"

Începu să viseze la razele soarelui şi la stele, la cerul albastru şi la norii albi…

Aruncă o privire la cerul întunecat, veşnic acoperit de nori, şi i se păru că nu mai văzuse soarele de-o eternitate. Programul de 12 ore îl ţinea departe de lumina zilei.

Aţipi fără să-şi dea seama. I se păru că autobuzul se opreşte şi, chiar înainte să adoarmă de-a binelea, auzi două voci şuşotind:

— Au adormit cu toţii?

— Da! Să-i pregătim pentru recondiţionare…

Recunoscu vocea directorului Moore şi a şefului Jameson.

… Se făcea că era într-o hală mare, similară şi totuşi diferită de cea a fabricii; o lumină albastră îi străpungea retina… Îşi dădu seama că se afla într-o incintă, scufundat într-un fluid vâscos, verzui. Simţi că se sufocă şi încercă să se zbată, dar trupul paralizat refuza să se supună…

Se trezi brusc, respirând întretăiat. Autobuzul tocmai intra pe poartă în curtea fabricii!

Începea o nouă zi de lucru…

* * *

Un tip mărunt, cu nas acvilin, ocupa postul lui O'Shea.

— Ce s-a-ntâmplat cu Steven? întrebă Roy.

— Şefu' Jameson zice c-a fost învoit. Motive de sănătate, îl lamuri Rizzo, încruntându-şi sprâncenele stufoase. Dar eu cred c-a mierlit-o. Au aflat de planurile lui…

Nielsen îşi aduse aminte de discuţia purtată cu o zi înainte. Poate Steven chiar era bolnav.

Se auzi strigat de pe marginea liniei. Se întoarse şi-l văzu făcându-i semn pe şeful securităţii, Bob, un individ grosolan şi simplu, la fel de tern ca numele său, cu o înfăţişare şi personalitate care aminteau de monstrul lui Frankenstein, din filmele cu Boris Karloff.

— Nielsen! Eşti surd? Şefu' Jameson a zis să te prezinţi la birouri peste juma' de oră!

Roy îi aruncă o privire nedumerită şi, în acelaşi timp, îngrijorată. Auzise zvonuri despre disponibilizări, în ciuda promisiunii lui Moore privind crearea de noi locuri de muncă. Se întreba dacă nu cumva Rizzo avea dreptate şi Steven fusese concediat, iar acum urma el.

Îl rugă pe italian să-i ţină locul şi se îndreptă spre holul cu birouri.

— Domnule Jameson? strigă, el strecurându-se în micul birou, dar nu-i răspunse nimeni. Şefule?!

Tot nimic…

Un murmur mecanic se auzea în spatele unei uşi metalice, ascunsă pe jumătate după o draperie prăfuită. I se păru ciudat, pentru că n-o observase până atunci, deşi mai fusese de câteva ori în biroul şefului. Curios, străbătu cabinetul şi-şi lipi urechea de metalul rece. Acelaşi murmur, dar intensificat. Apăsă prudent pe clanţă şi împinse uşa.

— Domnule Jameson? Sunteţi…

I se tăie răsuflarea, de parcă ar fi sărit în apă îngheţată la mijlocul lui ianuarie.

În faţa sa avea o hală imensă, scăldată într-o lumină albăstruie, care venea de nicăieri. Cilindri de sticlă, umpluţi cu un lichid verzui, erau dispuşi de o parte şi de alta, în şiruri uniforme – exact cum visase!

Coborî scara metalică, sub imperiul unui imbold straniu, şi se opri în faţa unui tub.

O formă se distingea în fluidul verde. Se apropie ezitant de cilindru. Fiori îi cuprinseră corpul ca un curent electric, arcuindu-i spinarea. Nu era nicio îndoială, mai fusese aici, în visele sale. Gândul îi făcu pielea de găină.

Întinse degetele tremurânde către sticla lucioasă…

— Dumnezeule!… strigă.

Un corp omenesc plutea inert în fluidul verde. Chipul… chipul lipsit de viaţă îi era cunoscut. Era chiar Steven O'Shea.

Se trase înapoi, îngrozit. Cineva îl apucă de umăr, făcându-l să tresară violent.

— Nielsen! Ce naiba cauţi aici? îl întrebă şeful James cu severitate, deşi pe faţă i se citea efortul de a-şi ascunde neliniştea. La dracu', am uitat de…

— Steven!… bâigui Nielsen. Ce i-aţi făcut lui Steven?!

— Calmează-te Roy, n-a păţit nimic. Jameson îşi întinse braţul către Roy, dar acesta se trase înapoi.

— L-aţi… l-aţi omorât… Aţi aflat de grevă, sindicate… şi l-aţi omorât!

— Nu, Roy, hai, linişteşte-te.

Îşi dădu la o parte mâneca de la cămaşă, dezvelind o brăţară la încheietura mâinii.

— Cod mov! Repet, cod mov! şopti el, ducând brăţara în dreptul gurii, fără să-l scape din ochi pe Roy.

— Nielsen, îţi vom explica, adăugă el…

Uşa metalică se deschise, lovindu-se de perete cu un zgomot surd. Bob şi Louie, cealaltă gorilă de la securitate şi pază, apărură cu promptitudine şi se postară în spatele lui Jameson, cu mâinile depărtate de corp, gata de acţiune. Pe chipurile dure, ascunse sub cozorocul chipielor cenuşii, nu se putea citi nimic.

— În ordine, Roy, continuă calm Jameson, acum vii cu noi…

Nielsen îi privi pe cei trei bărbaţi. Trebuia să scape, să fugă, să anunţe poliţia, dar Bob şi Louie înaintară spre el şi-l prinseră ferm de braţe, înainte ca el să se dezmeticească. Se zbătu neputincios, apoi se lăsă moale, aproape purtat de namilele inexpresive.

Directorul Moore aştepta calm, aşezat comod în fotoliul său negru, capitonat. Jameson se retrase într-un colţ, privind neliniştit când la Moore, când la Nielsen. Bob şi Louie îl aşezară pe Roy în scaunul de lemn din faţa directorului. Acesta se aplecă peste birou.

— Jameson, adu-i domnului Nielsen un pahar cu whisky, zise, apoi zâmbi şi-şi focaliză atenţia asupra lui Nielsen. Te monitorizăm de ceva vreme, îi spuse, fără nicio introducere. Memoria şi imaginaţia îţi joacă feste; ai insomnii, domnule Nielsen, nu-i aşa? Pierderi de memorie…

— Ştiu ce-am văzut! Nu sunt nebun!

Jameson veni cu paharul de whisky. Băutura chihlimbarie îi aminti lui Nielsen de tuburile cu oameni, de chipul lui Steven. Îl cuprinse un tremur pe care nu izbuti să şi-l înăbuşe.

— Bineînţeles că nu, Roy, continuă Moore, pe tonul binevoitor şi excesiv de politicos. Uite cum vom proceda. Îţi voi da o săptămână de concediu medical, ca să-ţi revii.

— Şi să ajung ca Steven?! răcni Nielsen şi sări în picioare.

Bob şi Louie interveniră cu promptitudine şi-l imobilizară.

— Nu mă las cumpărat, criminalilor! strigă, continuând să se zbată. Se va afla ce faceţi aici!…

Zâmbetul dispăru de pe faţa lui Moore.

— Jameson, fă ceva! strigă el.

Şeful scoase dintr-o trusă o seringă şi-o îndreptă către Nielsen.

— Asta te va linişti…, îi spuse, dar Roy îl lovi cu piciorul în burtă, se smuci, luându-i prin surprindere pe Louie şi Bob, care se împleticiră şi căzură peste Jameson.

Apucă scaunul răsturnat şi-l azvârli peste birou, spre Moore. Acesta se feri, aruncându-se la podea. Scaunul sparse geamul în mii de cioburi, care se împrăştiară pe covor.

Nielsen nu rămase pe gânduri. Înainte ca Bob şi ceilalţi să se dumirească, sări pe fereastră, pe acoperişul alunecos.

Izbuti să ajungă la margine şi se agăţă cu mâinile de streaşină, apoi îşi dădu drumul jos, în noroi. Acesta amortiză căzătura. Se părea că nu-şi rupsese nimic, deşi genunchiul îl durea în urma impactului. Străbătu curtea în fugă şi se pierdu în noapte, alergând pe şoseaua care ducea spre Oraşul îndepărtat.

* * *

Alergase cel puţin o milă, era la limita puterilor. Aerul rece îi ardea plămânii, pentru ca apoi să se piardă în aburi. Oraşul părea neschimbat, de parcă s-ar fi aflat la distanţe astronomice. Încetini ritmul; durerea de la genunchi încă îl sâcâia…

Gândurile i se învălmăşeau în minte, amestecându-se cu amintirile din alte lumi. Simţea că-i explodează capul, încercând să-şi păstreze luciditatea. Poate că visează; îşi permise să spere că era într-unul din acele coşmaruri ce par reale, despre care vorbise O'Shea.

Huruitul unei maşini se auzi şi farurile rotunde tăiară întunericul. Nielsen se aruncă pe marginea drumului, în iarbă, şi se ascunse după un tufiş.

Zgomotul făcut de motor se intensifică. Era Fordul negru al administraţiei, cu inscripţiile fabricii pe portieră. Se opri în dreptul său; printre crengile tufişului se vedeau rotile spiţate ale vehiculului pe şoseaua luminată de faruri.

Auzi portierele deschizându-se şi patru indivizi coborâră. După câteva clipe de aşteptare, care lui Nielsen i se părură ore, se făcu auzită vocea lui Moore:

— Nielsen! Ştiu că mă auzi! Nu-ţi vrem răul, dorim să te ajutăm, înainte de a face ceva ce vei regreta mai târziu.

— Să ne întoarcem, domnule director! Nielsen recunoscu vocea lui Jameson. Nu are cum să ajungă mai departe. Decât… dacă n-a părăsit domul…

— Nu cred, domnule! vocea baritonală şi plată era a lui Bob, care urca la volan. N-ar supravieţui nici trei secunde, spuse el, iar motorul hurui din nou.

Fordul se întoarse şi, pentru o clipă, lumina farurilor dezvălui un zid cenuşiu, care se materializase peste şosea şi se înălţa, pierzându-se în întunericul cerului, apoi bezna îşi reintră în drepturi, sfâşiată pe alocuri de luminile punctiforme ale Oraşului din depărtare.

Când se simţi în siguranţă, Nielsen ieşi iar la drum şi-şi continuă marşul, grăbind pasul.

O suprafaţă tare şi invizibilă îi blocă drumul. Făcu un pas înapoi, nedumerit, şi întinse mâinile, pipăind peretele nevăzut din faţa sa. Merse de-a lungul lui; părea că taie şoseaua perpendicular.

La un moment dat, simţi o denivelare. Apăsă cu palma în adâncitură şi se auzi un declic, în urma căruia un dreptunghi luminos se materializă în dreptul palmei. În faţa sa apăru, din neant, un disc de lumină care începu să se dilate, înroşind şoseaua. Închise ochii, deranjat de lumina puternică, şi simţi razele încălzindu-i faţa, ca soarele în zilele senine.

Deschise ochii treptat, până se obişnui cu lumina puternică, şi printre gene îi apăru imaginea înceţoşată a unui disc roşu. Era chiar Soarele…

Cu ochii larg deschişi, privi mut deşertul dezolant care se întindea la infinit, unde soarele, de un roşu bolnăvicios, coborât la orizontul înceţoşat, îneca totul într-o lumină bizară. Deasupra lui, pe cerul întunecat, ca şi cum atmosfera fusese spulberată, Nielsen recunoscu luna sfărâmată în mii de bucăţi împrăştiate pe o bandă difuză, arcuindu-se pe boltă.

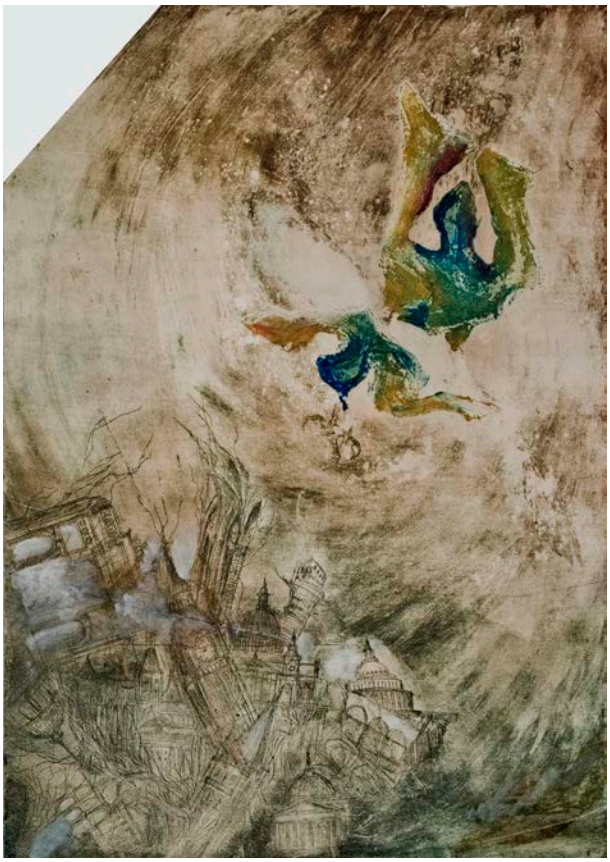

Marina Nicolaev – „Last Atlantis - II"

Se întoarse, privind în spate, la şoseaua înroşită care se pierdea în beznă şi se trase înapoi, dând din cap, cu privirea unui schizofrenic, nevenindu-i să creadă. Se împiedică şi se prăbuşi pe asfalt. Fanta circulară se închise automat, lăsându-l iarăşi în întunericul familiar.

Zăcu pentru o clipă nemişcat, încercând să se convingă că nu era o halucinaţie, repetând continuu, cu glas tare, că e doar un vis şi în curând avea să se trezească.

Dar nu se-ntâmplă nimic.

Oricare-ar fi răspunsul, Moore îl ştie, îşi spuse şi se ridică în picioare, pornind pe şosea înapoi spre Fabrică.

* * *

Moore îl privi cu ochi apoşi, părând că nu ştie cum să înceapă. În spatele său, geamul fusese înlocuit. Nielsen

îi înfruntă privirea, la rându-i. După ce Bob şi Jameson părăsiră încăperea la rugămintea lui Moore, acesta rosti:

— Nu aveai unde să te duci… Nu-i aşa?

Nielsen încuviinţă absent, palid ca o stafie.

— Nu eşti primul care a ajuns aşa departe…

Directorul luă cutia cu trabucuri şi i-o întinse lui Nielsen, dar acesta nu schiţă niciun gest. Cu mişcări plictisite, Moore scoase unul, îl muşcă şi-l aprinse, pufăind.

— Spuneţi-mi că nu sunt nebun…, zise Nielsen cu glas stins, aproape implorând.

Directorul afişă obişnuitul zâmbet imperturbabil.

— Nu eşti… Privi ezitând la trabucul care-i fumega între degete şi-l strivi, cu o mişcare nervoasă, în scrumieră. Bine, vrei adevărul? Iată-l!

Se ridică din fotoliu şi se îndreptă către fereastră. Picături de ploaie măruntă loveau geamul cu un sunet surd, apoi se prelingeau pe sticlă, alunecând sinuos.

— Închipuie-ţi o lume a secolului XXI, ajunsă la apogeul dezvoltării ei, care avea să plătească tribut progresului tehnologic, spuse bătrânul, cu ochii pierduţi undeva, departe. Principala consecinţă a progresului a fost modificarea radicală a climei la nivel global. Măsurile împotriva acestui dezastru iminent au fost luate prea târziu şi s-au dovedit ineficiente. În doar câţiva ani, suprafaţa Pământului a devenit de nerecunoscut. Gheţarii de la pol s-au topit, provocând creşterea nivelului oceanelor şi remodelând conturul continentelor, ceea ce a dus la migraţii în masă. Deşertificarea zonelor care altădată nu cunoscuseră lipsa apei şi extinderea lor au răsturnat întreaga economie mondială, aceasta devenind instabilă. Foametea a cuprins pământul şi nu a durat mult până la izbucnirea conflictelor care, cu timpul, s-au extins pe întreaga planetă. America de Sud era sfâşiată de războaie civile; republici noi şi uniuni se închegau şi se destrămau peste noapte. Europa, trezită cu câmpiile, altădată fertile, deşertificate, sucomba economic, iar Africa a fost înghiţită de nisipuri.

În mod straniu, Nielsen începu să-şi amintească detalii, dar amestecate, ca un puzzle complicat.

— Bangladesh… murmură el.

Moore se întoarse şi-l privi încruntat.

— Memoria regresivă reziduală… O să-ţi aduci aminte cu timpul… Toate amintirile ţi-au fost păstrate, dar sunt reţinute de blocajul psihic al recondiţionării. Îţi voi explica mai târziu… Unde rămăsesem? A, da! Bangladeshul a fost scânteia care a declanşat marea conflagraţie. Fiind printre primele teritorii pierdute în faţa apelor, întreaga populaţie, numărând câteva sute de milioane, s-a refugiat la graniţa cu India. Acolo, situaţia era deja critică. Populaţia suferea din cauza secetei, era un miliard de guri de hrănit, aşa că a fost interzis accesul refugiaţilor pe teritoriul ţării, masându-se forţe armate la fosta graniţă cu Bangladeshul. Pakistanul, sub pretext umanitar, a declarat Indiei un război care s-a soldat cu un atac nuclear. India a răspuns în forţă.

China şi Rusia s-au implicat în război ca aliate ale părţilor adverse. Ţările arabe, profitând de haosul din regiune, au atacat Israelul, implicând în război şi America, ţară care-şi trimise flotila de submarine în conflictul nuclear.

În acea fatidică zi, pământul a fost pârjolit, civilizaţiile au fost rase de pe faţa planetei, iar atmosfera, spulberată de bombele cu antimaterie — cele mai periculoase arme născocite de om, cu care a culminat schimbul nuclear şi care au pus capăt oricărei speranţe de a mai exista viaţă pe Pământ.

Reveni la birou şi se lăsă pe spate în fotoliu, până când acesta protestă, pârâind sub greutatea directorului.

— Acum, închipuie-ţi că acest viitor sumbru e, de fapt, trecutul nostru. Toate astea s-au întâmplat acum trei secole. Tot ce a rămas în urma prostiei omeneşti e o planetă pârjolită, transformată în deşert, mai aridă decât Marte, şi o mână de oameni. Noi…

Totul era adevărat. Amintirile refulate ieşeau la suprafaţă, izbutind să treacă de bariera psihică. Amintiri, imagini sumbre de la sfârşitul lumii…

— O secundă! Vrei să spui că am trei sute de ani?!…

— Trei sute patruzeci şi unu, mai exact, deşi nu pari mai bătrân de treizeci. Minunile geneticii ne-au făcut nemuritori. Fluidul verde din tuburile de recondiţionare conţine, pe lângă diferite substanţe nutritive, şi telomerază, o enzimă care reface terminaţiile cromozomilor, numite telomeri. Aceştia se degradează cu timpul, împiedicând celulele să se mai dividă, ducând, în cele din urmă, la moartea lor, deci corpul îmbătrâneşte. Telomeraza împiedică procesul de îmbătrânire.

Noţiunile pe care i se părea că nu le mai auzise în viaţa sa îi sunau acum familiare. Moore se ridică şi luă din bar o sticlă de whisky şi două pahare. Îi întinse unul lui Nielsen şi-l umplu.

— Bea! E destul de bun, având în vedere de câte ori a fost reciclat.

Îşi turnă şi el un pahar şi-l dădu peste cap. Apoi îl umplu din nou.

— În total, suntem 627 de oameni, toţi foşti militari pe submarinele nucleare. Călăii omenirii, cum are obiceiul Jameson să spună. E singurul care, în afară de mine, a trăit trei secole, cunoscând adevărul.

După exploziile bombelor cu antimaterie, atmosfera pământului a fost spulberată, ceea ce a dus la volatilizarea oceanelor, care apoi s-au pierdut în spaţiu. Cele câteva submarine care au supravieţuit au eşuat pe fundul oceanelor dispărute. Ceva trebuia făcut pentru a păstra ce mai rămăsese din civilizaţia terestră. Aşa că ne-am unit forţele şi am căzut de acord să construim Domul.

— Dar de ce tocmai o fabrică?

Moore pufni în râs.

— Iniţial n-a fost aşa. Domul era o seră care adăpostea o grădină luxuriantă, un adevărat paradis, unde aveam tot ce ne trebuia, dar trecutul n-a fost uitat niciodată. Din contră, ne-a bântuit până ne-a otrăvit minţile. Mulţi au luat-o razna, nemaiputând fi recuperaţi: Bob, Louie, funcţionarul Gielen şi alţii a trebuit să fie programaţi cu rutine de simulare comportamentală. Ei lucrează în zona interzisă, în depozit. Acolo sunt descărcate camioanele cu radiourile produse de voi, care sunt demontate şi

trimise iar pe bandă, unde sunt iarăşi remontate şi tot aşa, timp de trei sute de ani. Ei ştiu adevărul despre fabrică, dar nu-l înţeleg.

— Şi totuşi, de ce o fabrică?

— Munca ţine mintea ocupată, iar lipsurile nu-i permit să se manifeste. Noi exact de asta aveam nevoie. Jameson şi cu mine eram singurii psihologi de pe submarinele rămase. În cele din urmă, am descoperit un mod în care creierul putea fi programat fără a afecta funcţiile şi personalitatea individului, ci doar păstrând mintea intactă, ca să putem trăi fără s-o luăm razna.

Fabrica, viețile noastre nu sunt decât o piesă de teatru, menită să ne distragă de la cruda realitate.

— Dărăpănătura în care locuiesc, părinţii mei, Jane, familia lui Rizzo, nevasta lui Steven sunt doar…

— … false amintiri, introduse în programul de recondiționare… Îmi pare rău, Nielsen, am încercat să te scutesc de tâmpeniile astea… Crede-mă că te înțeleg, sunt nevoit să trăiesc zilnic cu ele.

Nielsen îşi cuprinse faţa în palme. Cu ochii înlăcrimaţi, îl privi pe Moore. Acesta îi evită privirea şi mai luă o gură de whisky.

— Şi atunci, ce rost mai au toate astea? Ce rost mai are viaţa?

Directorul scutură din umeri.

— Trăiesc cu speranţa că va veni ziua când la porţile domului voi auzi bătăi, îi răspunse, simplu, Moore. Şi asta mă ţine în viaţă.

Un moment de linişte cuprinse biroul. Totul părea ireal. Afară, ploaia măruntă încetase. Probabil, sistemul de irigaţie fusese oprit de vreun computer.

— Acum, că ştii, alegerea îţi aparţine… spuse Moore, spărgând tăcerea apăsătoare.

— Ce drăguţ! La urma urmei, pot alege… zise ironic Nielsen.

— Mda… deşi ţin să-ţi reamintesc că ai mai fost pus în faţa acestor alternative. Ni te alături nouă şi va trebui să suporţi povara cunoaşterii adevărului şi responsabilităţile implicate… ori alegi o nouă viaţă…

* * *

Lichidul verde îl învălui, iar trupul îi fu cuprins de o amorţeală plăcută. Printre pleoapele întredeschise, văzu chipurile lui Moore şi Jameson, deformate de sticla cuvei, apoi imaginea se stinse în spatele pleoapelor închise…

Încă nu se iviseră zorii…

… şi totul era cenuşiu şi prăfuit: pământul ud şi bălţile cu noroi, autobuzele cu muncitori, până şi îmbrăcămintea lor şi fabrica însăşi.

Nielsen coborî din autobuz şi se alătură coloanei de muncitori. La intrare, se opri în faţa pontatorului, cu cartela pregătită. Privi data afişată.

Era 11 noiembrie 1933. Un sentiment de *déjà vu* îl copleşi, dar se stinse repede. Îşi dădu seama că-i ţine pe ceilalţi în loc, aşa că-şi perforă cartela şi se îndreptă spre vestiare.

Începea o nouă zi, încă o zi pierdută, încă o zi… Dar nu mai conta.

Foto: Daniel Haiduc; filmare video: Dorin Davideanu.

Tony Chester

Personalitate

Tony Chester s-a născut în 1962 şi, ca mulți alți scriitori, a avut diferite meserii, lucrând în bănci, la firme de consultanță în marketing şi design, în librării şi ca redactor la edituri. Scrie povestiri şi romane SF şi horror şi recenzii de film.

Romanul său, Cel mai bun prieten*, i-a apărut, serializat, în revista* „Helion”*, iar în* „Paradox” *a publicat povestiri.*

În ultimul timp, a fost adoptat de pisica vecinului.

În vreme ce Sally făcea toată treaba, încercam să-mi imaginez cum arătam noi doi priviți din exterior. Asteroidul pe care ne străduiam să-l încetinim avea forma unei mingi de rugby alungite, dar axa sa lungă era orientată direct spre Soare, aşa că nu puteai vedea decât un con, cealaltă jumătate a corpului său fiind înăuntrul propriei sale umbre. Sally însăşi era în mare parte conică, exceptând gogoaşa din jurul ei, toroidul care constituia generatorul de jet de colectare; câmpul electromagnetic, folosit, în mod normal, la colectarea hidrogenului interstelar, era un al treilea con invizibil, care susținea asteroidul precum un suport de ouă oul. Exista şi un al patrulea con, de foc albastru, țâşnind din partea de jos a lui Sally – aceea era rezerva mea de hidrogen, care se consuma încercând cu disperare să modifice coeficientul de viteză necesară pentru modificarea traiectoriei pietroiului uriaş. În cele din urmă, a trebuit să-mi imaginez cum întreaga tărăşenie era înclinată cu aproximativ şaptesprezece grade spre planul eclipticii, pe cale să intersecteze centura de asteroizi din exteriorul orbitei lui Marte.

În mod normal, asteroidul pe care-l încetineam zbura direct prin Centură, în afară de cazul vreunei coliziuni viitoare, şi-şi continua traiectoria imprevizibilă pentru totdeauna, amin, ca un fel de obiect în miniatură din Centura Kuiper. Încercam să-l încetinesc suficient şi să-i dau un bobârnac suplimentar, ca să rămână blocat în Centură, unde-l puteam exploata minier pentru monopoluri. Mă simțeam deosebit de inutil în acel moment; tot ce puteam face era să supraveghez alarma de proximitate, ca să-mi dau seama dacă apare ceva în urma noastră. Desigur, faptul era lipsit de noimă, din două motive. Primul: orice-ar crede locuitorii aflați la cheremul gravitației, spațiul din interiorul Centurii este destul de curat, iar Sally şi cu mine ne-am calculat traiectoriile cât de bine am putut şi era improbabil să ne apropiem la mai puțin de câteva mii de kilometri de orice alt obiect. Al doilea – tot o mare pierdere de timp – era că oricum n-aveai ce face în cazul unei coliziuni neaşteptate. Să întorci nava însemna să opreşti câmpul electromagnetic de colectare, iar dacă procedam aşa, existau şanse ca asteroidul pe care-l încetineam să ne lovească înaintea oricărui alt obiect.

Sally avea instrucțiunile ei şi ştia ce are de făcut, însă eu nici măcar nu puteam vorbi, ca nu cumva s-o distrag. Apoi am simțit cum flacăra de fuziune moare. Ori Sally avea un motiv serios ca s-o stingă, ori rămăsesem fără hidrogen, caz în care mă găseam într-o mare belea.

— Ei, bine? am întrebat surprinzător de calm.

Sally m-a ignorat o vreme şi mi-am dat seama că pune ceva la cale. În cele din urmă, frumoasa ei voce mi-a răsunat în jurul capului:

— Şefule? Nu ştiu cum să-ți spun…

Am început să-mi verific lista de înjurături din minte.

— … dar…

Mă scoteau din sărite pauzele ei lungi.

— Păi, zi odată, fato!

— Am reuşit!

Cred că am spus o idioțenie, ceva de genul „iiiihaaaaa!”, iar Sally şi-a arătat dezaprobarea scoțând un ticăit pe care nu trebuia să-l scoată niciodată în timpul unei operațiuni normale. Mi-am dat seama că era cel mai bine să fiu practic.

— OK, transmite prin radio revendicarea şi poziția…

— S-a făcut.

— … apoi du-mă până la cel mai apropiat loc cu vin, femei şi muzică.

— Dar ai toate astea la bord, şefule.

— Ăăă… Sally?

— Da? întrebă ea, fără nicio emoție.

— Suntem la lucru de şase luni şi… ăăă… cred că… ăăă… m-am referit la femei adevărate, ştii?

Bănuiesc că i-am părut jalnic, dar, fir-ar să fie, nu-i vina mea că-s făcut din carne şi oase, iar Sally mai mult din hiperaliaje. E cea mai bună prietenă a mea şi-o iubesc la nebunie, însă există unele lucruri pe care nu mi le poate rezolva.

— Nu ştiu. Of, oamenii ăştia…

Tic-tic-tic, tic-tic-tic…

— Bine, fie… Nici mie nu mi-ar strica o pauză, iar rezervoarele mele de oxigen trebuie reumplute.

— Mulțumesc, păpușă.

— N-ai să-mi mai mulțumești când ai să afli unde mergem și ce-o să facem ca să ajungem acolo.

— Dă-i drumul.

— Marte 6.

— O, Doamne… „Nu în văgăuna *aia*", am adăugat în sinea mea. N-am putea ajunge pe Luna?

— Luna se află la 376 de milioane de kilometri distanță, asta dacă trecem direct prin Soare. Ca să ajungem acolo în viață, trebuie să străbatem 590.857.110 kilometri, plus sau minus 156.250.

— Și treaba asta nu se poate, nu?

— Nu ne-a rămas suficient combustibil și nici nu putem menține o viteză suficient de mare ca să ne ajungă hidrogenul colectat de câmpul magnetic până acolo. De-asta rezervoarele mele vor trebui reumplute manual. Și tot *de-asta* ne întrebăm „ce-o să facem ca să ajungem acolo".

— Hmm… Păi, spune-mi.

— Am combustibil suficient numai cât să ne orientăm în direcția corectă, să accelerez la 10 G și s-o țin așa 3,05 minute, apoi să profităm de impuls tot restul călătoriei. Îmi pare rău.

Îmi dădeam seama că și ei îi părea rău. O navă ca Sally H. detesta să lase mecanica celestă să opereze singură; îi rănea sentimentul de independență.

— Deci va trebui să plătesc remorcarea până la Marte 6.

— Mă tem că da.

— Știi, dacă n-aș fi revendicat tocmai acum cel mai mare monopol peste care am dat vreodată, ți-aș fi smuls circuitele.

— Și eu te iubesc, șefu'.

Am ajuns în zona de acoperire a comunicațiilor peste vreo trei zile, dar nava de remorcare ne aștepta deja. Probabil că ne recepționase după o scanare de adâncime, însă, după ce ne-a întâmpinat, am mai avut parte de o surpriză.

— Salutare, Sally H., e cumva ora cinci?

Vocea irlandeză mi-a trimis fiori de plăcere prin întreg trupul.

— E ora locală pe asteroid, am răspuns din reflex. De unde-ai apărut, Kirby?

— Lucrez pe lângă 6 de cinci luni, frate. Tu pe unde-ai umblat? Ai jucat baseball și ai frecat menta pe Luna, presupun.

Chicotitul molipsitor al lui Kirby mi-a adus un zâmbet pe față.

— Tocmai m-am îmbogățit în Centură… am început, dar Sally s-a băgat peste mine.

— Ce mai faci, Kirby? s-a gudurat ea.

— Salutare, iubire. Sunt bine. Vrei să-ți fac o tractare?

— De-abia aștept, zise ea.

— Nenorocitul ăla de lunatic nu te merită, fetițo, dacă te lasă fără combustibil și te munceşte ca pe-o sclavă.

M-au tratat în stilul ăsta până la spaceport, pe structura asimetrică a lui Marte 6. Kirby a trebuit să-și petreacă aproape o oră cu câmpurile tensoriale care ne înghionteau pe suprafață încontinuu – poate cel mai dificil mod de zbor necesar –, iar în tot acest timp și-a continuat pălăvrăgeala cu Sally. De-abia ajunsesem la adăpost, că a și cerut să urce la bord.

— Kirby!

Ne-am îmbrățișat. Îmi părea bine că-l văd după atâta timp și fusese o adevărată surpriză să dau de el acolo. Ca mine, Kirby făcea parte din Uniunea Centurii Libere, ceea ce însemna că niciunul dintre noi nu era supus unui guvern. Există o mulțime de dezavantaje legate de această situație, însă nimic nu depășește avantajul ei covârșitor: nu aparținem nimănui, nimeni nu ne poate da ordine și suntem liberi să lucrăm oriunde în sistem.

Kirby și cu mine trecuserăm prin nenumărate cariere, fiecare dintre noi, iar cărările noastre se încrucișaseră în mai multe rânduri, o dată chiar pe Luna, timp de un an, dar asta-i altă poveste. Rămăsesem la minerit cu vreo doi ani în urmă, după ce-o câștigasem pe Sally la o partidă de poker; eram pe cale să renunț, când mi-am încercat norocul pe la marginea Centurii și-am descoperit monopolul pe care-l parcasem pe o orbită mult mai stabilă. Ce anume făcuse Kirby în tot acel timp aveam să aflu într-un bar, în viitorul apropiat.

— Cât îți datorez? l-am întrebat.

— Sally nu te costă nimic, țâr pocit ce ești! Nu mă insulta.

— Mulțam, Kirby, ești un adevărat domn, se auzi vocea lui Sally, năclăită de inflexiuni sexuale.

— Asta-i valabil și pentru mine, am zis. Te ocupi tu de trebuințele lui Sally, în timp ce eu îmi văd de-ale mele?

Kirby pricepea imediat o aluzie.

— Va fi plăcerea mea să-mi plimb mâinile pe această femeie frumoasă, mi-a răspuns, dându-mi de înțeles că știe despre ce vorbesc și că va trebui să amânăm depănatul poveștilor pe a doua zi.

— Ne vedem dimineață. Poți să-mi faci cinste cu ceva de băut.

I-am lăsat pe Kirby și Sally să-și șușotească dulcegăriile, în vreme ce el o pregătea de plecare în spațiu. Între timp, libidoul meu îmi spunea că am o întâlnire pe undeva prin oraș.

Primul lucru pe care l-am făcut după ce m-am trezit a fost să-mi verific cardul pe terminalul orășenesc. Pornisem cu două stele, însă nu-mi rămăseseră decât două puncte. Adică îmi cheltuisem optzeci la sută din întreaga avere. Va trebui să încep să lucrez la monopolul respectiv foarte rapid. Patru puncte le dădusem pe piese de schimb și reaprovizionarea lui Sally, și-am remarcat că nu se cerea plată pentru manoperă. Trebuia să am grijă ca prietenul meu Kirby să se distreze ca lumea pe socoteala mea, odată ce-mi intrau banii. Celelalte patru puncte se duseseră pe o listă lungă de băuturi (speram din tot sufletul că nu le băusem eu pe *toate*), mâncare și o noapte la cel mai bun bordel de pe Marte 6 (bordel e un termen relativ; în acest caz, însemna că nu existau cheltuieli medicale asociate). Mă durea capul ca naiba,

dar probabil că mă distrasem pe cinste, din moment ce adunasem patru puncte pe nota de plată. Din fericire, o parte din bani aveau să se întoarcă la mine. Am luat o pastilă pentru „ziua de după”, ca să grăbesc lucrurile, şi m-am întors la spaceport.

Danele de mentenanţă se află sub nivelul spaceportului, însă deasupra oraşului scufundat care constituie aşezarea. Nimic nu m-ar fi putut pregăti pentru surpriza care m-a întâmpinat după ce s-a oprit liftul – era plin de MaP, Poliţia de pe Marte, în interiorul lui Sally! Nimeni nu m-a băgat de seamă în primul moment şi-aş fi putut să evit necazurile retrăgându-mă, pur şi simplu, înapoi în lift, însă există două lucruri de care nu poţi să fugi, orice-ar fi. Unul este un prieten rănit, care nu poate alerga împreună cu tine, iar celălalt este femeia ta (sau bărbatul tău). Pentru mine, Sally era şi una, şi alta, aşa că am fugit spre dana ei.

— Ce se întâmplă aici? l-am întrebat pe MaP-ul care-mi bara drumul cu braţul.

— Dar tu cine-oi fi? m-a întrebat şi el, cu agresivitate.

— Proprietarul lui Sally.

N-aveam chef să-i dau şi alte informaţii.

— Deci tu eşti ţicnitul de pe Centură. OK, du-te atunci.

— Mulţam, i-am zis, deşi zău că nu-mi venea să-i mulţumesc.

Motivul principal pentru care Marte 6 ajunsese o fundătură era chiar MaP; cei mai mulţi poliţişti erau corupţi, niciunul nu se dovedea prea isteţ şi majoritatea lor îi ura pe cei care *nu* făceau parte din MaP.

În interiorul lui Sally domnea haosul. Primul lucru pe care l-am remarcat a fost cadavrul lui Kirby. Copleşit de durere şi furie, am rămas fără grai. Mi-am reprimat imediat sentimentele, n-aveau să ajute nimănui, iar pe Kirby aveam vreme să-l jelesc după ce aflam ce se întâmplase. Fusese lovit cu un laser, probabil chiar cel din mâna lui, şi era mort, fără îndoială. În jurul trupului său stăteau trei poliţişti, iar Sally îşi ridicase scuturile cabinei, aşa că am fost nevoiţi să ne înghesuim cu toţii înghesuiţi într-un spaţiu de cinci metri pe trei. Pentru mine, era spaţiu berechet în cadru, dar se vedea că MaP-ii erau intimidaţi de înălţimea mea. Asta-i făcea şi mai agresivi.

— Tu eşti Gordon? m-a întrebat şeful lor, deloc prietenos.

Am dat din cap afirmativ.

— Am luat declaraţia lui Sally H. şi ştim tot ce-ai făcut azi-noapte — adică mai mult decât ştiam eu —, aşa că eşti acoperit. Dar Sally H. este arestată.

Nu prea înţelegeam cum vine asta, aşa că l-am întrebat:

— Pot să vorbesc cu ea?

— Sigur, dacă o faci să-şi coboare scuturile. Pe noi ne-a refuzat.

„Bravo, Sally”, mi-am zis. Ştia că trebuie să scot nişte chestii ilegale de la mine din cabină înainte ca MaP-ii să intre acolo.

— Sally, deschide.

M-a ascultat. Am trecut repede bariera şi i-am cerut să ridice ecranele, în timp ce MaP-ii încă visau cu ochii deschişi.

— Ce se întâmplă pe-aici?

— Vai, şefu’, ăştia zic că l-am omorât pe Kirby.

Îmi dădeam seama că era cu adevărat distrusă, dar, după cum spuneam, regretele nu ajutau nimănui.

Sergiu Zegrean – „Ruins on Mars 7”

— Termină cu văicărelile şi spune-mi ce s-a întâmplat.

Detestam să-i vorbesc aşa, însă părea s-o scoată din starea ei.

— Păi, pe la începutul dimineţii, înainte ca dana de mentenanţă să fie deschisă oficial, Kirby a cerut să urce la bord. Ştiam că nu te-ar deranja, aşa că l-am lăsat să intre şi mi-am activat senzorii interni. Am sesizat prezenţa unei forme de viaţă în interior, dar Kirby n-a zis nimic; n-a întrebat nici măcar dacă e ora cinci. Mi-a trezit suspiciuni, aşa că am ridicat scutul cabinei. S-a produs o descărcare energetică, orbindu-mi senzorii pentru o clipă. Când i-am recuperat, n-am mai înregistrat nicio formă de viaţă, aşa că am anunţat prin radio MaP, însă am menţinut scuturile ridicate tot timpul.

— Lasă-mă să ghicesc. Ei cred că Kirby s-a sinucis făcând să ricoşeze un laser din ecranul tău sau a avut vreun accident care i-a adus moartea. Eu nu cred aşa ceva. Kirby nu era genul sinucigaş, n-ar fi declanşat niciodată un laser în preajma ta şi, în afară de asta, de ce să-l fi făcut să ricoşeze? N-are niciun sens.

— E mai rău decât atât. Kirby ţine în mână un laser…

— Am observat.

— … însă n-a tras cu el, e încărcat în totalitate. MaP-ii zic că am inversat laserul de comunicaţii şi că am tras în el!

— Asta-i o tâmpenie! Chiar dacă am presupune că-i posibil, deşi, sincer, mă îndoiesc că este, ce motiv ai fi avut?

— Dar ei nu ştiu şi nici nu le pasă, mi-a răspuns Sally şi-am auzit o undă de panică strecurându-se din nou în vocea ei.

S-a ţinut însă bine şi-a încheiat:

— Din cauză că senzorii mei interni au înregistrat o singură formă de viaţă, nu vor să caute alt suspect şi, din moment ce cu laserul lui Kirby nu s-a tras, au tras concluzia că eu l-am omorât.

— Nu-ţi face probleme fetiţo, o să am grijă de tine.

Prin minte mi se înghesuiau o mie de idei.

— O să-mi iau nişte lucruri de pe-aici şi mă duc să discut cu ei. Fii cooperantă acum.

Am luat o mulţime de lucruşoare incriminante, fără nicio legătură cu crima, şi-am pus-o pe Sally să-şi coboare scuturile. MaP-ii nici n-ar încerca să mă percheziţioneze, afară doar dacă nu-şi doreau să calce pe nervi UCB-ul, şi niciun spaceport n-avea chef să piardă atâta trafic.

— Ţi-a zis ce s-a întâmplat? m-a întrebat MaP-ul de afară.

— Da, mi-a spus şi ce credeţi *voi* că s-a întâmplat, dar nu-i adevărat. Sally n-ar fi tras în Kirby, aşa cum nici eu n-aş fi putut s-o fac. Era prietenul nostru.

— Cine ştie ce fac computerele astea idioate? Ai o explicaţie mai bună?

— Bineînţeles, am zis, clocotind de furie că i-a spus lui Sally „computer.” Căutaţi un jem. Jemii nu pot fi înregistraţi ca formă de viaţă decât dacă ţi-ai preconfigurat senzorii în mod special, pentru ca Sally să nu-l poată detecta. Am ţinut mult la Kirby, dar chiar şi eu trebuie să recunosc că nu-i trebuia mult ca să sară la bătaie, aşa că poate-şi făcuse vreun duşman. Jemul l-a urmărit la bordul lui Sally, l-a împuşcat în spate şi-a scăpat în timpul foarte scurt cât n-au funcţionat senzorii.

Teoria asta foarte şubredă era printre primele scenarii care-mi trecuseră prin cap cât fusesem în habitaclul lui Sally. Nu o luam neapărat de bună, înţelegeţi, dar nu încercam decât să institui ceea ce se cheamă *suspiciune întemeiată*.

— Deşteaptă încercare, a zis MaP-ul, dar plină de hibe. Şi, dacă tot suntem aici, ia spune-mi, de unde-ai ştiut tu că prietenul tău a fost lovit în spate?

Grozav, mi-am zis, acum îl făcusem suspicios în ceea ce mă privea.

– Nimeni nu putea să-l privească pe Kirby în ochi şi să-l ucidă, am răspuns, pur şi simplu.

— Mda, să zicem, a spus MaP-ul, sarcastic, însă teoria ta tot e plină de puncte slabe. Ce-i cu descărcarea înregistrată la ecran? Nava ta n-a raportat două descărcări. Şi de ce i-ar trebui acestui presupus jem o pană a senzorilor, din moment ce nici n-a fost observat? Mai mult, în prezent, pe Marte 6 nu există jemi. Nici în sistemul Marte. Cel mai apropiat e pe Pământ.

N-am reuşit să-mi ascund expresia dezamăgită. Avusesem norocul să dau peste un MaP care nu era tocmai prost; evident, îi trecuse prin minte aceeaşi idee şi deja o verificase. Încasasem prima lovitură. Era de rău.

— Atunci, poate că ar trebui să te gândeşti că, dacă nu s-a tras cu laserul lui Kirby, cine a descărcat un laser spre ecran…

— Acela a fost doar un ricoşeu al laserului de comunicaţii folosit de Sally H. ca să…

— Ce mai tâmpenii! O să râdem de voi la tribunal…

— N-ai decât, Gordon, dar, între timp, va trebui să-i scoatem creierul lui Sally şi să-l mutăm într-o celulă.

— De ce? N-o să fugă niciunde, am zis.

— Aşa-s procedurile. *Ea* n-ar fugi niciunde, însă *tu* ai lua-o.

Bine-nţeles că avea dreptate.

M-am dus cu Sally la celule. Acolo au conectat-o la un soi de difuzor de doi bani, însă au lăsat-o să funcţioneze pe bateriile ei de rezervă. M-am întrebat, un moment, dacă, atunci când puneau oameni în celule, le refuzau orice fel de hrană. Toată tărăşenia începea să se nasolească şi mă străduiam din răsputeri să-mi controlez furia.

— Cum de te pot aduce la judecată, Sal? Doar nu există un precedent, nu?

Desigur, ştiam că *trebuie* să existe unul, altfel, această farsă n-ar fi fost lansată niciodată. Nu, doar o interogam pe Sally, însă fără să pară că ar fi fost aşa; n-aveai de unde să ştii ce fel de informaţii ar fi putut scoate fata asta la iveală. În plus, îi dădeam şi ei ceva de făcut, un lucru la care să se gândească.

— Pe Pământ, acum trei luni, în timp ce eram încă pe-afară.

Pentru a afla lucrul acesta, aparatura ei de comunicare trebuie să poată accesa încă reţeaua oraşului. Era o veste bună.

— Un perscomp a fost judecat pentru uciderea proprietarului său. I-a fost destul de uşor să acumuleze o

încărcătură electrică şi să electrocuteze. Pretindea că suferise din cauza abuzurilor psihologice, ori mai degrabă suferise personalitatea înregistrată, adică fosta lui soție. Iar în timp ce dosarul pregătitor devenea tot mai bizar, problemele legale s-au înmulțit, până când a trebuit să se ia măsuri. A fost înaintat un proiect de lege care a fost adoptat de Sistemul Legal, în mod cu totul ironic, cu ajutorul sistemelor juridice specializate, rezultatul fiind că perscompurile, AI-urile, sistemele experte şi „programele sofisticate" au dobândit statut legal.

— Şi ce mă-sa e un „program sofisticat"?

— Botware capabil să ia decizii… e cam complicat.

— Uită de treaba asta. Mai important e că ai statut legal. Vreau să ştii că, în ceea ce mă priveşte, nu-mi mai aparții. Eşti propriul tău agent, dacă aşa vrei.

— De fapt, şefu', nu eşti *obligat* să renunți la proprietate. Este permis prin statut.

— Dă-l naibii. N-au cum să împace şi capra, şi varza, iar eu n-am să susțin sclavia…

— De fapt, e o prevedere prin contract, legată de costul materialelor şi a prețului unitar.

— Sclavie cu alt nume. Dacă ai statut legal, atunci eu nu te pot deține din punct de vedere moral, orice s-ar spune. Dacă spun că eşti un agent liber, atunci aşa e.

— Mă abandonezi, şefu'? Nu că te-aş învinovăți…

— Sally! Sunt aici şi sunt de partea ta.

Eram cam dur, dar încercam să uşurez situația. Lui Sally nu-i trebuiau şi alte probleme acum.

— În afară de asta, nu scapi de mine chiar aşa de uşor.

— Mulțumesc, şefu', domnule Gordon…

— James, am zis încet, însă am schimbat rapid subiectul. Ce-au zis cei de la Personality Computers Inc.?

— Nimic deosebit, tocmai au început să folosească incidentul în reclamele lor.

— Puțin cam riscant, nu crezi, ținând cont că nu fac decât să confirme că au creat un ucigaş?

— Păi, ştii ce se spune: „Nu există publicitate proastă". Şi, oricum, programele de mutații neurale s-au creat singure. Instanța a absolvit Perscomp de orice responsabilitate morală.

— Da, pariez că aşa au făcut cei de la Perscomp. Nu puteau tolera o treabă care le dăuna afacerilor. Mă întreb cine-a dat peste dopul respectiv. Deci, ce s-a întâmplat cu acuzatul?

— L-au prăjit… au prăjit perscomp-ul, cu aprobarea fostei soții în carne şi oase. Nu că le-ar fi trebuit permisiunea ei…

Remarca a pus capăt conversației noastre. Încă judecam cu patimă, dar ştiam că, până la urmă, tot la muncă de teren şi ingeniozitate ajungeam. Nu aveam cine ştie ce câte indicii, dar contam pe ideea că ucigaşul nu rămăsese prin apropiere. Poate părea ciudat, însă spaceporturile sunt, de obicei, pline de oameni ai spațiului, iar majorității lor nu le plac puțurile gravitaționale. Sunt, de regulă, implicați în tot felul de activități dubioase — chiar şi eu fusesem nevoit să fac dispărute de pe navă nişte lucruşoare —, aşa că am decis că venise vremea să gândesc ca un delincvent.

— Sal, ți se permite să acționezi ca propriul tău avocat?

— Da.

— OK, uite ce-aş vrea să faci. Reprezintă-te singură şi câştigă-mi un răgaz cât mai lung posibil. Sunt convins că-ți aminteşti mai multe chestiuni legale decât oricare avocat corupt de-al MaP, aşa că trage de timp.

— Voi încerca, dar şi ei vor avea acces la sistemele expert, şefu'… James.

— Da, însă există precedente legale care stabilesc jurisdicția, dacă nu altceva. Fă-i să se refere la Pământ. Atâta timp cât se află de partea cealaltă a Soarelui, vor apărea întârzieri de comunicare serioase, deci foloseşte-te de ele.

— Am înțeles.

Începea să sune tot mai bine. Eram flatat de încrederea ei în mine.

— S-ar putea să trebuiască să-ți împrumut corpul, dacă nu te deranjează.

— Ştii bine că nu.

— Mulțam, Sal, dar nu mai iau nimic drept sigur.

— Păi, aici n-o să am nevoie de corp. Promite-mi numai că vei avea grijă mare de el.

— Ca şi cum ar fi al meu, îți promit. Ai şi tu grijă de tine. Mă întorc imediat ce pot.

Am părăsit celulele şi-am plecat în căutarea unui ucigaş.

Am descoperit că ideea, atunci când mi-a venit, fusese, de fapt, la îndemâna mea tot timpul şi înainte. A ieşit la iveală când am început să gândesc ca un criminal, mai ales când numele Perscomp revenea întruna. Există o mică soluție ilegală ca să ocoleşti o problemă legală, care presupune cumpărarea unui echipament IT neimplicat, în sensul inserării programelor mutante în circuite, făcând înregistrări neurale ale propriei tale persoane pentru a folosi aparatura. Practic, oamenii le folosesc drept copiile lor „alfa", pentru a acționa ca reprezentanți ai lor la întâlnirile de afaceri, de exemplu. Sunt legale în anumite circumstanțe, când aceste maşinării controlează suficienți bani pentru a-i mitui pe toți oamenii potriviți, dar înregistrările neurale sunt ele însele ilegale încă, după cum prevede Legea Încălcării Intimității, lege care nu fusese modificată ca să permită consimțământul unei persoane înregistrate. Sally a fost cea care m-a pus pe această pistă, când mi-a povestit despre perscomp-ul fostei soții.

Mi-am închipuit că aşa trebuie procedat, folosind aparatură cu un bun sintetizator vocal, pentru că o înregistrare n-ar fi păcălit niciodată o verificare a amprentei vocale. Am verificat pe la birourile Perscomp locale şi mi-au confirmat că fabricau încă perscomp-uri portabile, având capacitățile necesare. Apoi am săpat ceva mai adânc, ca să mă asigur că există oameni care ar fi putut face înregistrările necesare şi, deloc surprinzător, chiar existau, pentru un anumit preț. În acelaşi timp, m-am interesat şi de dușmanii lui Kirby, însă erau mult prea mulți ca să le fac față. Nu sunt o victimă a stereotipurilor, mai ales că, în calitate de locuitor al Centurii şi al Lunii, am şi eu parte de acest gen de prejudecăți, însă Kirby fusese un malac de irlandez, cu temperament pe măsură şi

înclinație spre beţivăneală. Se vâra întotdeauna în cafturi — stătusem spate în spate cu el la unele dintre ele — şi, de cele mai multe ori, învingea. Asta-i făcea pe mulţi să-i poarte ranchiună. Unul dintre ei mersese prea departe şi-l împuşcase pe Kirby în spate.

Problema mea era că majoritatea duşmanilor lui Kirby se găseau încă pe Marte, iar eu îl voiam pe cel care fugise. Sally era în proces de cinci ore când am auzit de Snubb. Am ştiut imediat că el e omul meu, detaliile fiind mult prea potrivite pentru a fi ignorate, iar mie nu-mi trebuia acelaşi standard pentru „dovezi" ca autorităţilor.

Snubb era un contrabandist jupiterian cu gura mare, care se luase la bătaie cu irlandezul cu care n-ar fi trebuit. Majoritatea jupiterienilor au o problemă de atitudine, provocată, în mare parte, de statura lor pitică şi, adesea, încearcă să-şi verse nervii pe alţii, ştiind că muşchii lor, călîţi în gravitaţia ridicată, le oferă un avantaj porcesc într-un caft. Însă Kirby nu se bătea numai cu pumnii; era, în egală măsură, un adept al folosirii limbii şi în special a creierului. Pe scurt: Kirby pur şi simplu l-a ridicat pe Snubb de la sol — o chestie uşoară în gravitaţia redusă de pe Marte — şi l-a ţinut la o lungime de braţ. Muşchii superiori ai lui Snubb îi erau cu totul inutili, iar Kirby l-a învârtit ca pe o păpuşă. Mi-am dat seama că tocmai umilinţa publică l-a făcut pe Snubb să-l urască suficient pe Kirby ca să-l ucidă.

Nu m-am mai deranjat să-l caut pe cel care făcuse înregistrarea, ar fi fost o pierdere de timp. În schimb, mi-am folosit ultimele două puncte pentru a cumpăra ceva timp la citicomp. Nu, am aflat eu, nicio navă nu părăsise spaceporturile de pe Marte în ultimele douăzeci şi patru de ore, fapt pe care l-am bănuit imediat ce-am aflat că Snubb era contrabandist. Da, mi s-a confirmat că două corpuri astrale de mare viteză se arătaseră la orizont la începutul dimineţii; amândouă au fost categorisite drept comete. Am cerut computerului să-mi dea o estimare a destinaţiilor acestora, pe baza traiectoriilor: una se îndrepta spre spaţiul cosmic, cealaltă urma o parabolă către sistemul Jupiter. Nu vă dau nici un premiu dacă aţi ghicit în urmărirea căreia am pornit.

N-a fost mare lucru să ajung din urmă nava lui Snubb. În primul rând, trebuia să-şi menţină cursul parabolic, ca să pară în continuare o cometă, iar în al doilea, umbla prin pustietăţile marţiene fără posibilitatea de service. Pe de altă parte, Sally avea plinul de combustibil făcut, fusese reparată şi era gata de plecare, iar eu mă bucuram de luxul de-a urma un curs direct de interceptare. L-am depistat pe ticălos la vreo 32 de milioane de kilometri dincolo de Centură şi-am potrivit vitezele în aşa fel încât deplasarea noastră relativă să fie zero, zburând pe modul manual tot drumul. Sally ar fi fost mândră de mine, dar adevărul e că nu-ţi câştigi traiul prin spaţiu dacă nu pilotezi foarte bine, câtă vreme orice accident îţi poate scoate computerele din funcţie. Dacă nu ştii să pilotezi, mori. În afară de asta, nu voiam să trezesc la viaţă senzorii de proximitate ai lui Snubb, deci mi-am menţinut un profil paşnic, fără impact.

Nu s-au tras asupra mea salve dinspre nava lui Snubb, dar nici n-a fost de mirare. Navele contrabandiştilor rareori sunt dotate cu echipament sofisticat de detecţie. La urma urmei, spre deosebire de mineri, ele nu caută nimic. Snubb nici nu era prea dotat în materie de armament. Nu, îşi băgase toţi banii în motor; contrabandiştii nu luptă, te lasă în urmă. Mi-am închipuit că alarma lui

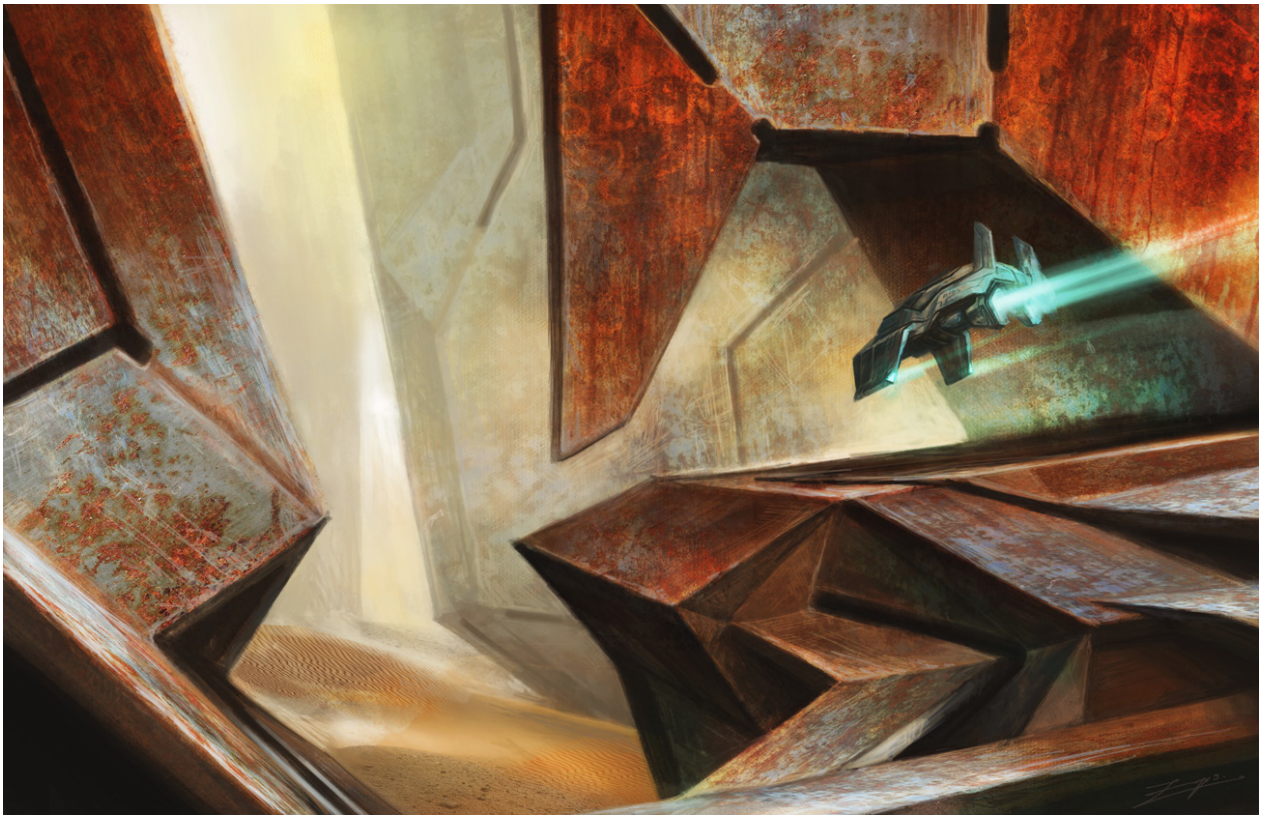

Sergiu Zegrean – „Ruins on Mars 6"

de proximitate nu s-ar da peste cap din cauza unei mase atât de reduse ca a mea, care se mişca încet, şi de asta am decis să abandonez siguranța relativă oferită de Sally şi să încerc un abordaj. Numiți-l cum vreți, noroc sau risc calculat, însă m-am descurcat. Eram destul de sigur că ştiu ce face Snubb: exact ceea ce făcusem şi eu în cele trei zile pe drumul înapoi spre Marte. Se numeşte dormit. Adevărul este că nu sunt prea multe lucruri care să te țină treaz când eşti în tranzit, iar alarmele de proximitate te anunță dacă prin preajmă apare ceva care să te îngrijoreze.

Snubb dormea în plasa lui de siguranță, la comenzi. Am decis să-l trezesc cu ajutorul unei jucărioare ilegale de-ale mele, o armă cu proiectile. I-am lovit laserul de comunicații şi consola şi s-a trezit destul de repede, doar pentru a se pomeni privind la capătul greşit al țevii armei. N-a zis nimic, iar eu eram prea furios ca să vorbesc. Am scotocit peste tot şi-am găsit, foarte repede, laserul şi perscomp-ul de buzunar pe care ştiam că le are. Am pornit perscomp-ul.

— E ora cinci?

— Ora asteroidului, a zis Kirby.

Şi-atunci am cedat. L-am bătut pe Snubb cu patul pistolului de l-am lăsat lat. Am fost foarte mulțumit, pentru că mi-a luat aproape jumătate de oră să rezolv problema țestei sale groase, dar, în cele din urmă, şi-a pierdut cunoştința. L-am luat pe sus, l-am dus înapoi pe Sally H. şi m-am întors pe Marte 6 cât am putut de repede.

Autoritățile MaP n-au fost din cale-afară de fericite când am aterizat. Au fost şi mai nefericite când am târât în sala de judecată trupul însângerat şi inconştient, însă, pe-aici, traiul poate fi neobişnuit de practic la nevoie. Odată ce s-au convins că Snubb nu era nicidecum mort, i-au permis lui Sally să mă cheme ca martor.

Le-am explicat că Snubb îl ucisese pe Kirby, probabil într-o ambuscadă, pe undeva departe de danele de mentenanță, după ce făcuse o copie neurală ilegală a lui Kirby şi-o instalase pe un perscomp nededicat. Apoi îi cărase cadavrul la dană şi folosise versiunea lui de buzunar pentru a o face pe Sally să-şi deschidă uşile; forma de viață pe care ea o detectase şi pe care o crezuse Kirby fusese, de fapt, Snubb. Desigur, el nu ştiuse despre micul nostru ritual cu „ora asteroidului” şi nu se aşteptase ca Sally să-şi ridice scuturile atunci când a devenit suspicioasă, însă asta fusese bafta lui, pentru că-i oferise şansa de-a face să ricoşeze laserul din ecran şi de-a dispărea odată cu blocarea temporară a senzorilor. Apoi, a traversat suprafața lui Marte în costum presurizat, a urcat la bordul navei lui şi-a plecat la fel de normal şi hoțeşte ca de obicei.

Ei, autoritățile au fost foarte interesate să afle de la mine localizarea navei lui şi deja credeau destul de mult în povestea mea, dar Sally a pus toate lucrurile cap la cap după ce-a chemat perscomp-ul de buzunar în apărarea ei. Acesta a confirmat totul, la blânda interogare de către Sally, însă n-am fost pregătit pentru finalul mărturiei lui.

— Tu eşti Kirby? l-a întrebat Sally.

— Pe naiba, nu, Sal. Sunt doar o copie. Nici măcar jumătate din cel care eram pe vremuri.

— Dar ți s-a conferit statutul legal. Înțelegi lucrul acesta?

— Da, îl înțeleg şi recunosc că am ceva ce se numeşte conştiință, aşa cum e definită ea prin lege, însă asta nu mă face să fiu Kirby. El credea că „eşti ceea ce faci” şi, din moment ce e clar că sunt incapabil să fac ceea ce făcea el, nu pot pretinde că sunt el. Kirby e mort… — am început să plâng — iar eu sunt doar o amintire a lui. Te-a iubit, Sal, şi pe tine, Gordon, ticălos de lunar, însă, mai mult decât orice, a iubit viața. Acest sfârşit este o prefăcătorie, iar eu n-am să încerc să-l înlocuiesc pe Kirby. O parte din mine vrea să rămână „vie”, dacă aşa vreți să credeți, însă cea mai mare parte din mine — care a fost cândva Kirby — n-ar dori să trăiască astfel. Aş fi bucuros dacă, atunci când acest proces se va fi terminat, mi-ați face un serviciu şi m-ați scoate din funcție. Permanent.

Evident, Sally a fost achitată, iar Snubb a fost împărțit între băncile de organe. Cererea perscomp-ului a fost onorată, conform legilor care permiteau eutanasia în cazul cetățenilor considerați capabili să aleagă. M-am îngrijit de asta cât timp Sally era reinstalată. De asta şi de o altă trebuşoară la spital.

Aşadar, Kirby a „murit” a doua oară. Am distrus unitatea care conținea personalitatea lui fără a o reporni pentru a-i spune adio. Jeleam pierderea unui om, a prietenului meu, şi nu voiam să ajung să plâng după nişte sârme şi ceva plastic. Nu pentru că nu „trăia” în sensul în care trăise Kirby, ci pentru că nu aveam dreptul. Nu fusesem prieten cu unitatea.

Am plecat de pe Marte în grabă, interesat de o avere în monopoluri. Sally a fost foarte tăcută şi n-a întrebat de soarta perscomp-ului, dar, când s-a apucat să vorbească, a făcut-o cu obişnuita ei profunzime a percepției.

— Hai, James, dă-i drumul.

— Poftim? am întrebat, pe un ton cât se poate de inocent.

– Te cunosc. Nu l-ai fi lăsat pe Snubb să trăiască decât dacă aveai ceva deosebit de nasol în minte în legătură cu el.

— Păi, înainte de-a fi făcut bucățele în băncile de organe, trebuie să fii mort din punct de vedere legal, aşa că ți se dă o injecție letală. Însă injecția primită de Snubb nu va chiar letală… nu va face decât să-l paralizeze, să zicem. Desigur, efectul ei va dispărea… după ce-i vor fi luat membrele şi pielea, cred eu.

— James! Dar e oribil. Bine că suntem în afara ariei de comunicații, minți Sally, altfel aş fi fost nevoită să emit un mesaj radio.

— Doamne, păi aş avea mari probleme, atunci. Dar am un plan de rezervă.

— Şi care-i ăla?

— Acum, că eşti reabilitată şi toate cele, supusă Sistemului Legal şi-aşa mai departe, probabil eşti conştientă că se aplică legea după care o soție nu poate fi obligată să depună mărturie împotriva soțului ei. Aşadar, dacă te măriți cu mine…

Eu am avut ultimul cuvânt, pentru că Sally rămăsese fără grai.

Traducere de Silviu Genescu

Cristian Ghinea

„Sergend… sergend…”
Incidentul de la Bâlea Lac. Moroiul din spațiu

M-am trezit cu părul vâlvoi, leoarcă de sudoare: visasem – pentru a câta oară – incidentul de la Bâlea Lac, înspăimântător prin absurdul şi apăsarea sa psihică terifiantă, nepământeană. „Sergend, sergend,…” – rostea cu un zumzet metalic entitatea extratrestră, clădită din cilindri suprapuşi, aidoma mascotei Michelin, dar de o culoare sinistră, un negru mat, după declarațiile martorilor oculari, făcute decenii mai târziu şi cu fereală, ca sub pecetea unui blestem care se poate întorce oricând.

În vara aceea, dacă-mi amintesc bine, n-aveam nici un motiv să fiu prăpăstios-obsesiv, era vremea Mundialului fotbalistic din Spania, iar pe teren se „controlau” la jambiere germanul Russmann (noi îi ziceam Omul ruşilor) şi olandezul de culoare Tahamata (cum punea piciorul pe minge, strigam în cor: Caca-maca!).

Cu toate astea, incidentul Bâlea Lac ne revenea cu încăpățânare în memorie: „Sergend, sergend” – i se adresa gradatului român moroiul spațial, recunoscându-l drept şef al cătanelor îngrozite care abia mai părăseau baraca, pentru a termina construcția transformatorului de lângă cabana aflată în mijlocul lacului acoperit de cețuri. Ce-o fi găsit creatura din „outer space” în peisajul mirific al Transfăgărăşanului nostru, nu ştiu, dar povestea era realmente de groază, cu arătarea care se ivea la lumina lunii, în cadrul ferestrei de la dormitorul comun, făcând semne cu o gheară oțelită, neagră, răşchirată şi mormăind mecanic „sergend… sergend…”.

Musai aşa vorbesc roboții malefici, au un bâzâit metalic în voce, ca de transformator! Aflasem asta de la televizor, că pe vremea aceea rula serialul „Lost in Space” – un film care trata la modul naiv şi alb-negru problemele specifice ale celor pierduți în spațiul cosmic (ca şi cum noi ne-am fi descurcat mai bine în spațiul pământean, dar la fel de suprarealist, al societății socialiste multilateral dezvoltate). Americanii în spațiu, iar noi, românii, pe Pământ, mai aproape de instinctele telurice, care includeau desigur şi fetele, cu care purtam lungi discuții în fapt de seară.

„Băi Cristi, termină mă cu prostiile şi cu aburelile de doi bani. Ține minte: învață bine constelațiile, când vă plimbați le arăți pe cer, le explici, le spui numele, cu asta le dai gata pe gagici la sigur. Vai, tu, de unde ştii atâtea despre stele – mă înțelegi, sunt gata să-ți pice în brațe, apoi trecerea la partea a doua o faci firesc, cu stil, bă, nu ca țăranu’…” – mă învăța Stanek ăl mic, slovacul care se dădea drept neamț şi avea o priză la femei ce mă scotea din fire, fiind peste puterea mea de înțelegere. Rețeta părea perfectă, am aplicat-o şi eu, cu sârg, dar rezultatele „la partea a doua”, cea esențială, ca să mă exprim aşa, întârziau să apară.

Atunci am schimbat radical metoda: în loc de constelații, am băgat textul cu creatura de la Bâlea Lac. Idee genială! Succes total, nescontat şi necondiționat! Mamă, ce se mai cuibăreau de groază fetele la pieptul meu, mai ales la faza decisivă cu „sergend… sergend” – repetasem mult intonația şi, punctul culminant, aveam o voce *spăimoasă*, gâjâită, ca-n „Zona crepusculară”…

Însă, atunci când mi-era lumea mai dragă şi era cât pe-aci să culeg roadele exercițiilor mele actoriceşti, a apărut din senin personajul Chie (nu cheie), un tânăr crescut în mediul abrutizant al blocurilor din vecinătate, mediu care l-a lipsit total de înțelegere față de unele aspecte mai delicate ale vieții, cum ar fi, să zicem, flirtul adolescentin. Ca să-i tai cheful de a ne ține companie, l-am păcălit, profitând şi de credulitatea sa „solară”, şi l-am trimis să ceară gumă de mestecat de la un presupus cetățean italian, posesor de Fiat 850 (o maşinuță ce semăna izbitor cu frigiderul Fram, fabricat la Sadu, şi care era un fel de emblemă a epocii). Chie s-a precipitat spre automobilul pe care scria RO, de la România, că tocmai schimbasem prefixul „R” – noi însă l-am lămurit că indicativul venea de la „Roma”. Făcând gesturi sugestive cu brațele şi articulând în limba universală (esperanto?) cuvintele „gumi-gumi”, sărmanul Chie spera să primească de la aşa-zisul străinez ceva „ciungă” (chewing gum sau gumă de mestecat, pentru cei care n-au adoptat încă termenul).

Surpriza amară a fost că „italianul”, de fapt un geto-dac neaoş de-al nostru, l-a trimis fără ezitare pe mult prea tânărul credul la originile imperfectei sale ființe umane.

Întâmplarea a avut şi partea sa bună: de atunci, băiatul, pățit, nu mi-a mai inoportunat promenadele. Timpul se scurgea cu folos, până într-o seară târzie, când mă pregăteam, sigur pe mine, să dau din nou lovitura cu „efectul Bâlea Lac”. În acel moment astral, din tufişurile din fața blocului 30Bis a apărut o creatură înfiorătoare, care a rostit cu o voce cumplită: „sergend… sergend”!!!

Am încremenit, era să leşin de groază şi până în ziua de azi sunt convins că arătarea de la Bâlea Lac venise după mine, să-mi ceară drepturi de autor pentru că abuzasem ca un nesimțit de imaginea sa, dedat la plăcerile vârstei, egoiste şi efemere…

De Chie nu mai ştiu nimic, ne-am intersectat suspect de rar de atunci, îmi amintesc doar că a doua zi m-a salutat cu o politețe prefăcută, aruncându-mi un zâmbet ciudat…

Silviu Genescu

Pe Marte

Mateo Jesus Galleano era sătul până peste cap de peisajul marțian, transmis pe toate monitoarele de robotul-rover *Beagle*[1] *3*, şi, în cele 13 minute de răgaz trecute până ajungeau acolo comenzile sale, ieşise să fumeze afară, lângă Centrul de Control al staţiei de urmărire ESA de la Cebreros. Nu credea să mai fie nevoie de prezența lui la consolă pe ziua de azi. Datorită decalajului dintre transmisiunile spre Marte, teleoperarea unui rover era inutilă şi roboţii aveau în calculatoarele lor de bord un software de autonomie, putând lua decizii pe baza senzorilor lor, iar programele erau reactualizate frecvent prin pachetele transmise ocazional.

Ochii îi cuprindeau peisajul împădurit al colinelor din jur, comparând în minte copacii şi tufişurile pipernicite implântate în pământul arid, fixându-l de fapt, pentru că altfel ar lua-o la vale la prima ploaie, cu deşertul plin de pietre de pe Marte şi cu cerul spălăcit de deasupra. În primele momente, era aproape recunoscător că vedea şi alte culori în jur. Nu, nu şi-ar dori să fie acum pe Marte, însă, ținând cont de problemele lui, mai că s-ar fi dus acolo, să interpreteze un *blues* pentru Planeta Roşie, pe la asfințit. Cum făcea pe mica scenă a clubului din Madrid, unde, în fiecare weekend, cânta jazz *unplugged* cu o trupă de prieteni. Îşi imagină pianul instalat pe nisipul marțian, apăsând fără prea mare succes pe clape cu mâinile înmănuşate. Cât despre acustică, n-avea ce comenta. Cu o atmosferă de o sută de ori mai rarefiată decât cea de pe Pământ — şi de o mie de ori chiar mai redusă decât cea din speluncă, atunci când se apucau toți de fumat — probabil că *bluesul* lui solitar s-ar fi auzit doar la nivelul zgomotului mecanic produs de clape, la care s-ar fi adăugat fâsâitul granulelor de nisip, azvârlite de vânt peste pian, câte un bubuit îndepărtat, produs de detonarea unui meteorit prin atmosferă, fulgerele marțiene, sau minitornadele care cutreierau colinele. Dar microfonul din costum n-ar fi transmis şi muzica lui Mateo. Aceasta i-ar fi răsunat doar în minte, se gândi, mişcându-şi degetele prin aer, ca şi cum ar fi atins claviatura.

– Iar compui? i se adresă Sebastian Barretto, aşezându-se lângă el la umbra clădirii, aproape de scrumiera metalică, singurul loc unde se putea fuma la staţia de urmărire.

Îl văzuse pe Mateo de la intrare, în timp ce-şi plimba degetele peste claviatura imaginară. Ştia că-şi petrecea o parte din serile de weekend într-o trupă de jazz, într-un club din Madrid, dar nu erau în relații atât de apropiate, încât să vină şi să-l asculte. Mateo dădu din cap şi mai trase un fum, strivind apoi chiştocul pe buza scrumierei. Acum l-ar fi indispus orice discuție cu Barretto, mai ales că ei doi n-ar fi putut aborda decât subiecte de specialitate şi câte unele bârfe aflate în circulație pe la cantina din centru.

— Da, mă gândeam la nişte triluri, îi spuse, uitându-se la ceas. Acuşi trebuie să revin la consolă, făcu Mateo.

Barretto dădu din cap, aprinzându-şi un *cigarillo* şi împrăştiind un nor de fum albastru, risipit imediat de curentul de aer. Ridică din umeri.

— TWLT[2]. N-ai ce face cu limita vitezei luminii, comentă el, de parcă ar fi fost pus să discute despre limitările comunicațiilor din misiunile marțiene, cuprinse în programul *Mars Express 3,* lansat de ESA la ani de zile după primul program.

Mateo clătină din cap şi-i făcu un semn vag cu mâna, întorcându-se spre intrare. Cu Barretto nu putea discuta decât despre TWLT-ul de 26 de minute şi despre cât de bine execută roverul marțian al ESA comenzile după *patch*-urile trimise pentru programele folosite la bord, aşa că-l lăsă în plata Domnului. Aruncă o privire spre ceas şi decise că venise timpul să-şi cumpere un sandvici de la cantină şi o sticlă cu apă plată.

Spre stupoarea sa, Mateo îşi văzu majoritatea colegilor adunați în jurul unor mese puse împreună şi pe directorul staţiei de urmărire, Thomas Canfield, în picioare, explicându-le ceva. Nu păreau deloc încântați. Pe figură li se citea o iritare amestecată cu surprindere şi neîncredere, ca şi cum nu s-ar fi împăcat deloc cu veştile aduse şi nici cu neverosimila lor adunare în păr la cantină. Canfield îi aruncă o privire lungă şi dojenitoare, de parcă ar fi întârziat la lucru. Mateo simți, brusc, că se făcuse de râs: era singurul dintre toți care nu ştia nimic despre ce se întâmpla. Barretto nu-i spusese nimic afară.

— Şi, ca să închei, urmă Canfield, vorbind în engleză, limbă oficială la ESA pentru un auditoriu format dintr-un amestec de europeni din mai multe țări, centrul de urmărire va fi din nou al nostru în întregime, după încheierea acestei secvențe de cooperare cu NASA, zâmbi el încurajator.

Mateo se aşeză lângă prietenul său, Francesco Torres, specialistul în comunicații al centrului.

– Ce se întâmplă? şopti el.

[1] *Beagle* a fost nava pe care a efectuat Charles Darwin călătoria sa în jurul lumii. În la 19 decembrie 2003, roverul ESA, *Beagle 2*, lansat de pe orbiter-ul Mars Express al agenției spațiale europene, a fost pierdut pe Marte (n. a.).

[2] Two Way Light Time – Timpul trecut pentru transmiterea unui mesaj şi recepționarea răspunsului (n. a.)

— Azi-noapte, la orele două, roverul american *Intuition* s-a întâlnit cu *Flammarion*[3], îl lămuri Francesco, tot şoptit, iar noi n-am ştiut nimic până acum, când au binevoit să ne informeze tipii de la Darmstadt[4]. Toate operaţiunile staţiei noastre de urmărire trec acum pe planul al doilea, pentru că preluăm monitorizarea roverului, îl lămuri Torres. *Flammarion* a emis semnalul de recunoaştere şi indicativul misiunii când s-a întâlnit cu americanul, iar ESOC l-a recepţionat ca pe o voce de dincolo de mormânt. Parcă i-ar fi strigat o fantomă, continuă Francesco, urmărind cum perora directorul staţiei, încercând să răspundă întrebărilor celor din jur.

Limbajul său corporal transmitea oricui se pricepea să-l descifreze că se afla într-o situaţie jenantă, fiind luat pe nepregătite, iritat că fusese ţinut în beznă până atunci. Pe Canfield nu-l sunase nimeni de la Darmstadt până acum câteva minute.

Apoi îşi coborî din nou privirile spre Mateo, căruia îi şopti cu un aer conspirativ:

— Îţi vor cere să nu anunţi pe nimeni din afară că *Flammarion*-ul a fost recuperat. Încă o idee genială, adăugă el, dând peste cap cafeaua rămasă în ceaşcă. Până iese comunicatul de presă al ESA, continuă Francesco, deşi, între noi fie vorba, cine mai dă un rahat uscat pe comunicatele de presă ale agenţiei spaţiale?

Mateo clătină din cap, amintindu-şi de soarta imaginilor de televiziune transmise de echipajele americane de pe vremea misiunilor Apollo. Nu mai erau contractate de nicio reţea de televiziune. Publicul nu se mai interesase de ce se întâmpla cu misiunile lunare până la accidentul misiunii Apollo 13. Apoi, indiferenţa revenise. Cine-şi mai amintea de roverul ESA, *Flammarion,* dispărut acum un an şi jumătate pe Marte, imediat după lansarea sa de la bordul orbiter-ului *Mars Express 2*? Asta tocmai când roverul agenţiei europene, un model cât se poate de sofisticat, dotat cu o dronă de sol care semăna cu un tanc *Goliath* pe roţi, ar fi trebuit să-şi înceapă explorarea atentă a Planetei Roşii, în căutarea urmelor de apă lichidă (între altele), în maniera „nicio piatră rămasă neîntoarsă”. După amartizarea confirmată, nu mai dăduse niciun semn de viaţă. Până acum. ESA îl trecuse pe *Flammarion* la capitolul pierderi, la fel ca pe *Beagle 2*. Semn că bugetul Agenţiei Spaţiale Europene începea să-l concureze pe cel al NASA, susţineau mucaliţii.

— Deşi cooperarea cu NASA este prevăzută într-un protocol de acces la reţeaua ESA, continuă Canfield, americanii nu s-au achitat încă de obligaţia lor, netrimiţând nicio imagine realizată de *Intuition* la momentul întâlnirii sale cu *Flammarion*, un precedent regretabil şi jenant.

Englezul îşi sublinie concluzia printr-o strâmbătură scurtă, dar destul de sugestivă în privinţa părerii sale despre comportamentul „verişorilor” de peste Ocean. În rictusul său se ascundea şi replica tardivă faţă de un incident declanşat cu ocazia vizitei sale trecute la Jet Propulsory Laboratory, însă puţini dintre cei prezenţi ar fi putut descifra asta în expresia lui.

— Avem doar un marcaj pe hartă, indicat de orbiter-ul NASA ca punct al întâlnirii, iar în afară de reperele vizuale nu mai avem niciun alt contact direct cu *Flammarion,* comentă unul dintre operatorii de consolă din centrul de control, un belgian, şi e ca şi cum roverul nostru ar fi dispărut pentru a doua oară. *Darmstadt, wir haben ein problem,* adăugă el ironic.

— Oricum, *Flammarion* s-a identificat prin codul lui de misiune, imediat după întâlnirea cu *Intuition*, şi-a transmis în banda UHF pe frecvenţa lui de serviciu, aşa că cei de la comunicaţii ar trebui să-l poată intercepta deja şi începe dialogul cu el, zise Canfield, uitându-se fix la Francesco.

— Există unele probleme în transmisiile către *Beagle 3* şi-ar trebui să mă împart în două pentru a mă putea ocupa şi de *Flammarion,* răspunse Francesco, însă cred că recuperarea lui are prioritate. Va trebui să ne reamintim că avem un canal deschis spre a comunica direct cu el, continuă, cu gândul la Canfield, căruia îi pomenea acum de reluarea legăturii cu roverul.

Era o ironie din partea lui Francesco, pentru că, după ce insistase, luni de zile, să se monitorizeze frecvenţa când roverul încetase să comunice, îi pusese în faţa problemei finanţării operaţiunii. Aruncă o privire în jur, spre ceilalţi.

— Cel puţin acum vom afla cum se poate pierde vremea pe Marte, adăugă el, amintind tuturor că, pe întregul interval, datele transmise de *Flammarion* fuseseră pierdute în mare parte.

Rămâneau cele înmagazinate în memoria sa, disponibile după diagnoza care va urma. Mateo se gândi în acel moment că măcar vor putea accesa log-urile de misiune de la începutul fiecărei etape. Le rămâneau, firește, şi analizele de sol, imaginile realizate de la bordul roverului şi cele luate cu ajutorul dronei, trimise în locurile inaccesibile celor şase roţi ale vehiculului.

Între 1830 şi 1832, astronomul William von Mädler, lucrând la o hartă detailată a Lunii, îşi găsise timp şi pentru studierea planetei Marte şi scrisese o cugetare imbatabilă în observatorul lui din Tiergarten, Berlin, referitor la orice studiu prin telescop al Planetei Roşii: „De obicei, trebuie să treacă un timp înainte ca privelişte vagă şi nedefinită, obţinută la o primă vedere, să se transforme de la sine în forme ce se disting clar.”

Roverul fusese trimis acolo tocmai ca să „distingă”, alăturându-se misiunilor similare trimise de SUA, Rusia şi China, prezenţa apei sau a precursorilor ei, aceasta fiind vitală pentru stabilirea viitoarelor misiuni cu echipaj uman, la fel şi prezenţa carbonului organic, una dintre priorităţile misiunilor americane. Toate aceste eforturi purtau în ele germenii colonizării Planetei Roşii şi nimeni dintre cei capabili să ajungă acolo nu voia să rămână în urmă.

[3] Camille Flammarion a publicat, în 1892, o frumoasă hartă a planetei Marte, care „corecta” câteva aspecte ale hărţii anterioare marţiene, realizată de astronomul englez Richard Anthony Proctor, în 1867; un crater de pe Marte îi poartă numele (n. a.).

[4] ESOC Darmstadt, Centrul pentru Operaţiuni Spaţiale Europene, de unde se planifică şi se dirijează majoritatea misiunilor spaţiale ale ESA, agenţia de profil, „sora” europeană a NASA (n. a.).

Canfield se ridică de pe scaun şi, înainte de-a pleca din cantină, le zise:

— Ne întâlnim în sala de control, cu noi detalii despre dragul nostru de *Flammarion,* pierdut printre coclaurile marţiene.

La ieşirea din cantină, se ciocniră de Sebastian Barretto, revenit din pauza de fumat, iar Mateo îi strecură printre dinţi:

— Curule!

Francesco îl trase după el, însă Mateo tot izbuti să-i arate lui Barretto degetul mijlociu. Nu-i spusese nimic afară despre întrunirea din cantină şi despre revenirea lui *Flammarion,* cu toate că, fiind în „acvariul" din platforma controlorilor de zbor, care oferea o panoramă a întregului spaţiu de operaţiuni, fusese cât se poate de la curent cu ce se întâmpla.

Mateo era unul dintre puţinii *cowboys* de la ESA calificat pentru dirijarea unui astfel de rover şi, deşi roboţii aveau un grad ridicat de autonomie, dispunând de hărţile preinstalate la bord şi având seturi complete de instrucţiuni de lucru, tot era nevoie de participarea, la răstimpuri, a unui operator ca el, capabil să înţeleagă şi să aplice instrucţiunile din *patch*-urile de date transmise robotului marţian. Primiseră de la NASA poziţia roverului, marcată pe harta interactivă cu indicativul vechi al misiunii, iar la vederea localizării lui *Flammarion*, cei din centrul de control al staţiei de urmărire izbucniseră în urale şi aplauze. Canfield, aflat între ei, dădea uşor din cap şi zâmbea, de parcă toate astea i s-ar fi datorat lui. Poziţia roverului era actualizată la fiecare trecere a satelitului american, singurul care îl luase în urmărire. Deocamdată. Până la dirijarea spre monitorizarea lui a unuia dintre cei doi sateliţi ai ESA, aflaţi pe orbita marţiană, orbiter-ul NASA supraveghea evoluţia lui *Flammarion* pe hartă. Roverul continua să meargă şi lui Mateo îi trecu prin minte să verifice care era viteza lui de deplasare, pentru că, la actualizarea poziţiei sale, părea mai mult un salt decât o deplasare lentă. Calculă că robotul circula în peisajul marţian, plin de bolovani, cu năprasnica viteză de 35 km/h. Cam atât i-ar fi trebuit să aibă ca să ajungă aşa de repede dintr-un punct în altul. În plus, robotul era serios deviat de la parcursul său de marş. Nimeni nu-şi putea imagina ce se întâmplase cu el într-un an şi jumătate de la amartizare.

— Nu se poate, mormăi Mateo, lăsându-se pe speteaza scaunului.

Ridică ochii spre imensul monitor din sala de comandă, pe care acum se lăfăia evoluţia lui *Flammarion*. Robotul ar fi trebuit să se deplaseze cu 0,16 km/h, maximum 1 km/h, pentru că nu se afla într-un raliu, ci într-o prospecţiune lentă, participa la acţiunea „nicio piatră neîntoarsă", ori aşa se presupunea când fusese lansat. Îi pregăteau actualizarea datelor şi era de aşteptat să le trimită un prim raport cu autodiagnoza de rigoare, după alte 13 minute. Mateo trimisese primul semnal de interogare specializată, reluând legătura cu *Flammarion*. Traseul era puţin cam prea întortocheat pentru gustul său, semnalul fiind preluat de *Mars Express 2*, care-l retrans-

Sergiu Zegrean – „Ruins on Mars 5"

mitea celui american, *Mars Reconnaissance Orbiter,* aflat în linie dreaptă de comunicare cu roverul.

— Nu s-ar putea să cerem ca NASA să ne trimită o imagine a lui *Flammarion* la întâlnirea cu roverul lor? zise el în microfonul de lângă buze, ataşat căştii de pe ureche.

Se uita spre controlorii de zbor.

— Negativ, Galleano, auzi el în cască. O să-i solicităm lui *Flammarion* să lanseze drona şi să ne transmită imaginile sale exterioare, pentru evaluarea posibilelor defecţiuni. Ai răbdare până-şi face un *selfie* şi ni-l trimite.

Din nu se ştie ce motiv, cei de la NASA întârziau cu transmiterea imaginii roverului, rezultată din întâlnirea lui cu *Intuition,* iar Mateo îşi zise că birocraţia transatlantică trebuia să se pună de acord cu cea de la Darmstadt, unde exista controlul staţiilor de urmărire ale ESA, iar cea de la Bruxelles, mult mai stufoasă şi redundantă, era un adevărat coşmar. Lui Mateo nu-i plăceau deloc autoportretele realizate din lungimea braţului, însă ar fi fost de acord cu o imagine a lui *Flammarion* luată de dronă de la vreo zece metri distanţă, din mai multe unghiuri. Parcă vedea „puiul" roverului, bâzâind ca o muscă sâcâitoare, deplasându-se cu motorul său electric şi roţile gonflabile, reacţionând la duritatea solului, în jurul lui pentru a-l filma pe îndelete.

— N-a observat nimeni ce viteză de deplasare pe sol are roverul ăsta? reveni Mateo.

— Probabil este o eroare de afişaj pe hartă, îi răspunse turnul de control împăciuitor, survenită în urma decalajului de transmisie. NASA e de aceeaşi părere.

— TWLT-ul nu face scamatorii din astea, insistă Mateo. Uită-te la distanţa acoperită între două puncte, continuă el, studiind coloritul suprarealist al peisajului marţian afişat pe hartă. Parcă ar fi un raliu acolo.

Evident, totul era colorat artificial, pentru identificarea diferenţelor de elevaţie. Regiunea, Elysium Planitia, pe unde hoinărea *Flammarion,* era atât de erodată în partea de sud, încât peisajul era complet aplatizat, fiind departe de dunele şi canalele produse de acţiunea vânturilor puternice. Mai departe se întindea vasta câmpie marţiană, căreia roverul îi întorcea spatele, apropiindu-se de formaţiunile şlefuite de vânt şi de norii de gheaţă năpustiţi asupra lor, uneori cu viteze de peste 500 de kilometri pe oră. Peisajul plat era viitorul formaţiunilor poligonale, supuse unei eroziuni continue. De la înălţime, acestea păreau solzii unei reptile zăcând la soare, iar lui Mateo nu i se părea prea clar ce ar fi putut explora roverul acolo. Apoi îşi aminti de misiunea principală de căutare a urmelor de apă de adâncime şi-şi zise că cineva din conducerea ESA ar fi, poate, încântat de aspectul de canale şi de albii secate ale zonei superioare din Elysium Planitia, sugerând medii fluvio-lacustrine, care ar putea adăposti urme de microorganisme autotrofe, chemotrofice sau chemoloto-autorofice. Poate că sosirea lui *Flammarion* într-o asemenea regiune era mană cerească pentru halatele albe de la centrul de control operaţional de la Darmstadt, însă aceasta nu figura pe harta misiunii, programată şi în memoria roverului. O avea pe monitorul său triplu şi Elysium Planitia nu intra în traseul prestabilit. Roverul se îndrepta spre unul din canalele dintre formaţiunile lustruite de vânt, canale care păreau săpate de lavă, precum şanţurile cu lavă revărsată din vulcanii islandezi.

Era o regiune plată ca o mare calmă, netulburată de vânt, de culoare turcoaz în coloritul elevaţiilor de pe hartă, cu excepţia acestor canale încrucişate într-un tipar neobişnuit, ca o plasă întinsă peste peisaj. Roverul lor părea că se îndreaptă în această direcţie, în loc să străbată câmpia şi să înceapă să urce spre marginea craterului de impact vizat de studiul ESA, unul dintre obiectivele corului antic de la centrul de control operaţional, dar care ar fi putut fi abordat dintr-o altă direcţie, potrivit misiunii originale. De la buza craterului, *Flammarion* ar urma să lanseze drona pentru a ajunge jos şi lua probe. Drona era marea scamatorie a misiunii, destinată accesului în zone unde roverul nu avea cum să pătrundă, însă Mateo se gândea deja că adevărata scamatorie era apariţia vehiculului prin labirintul canalelor de aducţiune a lavei scurse nu demult prin zonă. La scara temporală de pe Marte, asta însemna câteva milioane de ani. Pe harta regiunii vedea undeva, dincolo de canalele traversabile, patru formaţiuni geologice, ridicate deasupra peisajului redevenit neted ca-n palmă. Înconjurau, parcă, un soi de „luminiş". Ar fi fost un minunat punct terminus al explorărilor, dar *Flammarion* se afla în cu totul alte locuri decât prevedea misiunea sa. Rătăcise timp de un an şi jumătate pe Marte fără a lua legătura cu nimeni sau poate că zăcuse nemişcat pe undeva, nu departe de locul său de amartizare, şi fusese repus în funcţiune printr-un capriciu al electronicii din interior, animată de baterii şi panouri solare şterse de vântul marţian aprig care, uneori, le curăţa de praful acumulat.

Mateo credea că roverul sucombase din cauza unui accident grav la amartizare şi că se „trezise" în urma unui astfel de hazard, însă nimic nu explica cei peste 35 km/h cu care părea că se deplasează acum vehiculul de peste o tonă şi nici întârzierea de către NASA a trimiterii imaginilor de la întâlnirea lui cu *Intuition.* Un banc vechi spunea că un Mini Morris atingea o sută de kilometri pe oră numai dacă-i bătea vântul din spate şi se afla în cădere liberă pe undeva prin Marele Canion, iar lui Mateo i se părea că nici *Flammarion* n-ar fi putut ajunge în ruptul capului la 35 km/h. Se decise să evite cu totul birocraţia americano-europeană, activă şi în multe alte domenii, şi letargia infiltrată în rândul şefimii ESA, ridicându-se de la consolă ca să rezolve problemele identificării lui *Flammarion* pe altă cale.

Profitând de acalmie, Mateo se duse la toaletă şi se închise într-un separeu, scoţând telefonul din buzunar.

R U awake? scrise într-un SMS adresat amicei sale, Faustina Ruiz, operatoare — ca el — la JPL, în Pasadena. Erau cu nouă ore înainte faţă de California şi asta însemna 10:28 dimineaţa acolo. Faustina îi răspunse imediat:

The jazzman! G2CU! I'm B2W. HRU?

DNT ☹, B ☹", îi transmise titlul piesei lui Bobby McFerrin, ca întâmpinare. Mateo ştia sigur că echipa de la JPL îşi „trezea" în fiecare dimineaţă roverul *Intuition* cu câte-o piesă muzicală aleasă cu grijă, iar faimosul hit al lui McFerrin figura în *playlistul* lor.

:-D făcu Faustina drept răspuns, afişând emoticonul potrivit pentru un rânjet larg.

I'm in the loo from where I'm texting U this, descrise Mateo situaţia, sugerându-i că se ascundea acolo pentru mica lor conversaţie.

Faustina era de extracţie venezueleană. Discutară mai departe în spaniolă, cu toate că lui nu-i plăceau din cale-afară regionalismele şi expresiile ei dialectale, cel puţin când acestea se rostogoleau în discuţiile lor directe, pe Skype sau la telefon, ca nişte ghemotoace de mărăcini aduse de vânt pe strada mare din Podunk[5]. Însă auzise lucruri şi mai rele prin spaniola vorbită de comunităţile de *latinos* din State. Mateo îi explică ce voia de la ea în acel moment: imaginea lui *Flammarion,* în urma întâlnirii lui cu roverul american. Era curios ce va scrie *Intuition* în mesajul lui pe Twitter despre acest eveniment, el care comenta situaţii de genul: *„Am însemnat o stâncă cu laserul spectrometrului, cercetând-o de la 5 metri distanţă. N-am scris Inty + Abigail = Love. Am descifrat încă o compoziţie chimică, dar a fost cea de-a 100.000-a oară când am procedat astfel în decursul misiunii. Trăiesc un adevărat vis. Ura!"*

Faustina răspunse după un timp, după ce tastase BRB, trimiţându-i o imagine de mare rezoluţie, încadrată de marcajele uneia dintre camerele de luat vederi de la bordul roverului *Intuition,* încărcată, probabil, pe acelaşi mobil. Mateo îl recunoscu pe *Flammarion* îndepărtându-se încet de *Intuition* în peisajul marţian crepuscular. Numai că acea cameră dorsală din dotarea roverului american (dispunea de 27) îl urmărise pe cel al ESA înregistrând şi momentul uluitor când acesta dispăruse dintr-o dată, la distanţă nu foarte mare de el. Imaginile nu-l înfăţişau pe *Flammarion* îndepărtându-se cu acel maximum un kilometru pe oră, îngăduit de motorizarea lui şi de parcursul prudent printre bolovanii marţieni, ci dispărând brusc. Mateo aprecie că acest lucru se întâmplase la circa 100-150 de metri distanţă de punctul de întâlnire. Reluă imaginea de mai multe ori şi tastă: *Is there a kind of a trick?*[6] Faustina îi răspunse după un timp: *Ceea ce va trimite NASA agenţiei voastre este ceva prelucrat. De asta le ia atât timp. Înainte de asta, Intuition a descoperit urme de roţi de la alt lander pe traseul lui. N-ar fi trebuit să fie acolo. Nu în regiunea aceea. Apoi a avut loc întâlnirea şi dispariţia lui Flammarion. Intuition a făcut fotografii ale urmelor sale până la punctul unde se termină. Indiferent ce vedeţi pe ecranele voastre acum, landerul nostru este oprit în aşteptarea instrucţiunilor, iar cel european nu mai este pe hartă. Vreau să spun că localizarea lui pe GPS este falsă.*

Faustina nu se referea la GPS în sensul tradiţional. Pentru asta aveai nevoie de o reţea de sateliţi, aşa că, în locul lor, NASA se folosea pe Marte de un sistem de aşa-numiţi pseudoliţi autocalibraţi, emiţători-receptori răspândiţi prin peisaj, folosiţi de mai mulţi roveri într-o anumită regiune controlată prin misiunile lor. ESA nu dispunea de pseudoliţi prin Elysium Planitia, iar *Flammarion* se orienta acolo cu ajutorul celor americani. NASA încerca să-i ţină în beznă, cugetă Mateo, furios şi aproape indispus că readuseseră SMS-urile la limba engleză, cu toate că Faustina recursese la un text fără acronimele idioate născocite de puştimea tehnicizată, mereu în criză de timp. *Thanks, babe! That explains lots of things there*[7]. *XOXOXO,* scrise el. Ea-i răspunse prin trei fotografii cu urmele lăsate de *Flammarion*, terminate brusc. Firește, roverul NASA le realizase de la o distanţă prudentă faţă de punctual terminus al cursei omologului său ESA. Era ceva acolo, pe Marte, în afară de bolovani şi nisip roşiatic şi un cer de-un roz deschis. *„XOXOXOXO"*, adăugă ea.

Mateo ieşi din separeu şi aruncă încă o privire spre ecranul telefonului. Chiar atunci îi apăru ultima replică a fetei: *FBI's coming.* Îi putea simţi groaza în aceste cuvinte. Rămăsese cu privirile pironite pe ele. Tastă îndrăcit: *Que passa?* Evident, nu-i mai răspunse nimeni. Poate că-şi aruncase telefonul, însă federalii vor scotoci prima oară coşul de gunoi căutându-l. Sau îşi lipise SIM cardul cu gumă de mestecat sub tăblia biroului.

– Ce mama naibii, mormăi Mateo.

Problema trebuie să fi fost extrem de importantă pentru ca guvernul Statelor Unite să reacţioneze aşa, dezlegându-şi dulăii spre JPL, în Pasadena, chiar în timp ce discutau.

Îşi trimise, în cea mai mare grabă, filmuleţul primit de la Faustina într-un cont anonim de pe Gmail şi-apoi lui Francesco, atenţionându-l din linia de subiect cu un şir de semne de exclamare disperate. Îşi stinse telefonul ca şi cum s-ar fi ascuns pe undeva, după ce părăsise, în grabă, locul faptei. Scoase SIM cardul şi-l băgă într-un mic buzunar al pantalonilor. La o percheziţie mai atentă, ar fi fost depistat imediat. Contemplase ideea de a-i face vânt în toaletă şi de-a trage apa după el, însă-i părea rău după tot ceea ce se găsea prin memoria SIM. Ieşi din toaletă ştergându-se cu mâneca pe fruntea transpirată. Recunoştea: spera ca alţii să-i urce filmuleţul pe YouTube până deseară. Odată ajuns acolo, trimiterile către secvenţa filmată pe Marte se vor multiplica precum o colonie de bacterii, împrăştiindu-se peste tot. La fel şi postările celor care susţin, în orice circumstanţe, teoriile conspiraţioniste. Dar de data asta aveau dreptate, îşi zise Mateo. Se gândi la Faustina şi-l trecură fiori când îşi dădu seama că aveau şi numărul lui de telefon. Era deja implicat. Îşi continuă drumul spre sala de control şi ridică din umeri aproape resemnat. Faustina nu trăsese nicio concluzie (sau, mai degrabă, nu apucase) despre urmele roţilor de rover (ea folosise termenul de „lander", mai uzitat de JPL decât de europeni), întâlnite acolo unde nu aveau ce

[5] Orice localitate sau sat insignifiant, similar cu Cucuieţii-din-deal sau Vai-de-ei (n. a.).

[6] E vreo şmecherie la mijloc?

[7] Mersi, scumpo. Asta explică multe pe-aici.

căuta, şi nici despre dispariţia lui *Flammarion,* pentru a fi recuperat la o nouă trecere a satelitului NASA. Nici despre cum se explica evoluţia roverului european şi nici despre cum dispăruse acesta, urmărit de teleobiectivele lui *Intuition.* Nu apucase să dezbată cu ea aceste aspecte, pentru că Faustina se izbise de betonul rece şi dur al zidului ridicat de „sistem", care acum o pusese sub lupă şi-o întorcea pe toate părţile, cu sila cu care examinai un specimen dezgustător şi periculos, plin de microbi şi otravă. Îi va veni şi lui rândul, însă nădăjduia să apuce să lămurească cele câteva mistere legate de reapariţia din neant sau din norii de praf roşu de pe Marte a lui *Flammarion*. Dacă *Intuition* descoperise urmele de roţi pe propriul său traseu, cine le făcuse, din moment de roverul ESA îl depăşise deplasându-se cu faimoasa viteză de 1 km/h? Era implicat un al treilea rover? *Intuition* era în staţionare când avusese loc întâlnirea, marcată pe harta proiectată pe monitoarele lor, însă ruta nu figura nici pe departe în misiunea originală a lui *Flammarion.* Roverul o luase razna după amartizare, nu mai comunicase cu nimeni, iar acum probabil că mergea în cerc. În treacăt, se gândi că poate va scrie o carte despre această tărăşenie, apoi abandonă ideea (nu se vedea lucrând la aşa ceva, poate doar cu ajutorul unui scriitor din umbră) hotărând că va acorda nişte interviuri. Îl vor ţine minte şi după aceea şi se va pune la adăpost de suflul iscat de explozia de pe YouTube. Îşi aminti de vâlva creată de „chipul de pe Marte", din regiunea Cydonia, după ce fusese depistat de imaginile trimise de una dintre sondele Viking, când Gerald Soffen, cercetător principal la JPL, a participat la conferinţa de presă a NASA ca să prezinte chipul ca pe „un joc de lumini şi umbre."

„Când am făcut o altă fotografie a formaţiunii, peste câteva ore, dispăruse totul; a fost doar un truc, în funcţie de cum cădea lumina." Ulterior, s-a dovedit că Soffen minţise cu bună ştiinţă. Oare şi acum vor prezenta totul drept un „truc"?

Mateo reveni în sala de control a misiunilor, gândindu-se la autodiagnoza roverului, care va lămuri şi traseul lui. Americanii n-ar fi reuşit să se înţeleagă cu el, pentru că totul era criptat în cel mai înalt grad. Se opri în pragul sălii, aruncând, discret, priviri în dreapta şi-n stânga, aşteptându-se la vreo doi, trei inşi în costum care să se îndrepte hotărâţi spre el, dar nu văzu pe nimeni şi nici nu-l aşteptau la consola lui. Remarcă faptul că pe displayul principal era harta cu localizarea lui *Flammarion,* în vreme ce *Beagle 3* ocupa, momentan, un loc secundar. Misiunea trecea printr-un moment de acalmie, după ce roverului i se transmisese ultima actualizare de program şi toată lumea era tentată să-l lase să-şi vadă de rutina lui, întorcându-şi atenţia spre „fiul rătăcitor", regăsit după un an şi jumătate pe un traseu parţial acoperit de ruta prevăzută pentru *Intuition.* După ultima poziţie marcată pe vasta câmpie marţiană, alături de care apăruse un semn de întrebare, Mateo îşi dădu seama că roverul era mai aproape de reţeaua de canale care mărginea Elysium Planitia, însă acum totul i se părea o mistificare uriaşă, menită să ascundă ceva: *Flammarion* dispăruse brusc în timpul marşului şi părea că-şi relua traseul dintr-un punct anterior, departe de traseul lui iniţial, parcurgând tangenţial ruta robotului american. Aruncă o privire spre cabina controlorilor de zbor, oameni care ar trebui să fie la curent cu ce ştia el, indiferent de sursă, şi se întrebă câtă birocraţie putea interveni între interceptarea Faustinei de către FBI şi o reacţie similară aici, la Cebreros? În niciun caz nu era o diferenţă de fus orar, îşi zise, lăsând capul în jos şi rânjind scurt. Privi harta de pe monitorul său triplu şi văzu că nici *Intuition* nu rămăsese pe loc, luând-o mai departe pe traseul său, însă făcând o deviaţie destul de amplă faţă de linia dreaptă urmată până atunci. Mateo îşi aminti din nou de regiunea Cydonia, pe care *Viking*-ul o fotografiase de pe orbită faimosul chip. Landerul lor, *Viking 2*, desprins de modul orbital, ar fi trebuit să amartizeze acolo, acestea erau planurile de dinaintea apariţiei controversei, dar NASA l-a dirijat, în cele din urmă, într-o regiune şi mai nordică, Utopia Planitia, după ce declarase că Cydonia era prea stâncoasă. Utopia s-a dovedit a fi şi mai bolovănoasă. Totuşi, nimeni nu-şi prea bătuse capul cu asta la vremea respectivă. Ulterior, a părut că misiunile Viking au fost dirijate în aşa fel încât să evite total pătrunderea în regiunea Cydonia. Poate că şi acum NASA a preferat să nu mai stea să cerceteze ce anume provocase dispariţia roverului *Flammarion.* Dacă te luai după cele trei poze, urmele de roţi se terminau acolo. Exista un soi de spaimă ancestrală faţă de locurile unde se întâmplau lucruri „misterioase", inexplicabile, iar dacă întâlneai aşa ceva pe Marte, era mai bine să pasezi problema generaţiilor viitoare. Numai că pe Marte începea să fie înghesuială, cu toate roverele americane, europene, ruseşti, chinezeşti şi indiene şi acestea ajungeau să-şi calce pe urme într-o goană frenetică după sursele de apă. Începutul colonizării, îşi zise Mateo, amintindu-şi că şi Emiratele Arabe Unite se străduiau să trimită un rover acolo. Ridică ochii spre hartă şi se gândi că toate datele proveneau de la NASA şi că le puteau manevra cum voiau ei. Acolo, în Elysium Planitia, se putea întâmpla orice sau nimic. Semnalul de recunoaştere lansat de *Flammarion* fusese recepţionat de *Mars Express 2* doar la limita frecvenţei în UHF, când satelitul se afla în drum pe orbita transpolară, cu un an şi jumătate întârziere, iar acum toate emisiile roverului erau, de fapt, retransmise de satelitul american devenit un soi de releu. Mateo găsea asta o ironie, după ce NASA se retrăsese din programul comun de depistare a biosemnăturilor planetei Marte, ExoMars, în 2013, iar administraţia Obama tăiase din greu fondurile agenţiei spaţiale. Revenirea la cooperarea cu europenii fusese dificilă, ruşii preluând, între timp, rolul NASA, asigurând toate lansările cu rachetele lor Proton şi semnând şi un program de cercetare împreună cu ESA.

Mateo-şi scoase mobilul şi cartela SIM, montând-o înapoi, şi porni telefonul aproape ruşinându-se de graba lui de a se deconecta de Pasadena, cu toate că-i luaseră sigur urmele. Până acum, nu venise nimeni să-l convoace la un mic interogatoriu în biroul lui Canfield sau în vreo

sală din sediul Centro Nacional de Inteligencia, de pe autostrada A-7, la câțiva kilometri de Madrid. Semnul întrebării persista lângă ultima poziție cunoscută a lui *Flammarion* și Mateo ceru să i se trimită autodiagnoza făcută de rover, însă află că nu se mai recepționase niciun semnal de la el. Se pomeni cu o mână care-l strânse de umăr.

— Ai tresărit. Ce naiba-i cu tine? auzi glasul lui Francesco, ușor ironic față de gestul lui reflex. Ce-i chestia aia pe care mi-ai trimis-o? adăugă în timp ce Mateo ridica privirile spre el.

— E un filmuleț primit de la cineva din Pasadena, de la JPL, zise Mateo. Arată cum dispare, de fapt, *Flammarion* după întâlnirea cu *Intuition,* adăugă el, apoi își drese glasul, de parcă n-ar fi fost atât de sigur.

— Și unde crezi că dispare *Flammarion* ăsta? Într-un fel de „Triunghi al Bermudelor" aflat pe întinsa câmpie marțiană? îl încolți Francesco, rânjind. Dar poți să-l urci pe YouTube, oricine poate încărca orice filmuleț acolo, făcut sub duș, în bucătărie, într-o beție cruntă prin Magaluf, cu pretenția că a fost făcut pe Marte, continuă el, îngăduitor. Bineînțeles, îl vor ridica în slăvi adepții teoriilor conspiraționiste.

Mateo arătă cu un gest repezit spre harta marțiană, cu simbolurile și marcajele de misiune pentru *Intuition* și *Flammarion.*

— Totuși, ceva s-a întâmplat acolo, zise el. Se pare că l-am pierdut din nou pe *Flammarion,* pentru că nu mai avem nicio veste de la el, iar americanii fac un ocol nejustificat al zonei, dacă e să compari cu traseul lui de misiune, își sublinie el vorbele, ca și cum ar fi mâzgălit ceva pe ecran.

Francesco privi harta cu un aer destul de sceptic, ridicând ochii spre monitorul imens din sala de control.

— Tocmai l-au trecut pe *Flammarion* în linia a doua, comentă el schimbarea priorităților centrului de urmărire de la Cebreros.

Își strânse sub braț mapa cu documente.

— Mă duc la „turnul de control", rosti, dând din cap spre platforma conducătorului de misiune.

Înainte să plece, îi zise:

— Treci pe la mine la când termini aici. Stăm la o bere.

Francesco închiriase o garsonieră în sat, dar tot pe terasa motelului de la marginea localității se ducea la bere și-și făcea veacul. Acolo stăteau cam toți cei de la centru, în timpul săptămânii.

Mateo dădu din cap. Primise confirmarea în căști a schimbării de prioritate în ceea ce-l privea pe *Flammarion.* Dacă, după două ore, de la trecerea în zona de recepție a satelitului *Mars Express*, roverul nu mai dădea niciun semnal, era declarat oficial pierdut. Își zise că nici comunicatul de presă nu va mai ieși. Clătină din cap și scoase mobilul din buzunar.

R U OK? Wassup? o întrebă pe Faustina. Voia să vadă cine-i răspunde.

I'm fine.

Pentru Mateo, răspunsul sună aproape ca o dezamăgire. Sau poate că stătea de vorbă cu FBI-ul.

De unde știu eu cu cine vorbesc? OK, uite o întrebare de control: când când ne-am futut ultima dată?

Răspunsul îi apăru pe ecran cu o oarecare întârziere:

A fost anul trecut în Barcelona. Dar cred că a fost pentru ultima oară când am făcut-o, dobitocule!

Sergiu Zegrean – „Robot on Mars"

Îți apreciez sinceritatea frustă, Faustina. Ce-a fost cu povestea aceea cu federalii care-au pus laba pe tine? Şi ce-a fost cu filmul acela cu Flammarion dispărând pe Marte?

A fost o glumă, prostovane! Era menită să susțină o alta, filmul acela superscurt pe care l-a plasat cineva pe rețeaua noastră de aici, de la JPL. Însă tu nu pricepi astfel de lucruri, Mateo. Nu eşti genul. Nenorocit lipsit de umor ce eşti!, se ambală Faustina.

Mateo dădu din cap. Se întorsese cu spatele de la marea privelişte marțiană întinsă pe monitorul principal, răsucindu-şi scaunul şi acum stătea față-n față cu peretele despărțitor alb al sălii de control. Era ultimul din rândul de console. Cu doar cincisprezece oameni în sală, niciuna dintre misiunile urmărite de la Cebreros nu mai necesita înghesuiala de la centrul de control al NASA de la Houston. Tastă furios:

Eşti pur şi simplu jalnică, Faustina. Ştii că nu trăim în nici un fel de scenariu din X-Files aici. Noi doi suntem profesionişti, nu ne batem joc de astfel de lucruri. Iar atunci când se întâmplă ceva ciudat, tindem să luăm lucrurile în serios. Pur şi simplu m-ai dezamăgit.

Viața-i nasoală, iar tu eşti al fel de nasol. Am terminat-o cu tine, Mateo. Adio şi n-am cuvinte!

Mateo se întoarse din nou spre sală, afişând un zâmbet scurt, în vreme ce mai citi o dată răspunsul dur al Faustinei. Înălță din umeri şi-şi ridică privirile spre monitorul principal cu imaginile actualizate. Împărțiseră harta de misiune în două şi sectorul cel mai redus îi aparținea acum lui *Flammarion,* asupra căruia continua să planeze marele semn de întrebare. Se gândi că, dacă Faustina jucase teatru, o făcuse foarte bine. Era credibilă. Nu făcuseră dragoste când se întâlniseră la Barcelona, pentru că venise însoțit de Agnes, prietena lui, căreia de-abia azi îi dăduse papucii.

* * *

Mateo aşteptă momentul când îi transmiseră lui *Beagle 3* ultimul pachet cu datele actualizate şi strecură într-un *patch* ataşat imediat, cam de aceeaşi mărime cu ultimul, ca şi cum l-ar fi repetat pe acesta, instrucțiuni pe care *Mars Express 2* le va emite de fiecare dată când va efectua o trecere în apropierea marii câmpii marțiene Elysium Planitia. Între alte instrucțiuni pentru *Flammarion*, figura şi aceea de transmitere a indicativului său al misiunii şi cuvintele *I'M BACK, I REALLY AM. GOOD TO C U AGAIN GUYS!*

Cu ochii la harta marțiană, Mateo îşi dădu seama că şi acolo ar putea cânta ceva la pian: tableta lui cu afişaj holografic l-ar fi putut ajuta să interpreteze *Un Blues pentru Planeta Roşie*[8]. Exista o aplicație, *Real Piano,* care i-ar fi ridicat sub ochi clapele albe şi negre şi le-ar fi putut mângâia cu degetele lui înmănuşate. Şi, indiferent de acustica marțiană, indiferent cât de ciudat ar fi fost, *Un Blues pentru Planeta Roşie* tot ar fi răsunat în căştile primilor oameni pe Marte chiar şi afară, pentru că se puteau conecta cu tableta lui. Mateo zâmbi.

[8] Titlul unuia dintre capitolele cărții lui Carl Sagan, *Cosmos* (n.a.).

Traian Urdea

Actualitatea științifică pe glob

Vorbăria goală, sursă de energie

Pornind de la un comunicat al Institutului Național de Statistică, conform căruia numărul absolvenților de liceu care posedă un iPhone este mai mare decât numărul celor care au obținut o diplomă de bacalaureat, Nelu Bibier, elev în clasa a XI-a la un liceu din capitală, a inventat un dispozitiv care convertește în electricitate mişcarea aerului din dreptul microfonului unui telefon. Senzorul de presiune integrat într-un smartphone de ultimă generație este folosit pentru a încărca bateria prin inversarea funcțiilor traductorului. Dispozitivul amplifică vibrațiile aerului şi permite încărcarea telefonului cu 1-2 linii pe oră. Evident, viteza de încărcare este influențată de durata convorbirii şi de „mărimea" decibelilor.

A fost identificat cel mai mare obiect cosmic din Univers

Pornind de la studiul realizat de Institutul de Statistică şi Cercetări de Marketing, conform căruia diagonala televizoarelor creşte invers proporțional cu distanța la care este plasat privitorul, fizicienii de la Observatorul Astronomic de pe lângă Liceul Supplex Memorandum au ajuns la concluzia că Luna este cel mai mare obiect cosmic descoperit vreodată. „Fie că folosesc ochelarii, fie că mă uit prin telescopul de pe balconul observatorului, rezultatul este acelaşi", afirmă Rândunel Stamate, şeful proiectului. Întrebat despre calculul dimensiunilor Lunii, el a declarat că „aceasta este o problemă care ține mai degrabă de filosofia științei: cât de mare v-o doriți sau vă permiteți."

Ochiul struțului este mai mare decât creierul său

Un grup de cercetători britanici a reuşit, prin inginerie genetică, să obțină un exemplar la care aceste proporții sunt inversate. Spre uimirea lor, exemplarul, ajuns la maturitate, nu prezintă o inteligență superioară semenilor săi, având doar probleme de vedere.

Bârfe în cod binar

Un administrator de rețea din America, Jack Daniel, în vârstă de 38 de ani, a descoperit, scanând hosturile din rețeaua locală, anomalii ale conținutului şi traseelor pachetelor ICMP. Analiza amprentei de timp şi a mesajelor în cod maşină, timp de mai bine de doi ani, a evidențiat o rețea de comunicare underground, prin care calculatoarele socializează, comunică între ele printr-un sistem independent de activitatea umană. Se pare că pe Facebook-ul cipurilor, față de cel al nostru, se discută mai mult despre viteza ultimelor procesoare, bugurile din sistemele de operare şi limbaje de programare.

Cunoştințele de operare pe calculator determinate genetic?

Un studiu recent, realizat pe un eşantion de douăzeci de elevi de liceu din oraşul Şaormatin, clasa profesorului Gheorghe Badea, a relevat că deciziile luate de aceştia îşi au originea în cortexul prefrontal, iar între momentul evidențierii activității electrice prin scanare magnetică şi conştientizarea deciziei există un interval uluitor de peste zece secunde. Instrumentul utilizat pentru realizarea studiului a fost o tastatură de calculator, elevii trebuind să răspundă la întrebări legate de tema lecției de informatică. În momentul în care profesorul a schimbat tastele între ele, în diferite combinații, elevii au oferit aceleaşi răspunsuri greşite, iar răstimpul până la conştientizarea deciziei s-a menținut. Gheorghe Badea crede că legătura dintre poziția tastelor şi corectitudinea răspunsurilor ar putea proveni dintr-o matrice genetică a circuitelor de luare a deciziilor, implicată în mecanismele intenției.

Mici pe Lună

După victoria de la Bruxelles a guvernului, când Comisia Europeană a aprobat folosirea bicarbonatului în micul românesc, Asociația Pro Cosmos, încurajată de intrarea mititeilor în UE, a trimis o cerere pentru legalizarea consumului acestora în spațiul cosmic. Puțină lume ştie că bicarbonatul de sodiu este şi un bun medicament pentru tratarea diferitelor afecțiuni, iar consumul de mici pe viitoarea stație spațială permanentă de pe Lună ar putea fi soluția simplă pentru prevenirea acestora. Comisia a aprobat „exportul" cosmic atât pentru studierea efectelor terapeutice ale consumului zilnic de mititei, cât şi a efectelor preparării acestora folosind radiația solară (în loc de tradiționalul grătar cu mangal), în limita unei caserole, însă fără muştar! Asociația Pro Cosmos a început demersurile către Agenția Spațială Europeană (ESA), pentru a trimite un candidat la Lunar Lander Simulator, finalistul testelor şi antrenamentelor pe softul Lunar Lander, dezvoltat de Atari.

Păsări cu o inteligență deosebită

Un studiu de mare anvergură, efectuat în anul 2012, a scos la iveală că banalele ciori sunt la fel de inteligente precum câinii maidanezi. Uimitoarele păsări din familia corvidelor sunt foarte sociabile, deseori clocind în colonii care pot atinge mii de exemplare. Ciorile din România s-au înmulțit foarte mult în ultimii ani, devenind un factor de dezechilibru ecologic. Conform estimărilor de teren realizate de ornitologii români, cea mai mare densitate de ciori din România se întâlneşte în parcul Catedralei Mitropolitane din Timişoara. Măsurile întreprinse până acum pentru controlul populației acestora (administrarea de anticoncepționale, încercarea de a le speria cu focuri de artificii ori înlocuirea speciilor indigene cu altele, de exemplu, cu papagalii din specia Micul Alexandru) s-au dovedit ineficiente.

O asociație pentru protecția animalelor din Banat a venit cu o propunere *eco-friendly* pentru păcălirea inteligentelor păsări. Ciorile depun, de obicei, între patru şi şapte ouă şi se împerechează pe viață, cu un singur partener. Vopsirea ouălor în alb ar putea să descurajeze clocitul acestora, reducându-le rapid populația. Un prim experiment, cu rezultate încurajatoare, a fost realizat anul trecut, de Halloween, când ouăle dintr-un cuib au fost abandonate după vopsire, iar dintr-un altul au fost consumate de către cioara-mamă. Urmează ca primăria să aloce, anul acesta, fonduri suplimentare pentru continuarea lui.

Durerile de cap – o consecință a evoluției speciei?

Dezvoltarea speciei umane va aduce mari modificări aspectului fizic al oamenilor, sunt de părere cercetătorii britanici şi cei americani. Înălțimea medie a europenilor cu o vârstă de 21 de ani a crescut de la 1,67 metri, în 1870, la 1,78 metri, în 2000, acesta fiind efectul unei îmbunătățiri substanțiale a dietei populației. Omul modern a dezvoltat un gust special pentru hrana bogată în calorii, pentru a satisface nevoile energetice ale creierului. În secolul al XX-lea, odată cu apariția restaurantelor de tip fast-food, creşterea în înălțime s-a accelerat, în ultimii 30 de ani diferența fiind de 5 cm! Aceasta a condus la o creştere bruscă a dimensiunilor cutiei craniene. S-au remarcat creşteri ale mediei IQ-ului consumatorilor de fast-food până la aproape 50 de puncte.

Oamenii de ştiinţă cred că durerile de cap sunt efectul încercării disperate a creierului de a ocupa spaţiile goale din cutia craniană.

Sfântul Bit cel Nou repară fişiere corupte

Bugetul Ministerului Culturii şi Cultelor a fost suplimentat pentru continuarea lucrărilor de refacere şi reabilitare a Mănăstirii Sfântul Bit cel Nou, informează Agenţia de ştiri Strălucirea. Hotărârea vine după ce o persoană care „lucra pe computer într-un fişier mare” s-a confruntat cu eroarea „Application has encountered a problem and needs to close. We are sorry for the inconvenience.” Această persoană şi-a adus aminte că

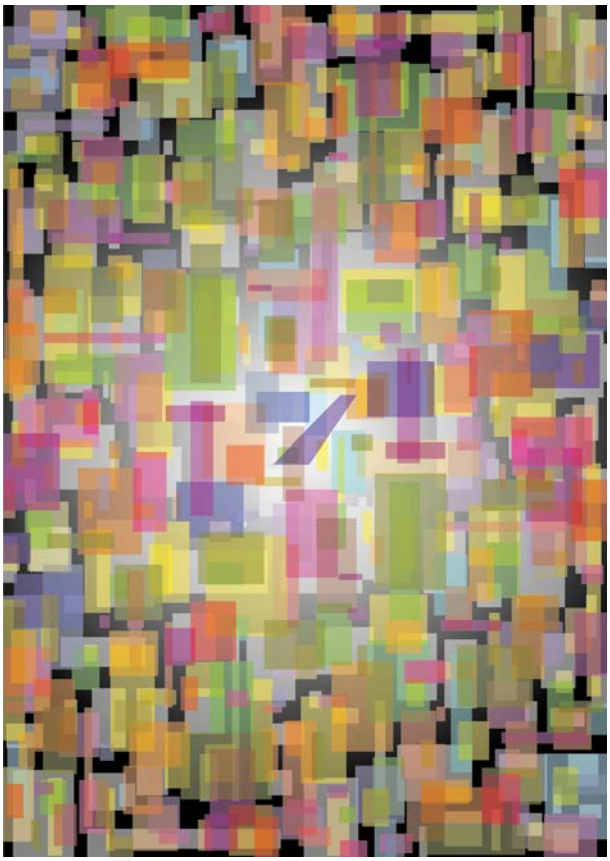

Bogdan-Alexandru Ungureanu – „Eclats de verre”

Sfântul Bit cel Nou l-a mai ajutat o dată, tot într-o problemă de informatică, aşadar, s-a rugat şi acum sfântului şi a făcut de trei ori Semnul Sfintei Cruci peste computer. Spre marea sa uimire, a reuşit să deschidă fişierul şi să-şi salveze munca din acea zi.

Patriarhia Română intenţionează ridicarea unei reţele de lăcaşuri dedicate cultului acestui ocrotitor, în scopul sprijinirii enoriaşilor ale căror calculatoare sunt infectate cu software periculos.

Transplantul de corp ar putea fi inutil

A afirmat cu regret Dr. Josef Ritter, un neurochirurg membru al Grupului de Neuromodulare Avansată din Gunzburg, când a fost informat de întâmplarea petrecută anul trecut, într-o comună de lângă Caracal. Un sătean căruia i se făcuse poftă de saramură de cocoş a făcut manevre greşite şi, în loc să-i secţioneze jugulara, i-a desprins capul de corp. „Nu mai ştiam pe care parte trebuie să-l ţin”, a declarat acesta, „şi, când l-am scăpat din mâini şi am văzut cât de ţanţos umblă prin curte, mi s-a făcut milă de el”. Săteanul a spus că animalul nu a pierdut sânge, probabil din cauză că, dintr-o inspiraţie de moment, i-a turnat pe rană carcalete, leacul obişnuit şi pentru el, în apropiere neexistând nici un medic disponibil. În ciuda handicapului său, cocoşul a supravieţuit miraculos şi a fost hrănit ulterior cu pipeta şi seringa, prin esofag. Dr. Josef Ritter, cel care a anunţat recent că obstacolele tehnice legate de transplantarea capului unei persoane pe corpul alteia pot fi, în prezent, depăşite, intenţiona să efectueze operaţii de reconectare a măduvei spinale din capul unei persoane cu cea din corpul alteia, fără lezarea axonilor, în scopuri terapeutice, afirmă că „S-ar putea ca acest caz să dovedească inutilă cercetarea noastră medicală. Rămâne să vedem dacă putem aplica descoperirile noastre în cadrul chirurgiei estetice.”

Universurile paralele, din ce în ce mai periculoase

Deputatul Arsenie Isoscel, cercetat de Comisia pentru studierea fenomenelor paranormale din cauză că şi-a plătit ratele la bănci cu sume mai mari decât veniturile din declaraţia de avere, a dezvăluit ieri, în cadrul unei conferinţe de presă, că şi-a descoperit un cip înfipt în cap. „Mi l-a descoperit secretara, în timp ce mă pieptăna. În timpul mandatului meu de peste 20 de ani, nu mi-am putut explica de ce, de fiecare dată când mă pieptănam, se rupeau dinţii pieptenului”.

Este prima dată când un oficial recunoaşte existenţa unei uşi deschise în multivers, aceasta făcând posibilă interferenţa cu al nostru. Cercetătorii de la CSFP au declarat că cipul, de formă triunghiulară, are în structură un mineral necunoscut, care conţine informaţii de tip CMOS.

Doi funcţionari ai instituţiei i-au cărat o masă şi un scaun chiar în faţa sediului CSFP, „din lipsa unei săli libere în întreaga instituţie”. „Să vadă şi poporul cum un deputat, care nu a câştigat într-un an bani nici cât să-şi ducă la şcoală copilul, are tăria de caracter să iasă în faţa poporului şi să spună adevărul. Eu mă pot lupta cu colegii mei din partid. dar nu pot să mă bat cu ăştia.”

Avocatul domnului Isoscel a declarat că influenţa civilizaţiilor din universurile paralele a devenit un fenomen de neacceptat. „Ne gândim la o strategie de apărare. În mod evident, clientul meu este nevinovat. De unde putea plăti o asemenea sumă, dacă el nu avea nici după ce bea apă?”

Daniel Haiduc

Antepovestea şi prezentul

Note pe marginea volumului *Nopțile memoriei* de Mircea Opriță

În peisajul actual al literaturii science-fiction românești, dominat de reeditări şi culegeri de proză scurtă, textele clasicilor domeniului rămân la fel de importante ca şi atunci când au fost publicate. Este şi cazul volumului *Nopțile memoriei* de Mircea Opriță, apărut prima dată în 1973 şi reeditat recent de Nemira. O lectură a povestirilor cuprinse în acesta poate că nu mai beneficiază, astăzi, de atenția necesară savurării unui parfum distinct de epocă literară, însă tocmai această distanțare, pe coordonate temporale şi stilistice, ne permite să privim acum textele din altă perspectivă, cea a unității conceptuale. Un astfel de exercițiu ne va conduce imediat la observația că există o surprinzătoare similitudine în abordarea structurală a majorității povestirilor, una în care narațiunea principală este dublată de o alta, interioară, o poveste în poveste. Aspectul merită o analiză mai atentă.

Deşi narate la timpul trecut, povestirile respective creează din start un anumit tip de prezent – uneori familiar şi confortabil, alteori abstract, schițat din câteva cuvinte – în care cititorul este invitat să se instaleze pentru a asculta povestea din poveste, antepovestea, dezvăluirea unor întâmplări trecute care au menirea de a modela sau completa prezentul, conferindu-i substanță şi sens. În textele *Nopților memoriei*, povestea din poveste apare de fiecare dată ca o reconstituire a evenimentelor la care povestitorul a fost martor, reconstituire realizată cu siguranța celui care a reuşit să se smulgă din îmbrățişarea acelor întâmplări, fără a fi renunțat vreodată să caute în amintirea lor înțelesuri noi. De aici preferința pentru reflecția calmă care suprimă tensiunea şi suspansul acțiunii în favoarea analizei detaşate.

Privirea analitică nu înseamnă însă refuzul intensității sau al emoției. Desigur, cititorul înțelege de la bun început că personajul narator a supraviețuit pentru a putea povesti, iar această dezvăluire poate crea uşor sentimentul unei lipse de miză. E doar o aparență. Autorul ştie foarte bine să folosească instrumentele literaturii pentru a-l seduce pe cititor şi a-l purta cu el de la o povestire la alta, indiferent dacă subiectul este o călătorie intergalactică sau o banală întâlnire între doi prieteni. Nu e vorba atât de elementul science-fiction, permanent prezent, adesea surprinzător, nici de simplitatea narativă care pune în valoare momentele esențiale ale întâmplărilor, cât mai ales de bogăția de sensuri revelate prin continua analiză a stărilor şi motivațiilor personajelor, adevărata sursă a emoțiilor propuse cititorului. În plus, acesta are uneori surpriza să constate că naratorul şi-a lepădat pe nesimțite haina de personaj principal, devenind doar un secondant – partener sau prieten – al adevăratului personaj principal, al eroului aruncat în mijlocul unor evenimente dramatice din care acesta nu iese învingător întotdeauna.

Folosirea persoanei întâi imprimă de multe ori textului caracteristicile unei narațiuni orale: neliniară, marcată de salturi sau bucle, uneori sumarizându-se singură, digresând în ceva ce pare că tocmai a fost gândit, pentru a se întoarce apoi la firul principal. Însă oralitatea nu este rodul vreunei intenții de a menține trează, printr-o retorică facilă, atenția cititorului. Dimpotrivă, acesta este aproape ignorat. Pentru naratorul prins în țesătura amintirilor, căutarea sensurilor din spatele evenimentelor este întotdeauna mai importantă decât exacerbarea dramatismului situațiilor sau redarea cu fidelitate a detaliilor. Miza povestirii nu contează în fața celei mai largi, a fundamentării unei atitudini generale față de trecut care nu înseamnă niciodată regret, ci acceptare şi înțelegere. Acceptare a propriilor decizii şi a consecințelor acestora, înțelegere a faptului că nu poți nega ceea ce te creează.

Una din cauzele faptului că science-fiction-ul a rămas o literatură de nişă este, poate, şi aceea că povestea arareori funcționează ca instrument formator prin atributele sale fundamentale. Mult prea adesea, întâmplările descrise trec dincolo de limita extraordinarului, nu mai sunt călătorii extraordinare, ci noncălătorii, invenții complicate ale minții, desăvârşite poate în logica verosimilității, dar marcate definitiv de o hiperraționalizare rece, mecanică. Imersiunea în miezul acestora înseamnă uitare de sine, uitare a reperelor, rătăcire printr-un univers paralel, chiar şi atunci când acesta seamănă izbitor cu cel cunoscut.

Răspunsul lui Mircea Opriță este tocmai povestea din poveste. Trecutul repovestit – fie el o călătorie pe altă planetă, într-un univers paralel, înapoi în timp, sau un experiment ştiințific neobişnuit – dobândeşte astfel caracterul unei amintiri din care memoria reține nu atât întâmplarea în sine, cât mai ales senzațiile, stările, emoțiile, adică exact acele elemente care îl dezvăluie pe omul din spatele povestitorului. Atunci când acesta reuşeşte să distileze amintirea, să extragă din ea esența – ea nefiind niciodată călătoria, experimentul sau tehnologia, ci înțelegerea – şi să o aşeze la locul potrivit în universul lui interior, povestea-amintire devine o oglindă în care cititorul îşi poate descoperi propria realitate.

Privite în ansamblu, povestirile din volumul *Nopțile memoriei* trădează o anumită neîncredere a autorului în prezent ca trăire, preferința pentru retrăire. E, poate, o posibilă definiție a condiției scriitorului devenit personaj în căutarea unui trecut care să dea seama despre eul prezent.

Însă mai e ceva în aceste texte și anume o subtilă indicare de direcție. Mircea Opriță ne arată, dacă mai era nevoie, că science-fiction-ul are suficiente resurse pentru a fi literatură, că este capabil, fără a abdica de la principiile sale constitutive, să developeze trăiri interioare dintre cele mai profunde: sondarea conștiinței, prietenia, erosul, afecțiunea pentru un părinte sau un fiu, dar, mai ales, căutarea unui sens în fiecare din evenimentele care ne marchează existența.

Oamenii nu se schimbă de la sine. Este nevoie de întâmplări extraordinare pentru a-i determina să se cunoască sau să se recunoască, să ia decizii și, în ultimă instanță, să-și asume devenirea. De-a lungul timpului, literatura science-fiction s-a dovedit capabilă să construiască instrumente extrem de complicate de explorare a umanului, lentile capabile să-i dezvăluie acele fațete ascunse, stranii, dar nu mai puțin definitorii. Însă, pentru a duce acest demers până la capăt, nu este suficientă doar umanizarea formelor în care se toarnă imaginația, este nevoie și de oferirea unei posibilități reale de evadare din ficțiune, de revenire a cititorului în prezentul personal, de regăsire a sinelui. Astfel și numai astfel, science-fiction-ul poate dobândi condiția unei literaturi mainstream.

Laurențiu Nistorescu

Postmodernism şi science-fiction

Potrivit unei lecturi formulate din perspectiva antropologiei culturale (Boyne & Rattansi 1990), postmodernismul se defineşte ca o mişcare intelectuală generată de receptarea critică a câtorva teme relevante ale modernismului, a căror configurare s-a produs încă din epoca Iluminismului: pozitivismul ştiinţific, inevitabilitatea progresului omenirii şi capacitatea gândirii omeneşti de a înţelege orice adevăr fundamental şi de a-l supune controlului raţiunii. O astfel de formulare nu poate să nu atragă atenţia cercetătorului întru *science-fiction*, întrucât toate cele trei teme citate ca generatoare a „ereziei" posmoderniste fac parte din bagajul motivaţional al individualizării fenomenului SF. Trebuie să constatăm însă că, spre deosebire de abordarea dihotomică din spaţiul *main-stream*, în care paradigma ştiinţifică a fost valorizată în termeni discreţi – ştiinţa este fie pozitivă în sine, aşa cum postulează moderniştii, fie negativă în sine, potrivit convingerii postmoderniştilor – *science-fiction*-ul s-a dispensat de o atare dilemă încă de la primele sale creaţii referenţiale.

Pentru H. G. Wells, un autor cu o foarte pronunţată angajare ideologică, progresul tehnologic – să precizăm aici că, în domeniul SF, ştiinţa are o identitate dominant, dacă nu exclusiv tehnologică – furnizează doar instrumente, nu şi opţiuni subsumabile deontologicului. Maşina timpului nu este nici bună, nici rea, iar utilizarea sa nu are nici un rol în structurarea viitorului sumbru la a cărui cunoaştere contribuie. Invazia marţienilor nu ne este prezentată, precum năvălirile barbare din evul premedieval, ca pedeapsă aplicată omenirii dinspre planul transcendental, pentru o eventuală conduită improprie. Nici măcar cometa Marii Schimbări nu face dintr-un proces situat la limita fizicului cu metafizicul – topirea cometei – un fapt bun sau rău în sine, dipolul bine-rău fiind în continuare tratat ca apanaj al liber-arbitrului uman. În acelaşi timp, însă, cititorului îi sunt propuse, declarat şi programatic, teme de meditaţie cu o puternică dominantă etică şi scenarii care pun sub semnul întrebării, fără reţinere, caracterul implacabil al progresului uman, dar mai ales imaginea de erou fatalmente pozitiv al celui-care-foloseşte-ştiinţa.

Opera julesverniană este formulată, din această perspectivă, în practic aceiaşi termeni: deşi părintele francez al *science-fiction*-ului nu are angajamente ideologice vădite şi nu ţine să-şi plaseze cititorul în postura de a emite sentinţe (cu rarisime excepţii, precum scrierea oarecum apocrifă *Eternul Adam*, textele lui Jules Verne enunţă de la bun început, pentru întreaga durată a naraţiunii, ce este bine şi ce este rău), personajele sale sunt obligate la astfel de alegeri, uneori relativ dificil de făcut (precum în istoriile despre Nemo sau Robur), iar efectele apelului la tehnologic pot fi deturnate în scopuri cel puţin neclare (precum în *Doctorul Ox*), dacă nu malefice de-a dreptul (*Cele 500 de milioane ale Begumei*) – însă niciodată nu este nici măcar sugerată posibilitatea ca ştiinţa în sine (fie şi limitată la dimensiunea ei tehnologică) ori, prin generalizare,

îndrăzneala de a cerceta să fie încărcate cu valoare morală, fie ea pozitivă sau negativă.

Această conduită de raportare la paradigma ştiinţifică, prin eludarea dilemei fondatoare a postmodernismului fără a evita problema naturii binelui şi răului în utilizarea arsenalului tehnico-ştiinţific, va fi urmată, de altfel, de toţi continuatorii lui Verne şi Wells pe tărâmul imaginarului literar SF – începând cu cei care se aliniază canoanelor fixate de revista *Amazing Stories* a lui Hugo Gernsback (reper indubitabil al formării unei conştiinţe de sine a genului) –, atât din culturile anglo-saxonă şi franceză, cât şi din cele modelate sub înrâurirea acestora (adică de practic tot ce identificăm în prezent a fi cultura occidentală/euro-atlantică). Excepţiile (nu neapărat foarte rare, dar mai puţin articulabile într-un fenomen de anvergura ştiinţificţiunii) s-au situat dintru început, depotrivă din perspectivă tematică, intenţională şi receptivă, la periferiile domeniului. Începuturile româneşti ale SF-ului nu puteau face excepţie, întrucât ele au urmat, declarat sau implicit, modelele anglo-franceze. Vorbind de debuturile SF-ului românesc, suntem datori să precizăm că avem în vedere exclusiv triada scriitorilor Victor Anestin (*În anul 4000 sau O călătorie la Venus* – 1899, *O tragedie cerească* – 1914, *Puterea ştiinţei sau Cum a fost omorât Războiul European* – 1916), Henri Stahl (*Un român în Lună* – 1914) şi Felix Aderca (*Oraşe înecate* – 1936) şi imitatorii lor, creaţiile lui Mircea Eliade subsumabile domeniului *science-fiction* (în primul rând *Secretul doctorului Honigberger* – 1940) fiind reevaluări târzii, chiar şi astăzi acceptate doar cu rezerve în această cheie de lectură. Referinţa la Eliade are însă, în contextul pe care-l analizăm – dar şi în acest caz, fiind obligatorie menţiunea că el urmează modele literare occidentale, de asemenea marginale *science-fiction*-ului – valoarea excepţiei care întăreşte regula: aici, calea de cunoaştere aleasă este rea/impură/damnabilă, atitudinea personajului-cheie, dar şi a vocii autoriale faţă de obiectul (rezultatul) cunoaşterii fiind tratată că irelevantă.

Fapt deosebit de interesant, în opinia noastră şi sub aspectul aici analizat, este împrejurarea că *science-fiction*-ul va continua să rămână (în covârşitoare măsură, cel puţin pentru câmpul de exprimare literară) neatins de avatarurile unui postmodernism care atinge statutul de fenomen tot după intrarea omenirii în era atomică, moment care readuce SF-ul – după cum s-a observat adesea – în acea zonă a dezbaterilor de etică socială şi exerciţiu modelator utopic (sau distopic) pe care se poziţionaseră, la vremea lor, satirele şi utopiile care au pregătit terenul pentru configurarea acestui gen cultural. Limbajul problemational al operelor lui Karel Capek, bunăoară (evocăm aici mai ales *Boala albă*, *R.U.R.* şi *Krakatit*), are aceeaşi claritate a localizării răului social (sau absolut) în raport cu ştiinţa şi cunoaşterea ca şi satira *Frankenstein* a lui Marry Shelley ori, şi mai vădit, a romanelor astronomice din specia schiţată de Camille Flamarion, redactate în preistoria *science-fiction*-ului. Pe aceleaşi coordonate se înscriu şi operele autorilor de referinţă ale epocii de aur a SF-ului de secol XX: Isaac Asimov (*Cavernele de oţel*, *Soarele gol*, trilogia *Fundaţiilor*, dar mai ales – din perspectiva aici analizată – ciclul *Celor trei legi ale roboticii* şi *Sfârşitul eternităţii*), Arthur C. Clarke (*Odiseea spaţială*, *Sfârşitul copilăriei*), Stanislaw Lem *(Norul lui Magellan*, dar mai ales *Solaris* şi ciclul *Ciberiadei*), Italo Calvino (*Cosmicomicării*), Lino Aldani (*Noapte bună, Sofia*, *Eclipsa 2000*), Gerard Klein (*Gambitul stelelor*, *Sceptrul hazardului*, *Seniorii războiului*, ba chiar şi *Viruşii nu vorbesc*), Frank Herbert (*Destinaţie: Vidul*, ciclul *Dunelor*) ş.a.m.d., nu în ultimul rând concetăţenii noştri Vladimir Colin (*Babel*, *Divertisment pentru vrăjitoare*), Sergiu Fărcăşan (*Atacul cesiumiştilor*, *Vă caută un taur*), Gheorghe Săsărman (*2000*), Mircea Opriţă (*Figurine de ceară*) ş.a. abordează frontal problematicile pozitivismului ştiinţific, progresului uman şi capacităţii de percepţie raţională a lumii – cheile de boltă ale reevaluării postmoderniste – fără a pune însă la îndoială valoarea cunoaşterii sau legitimitatea gnoseologică a ştiinţei.

Nu mai puţin adevărat este însă şi faptul că, în mai multe rânduri, autorii sus-semnalaţi – sau, în cel puţin egală măsură, alţii din aceeaşi clasă de reprezentativitate culturală – au avut tentative, rămase însă fără consistenţă, dacă nu chiar rezultate accidental, din jocul creativ, de evadare din conduita canonică SF. Bunăoară, în *Solaris*-ul lui Stanislaw Lem sau *Sfârşitul eternităţii* de Isaac Asimov, tema limitelor capacităţii de cunoaştere umană este formulată explicit, pentru ca, în *Vă caută un taur* al lui Sergiu Fărcăşan, să fie pusă sub semnul întrebării chiar proprietatea de liber-arbitru a actului uman de cunoaştere. Însă despre o delegitimare a exerciţiului gnoseologic ori, în particular a utilizării în acelaşi scop a instrumentului ştiinţific, aşa cum se va proceda ulterior, în opere referenţiale pentru post-clasicismul *science-fiction* (precum *Avatar*-ul lui James Cameron, care poziţionează paradigma ştiinţifică în inferioritate explicită în raport cu formule de transcendenţă gnoseologică vădit inspirate din doctrine *new-age*) nu poate fi încă vorba. Când problema începe să fie astfel formulată – nota bene! practic doar după anul 2000 şi aproape exclusiv în afara câmpului literaturii, în acepţiunea sa tradiţională – putem afirma că postmodernismul şi-a făcut loc şi în imaginarul SF. Desigur, numai dacă acceptăm că, prin astfel de experienţe creative, rămânem încă în ştiinţificţiune.

Notă bibliografică

Boyne & Rattansi 1990 = Boyne, Roy, Rattansi, Ali, *The Theory and Politics of Postmodernism: By Way of an Introduction*, în Roy Boyne and Ali Rattansi (ed.), *Postmodernism and Society*, Ed. MacMillan - Education, London, 1990, p. 1-45

Antuza Genescu

Colecția de Povestiri Științifico-Fantastice, serie nouă

Prin anul 1981, când m-am dus, elevă într-a şaptea, la proaspăt înființatul cenaclu SF „Sirius” din Lugoj, urbea mea natală, zestrea SF pe care o adunasem odată cu lecturile vârstei, cuprindea, printre altele, serialul *Pierduți în spațiu*, care mă adusese în extaz cu nişte ani înainte, filmul *Planeta interzisă* şi câteva numere din *Colecție* – aşa îi ziceam atunci, ca şi când ar fi fost singura colecție de povestiri din lume şi oricine ştia despre ce vorbesc dacă îi spun aşa. La vreo doi ani după aceea şi după multe şedințe de cenaclu, mi-am stabilit un scop cu adevărat măreț, care surclasa chiar intrarea la liceu: să adun toate numerele apărute în *Colecția* înmormântată pe nedrept cu nişte ani în urmă şi să le citesc din doască-n doască, de parcă din ele ar fi trebuit să dau examenul de admitere, şi nu din probleme de „moartematică”. Şi s-a întâmplat că, în următorii treizeci şi ceva de ani, am reuşit să le strâng de două ori şi să le pierd de două ori. Acum le am din nou pe toate, a treia oară, aranjate şi legate frumos, nu de mine, ci de un alt păs(tră)tor de cărți.

Dar una a fost să citesc din *Colecție* la 13-14 ani, când actul în sine, ca mersul săptămânal la cenaclul SF de la biblioteca municipală, presupunea un refugiu, fie el şi inconştient, din contextul politic al vremii, apăsător chiar şi pentru o minte în formare, şi alta să o reiau peste încă cinci ani, cu alți ochi şi un pic de experiență în plus. Şi tocmai experiența aceea a diluat magia povestirilor când am încercat să le recitesc, făcându-mă să zâmbesc destul de larg când vedeam un titlu ca *Prizonierii beznei de foc*. S-a păstrat însă, şi se păstrează şi acum, un alt gen de farmec, acela al ideii de-a o avea în bibliotecă, de-a o răsfoi câteodată şi de a-ți aminti cât de importantă a fost la început. Pentru mine, a cântărit la fel de mult ca volumele lui Jules Verne, cumpărate de înțeleptul meu bunic. De câte ori ajung la piața de vechituri şi văd *Colecția* scoasă la vânzare, nu ştiu dacă să mă întristez că vrea s-o vândă cineva sau să mă bucur că o va cumpăra altcineva, dacă o va cumpăra.

În editorialul primului număr al *Colecției* din anul 2012, sunt amintite cele patru serii ale ei. Eu, şi poate alții ca mine, am receptat doar două, cea dintâi, încheiată în 1974, şi cea mai recentă, reluată în 2012, la care mă voi referi în continuare.

Primul număr se deschide şi se încheie cu istoria *Colecției „Povestiri Științifico-Fantastice”* din perspectiva domnilor Alexandru Mironov şi Mircea Opriță. Rememorări moderat nostalgice, care cad bine chiar şi celor familiarizați cu evenimentele din perioada 1955-1974, când au apărut 466 de numere.

Noua serie porneşte însă la drum oarecum riscând, cu nuvela *Insula*. Spun riscând, pentru că pe autorul acestui text, Peter Watts, unii îl urăsc, iar alții îl adoră, aşa cum precizează Alina Sârbu în preambulul breviarului *Știință şi fantastic*, aşezat strategic la finalul prozei. Dacă ai citit mai întâi nuvela şi apoi breviarul, tragi concluzia

că ar fi fost mai bine să porneşti la lectură invers, după ce te-ai informat, cât de cât, despre ideile şi conceptele ştiințifice „mai mult sau mai puțin inventate” de Watts. Întâmplarea a făcut ca, luând în mână numărul 1 al revistei, ea să se deschidă singură la pagina 45, unde scrie astfel: „Sunt trează şi sunt singură, şi mi-e silă să tot fiu depăşită numeric de imbecili”. Vorbele acestea m-au uns la suflet în momentul respectiv, din motive care nu țineau de lectura propriu-zisă a nuvelei. Mi-au plăcut atât de mult, încât m-au determinat să citesc breviarul înainte şi abia apoi să duc până la capăt o proză lungită şi greoaie, nu din pricină că ar fi înțesată de termeni ştiințifici, nici pentru că ar fi pesimistă (reproşuri făcute în general prozei lui Watts), ci fiindcă îi lipseşte coeziunea lăuntrică a frazelor, liantul care să facă din ea un text cu adevărat literar. Deşi mă îndoiesc

că Watts a urmărit să dea nuvelei sale un caracter literar, sunt, totuşi, convinsă că *Insula* este pe placul multora şi, la urma urmei, modul în care e scrisă rămâne o chestiune de gust.

Iar dacă tot veni vorba de gust, trebuie spus că *CPSF* încearcă să împace toate preferinţele. Numerele seriei noi sunt tematice: planeta Marte, planeta Mercur şi bănuita planetă Vulcan, hard SF, literatura dark fantasy, horror şi steam/biopunk, călătoriile în timp, ucronia etc. Sunt acoperite secţiuni de proză, critică, recenzii, fandom, ştiinţă, cronică de film şi bandă desenată.

Unul dintre cele mai reuşite numere este dedicat literaturii steam/biopunk (3/2013). Scriitorul finlandez Hannu Rajaniemi este încă insuficient cunoscut la noi. Probabil că *Hoţul cuantic*, roman în curs de apariţie la Editura Nemira, va rezolva măcar parţial această problemă. Excelent model de biopunk, *Elegie pentru un tânăr elan*, de H. Rajaniemi, te transportă în lumea anticipată de savantul futurist Ray Kurzweil, cea „postumană, în care întregul univers s-a trezit la viaţă, devenind inteligent" – de acord – „şi iubitor" – mai greu de acceptat! – „graţie nanoboţilor creaţi de postomenirea unui viitor nu chiar atât de îndepărtat".[1] Cât de îndepărtat sau de apropiat poate fi momentul când inteligenţa artificială o va depăşi pe cea umană? În fragmentul din *Singularitatea se apropie*, Kurzweil, autodeclarat Singularist, pune la dispoziţie câteva „cugetări" prin care încearcă să-şi explice filozofia personală. Una singură e suficientă ca să te pună pe gânduri: „În prezent, avem mijloacele de a trăi suficient de mult pentru a ajunge să trăim veşnic."[2] Mai veche sau mai nouă, justificată sau încă neexplicată mulţumitor, indiferent cum o privim, afirmaţia naşte suficiente întrebări cel puţin îngrijorătoare despre fenomenul profeţit de Kurzweil. În acest univers cenuşiu al Singularităţii, în care optimismul şi speranţa nu reuşesc să pătrundă decât forţat, printr-un mare efort de imaginaţie, gravitează fata cuantică a lui Hannu Rajaniemi, cuvintele căutate de poetul-vânător şi sămânţa nanocuantică, alături de sufletele-paznic ieşite din trupurile oamenilor din adâncuri, închipuiţi de Dănuţ Ungureanu în povestirea *Cronicile oamenilor iridium*, care delimitează de la început prezentul nostru („trecutul" personajelor) de cel al oamenilor iridium (viitorul nostru): „Păi, mai durabilă ca lumea noastră nu-mi închipui alta, vreodată", spune personajul Berlin, vorbind despre un viitor ipotetic cu pretenţii de eternitate, când civilizaţia şi natura umană, modificate dramatic de tehnologie, nu vor mai fi capabile să-şi imagineze cum vor evolua. Solid şi bine închegat acest număr din *CPSF*.

Nici următorul, dedicat călătoriilor în timp, nu se lasă mai prejos. Se deschide cu Ted Chiang, un alt autor pe care l-am regăsit de mai multe ori în noua serie a *Colecţiei*. Cunoscut la noi de câţiva ani, prin volumul *Împărţirea la zero*, Chiang iese şi mai mult în evidenţă, graţie povestirii *Neguţătorul şi poarta alchimistului*, dar şi prezentării pe care i-o face Oliviu Crâznic, câteva numere mai târziu (ideal ar fi fost ca prezentarea să fi fost în acelaşi număr cu povestirea amintită).

Oliviu Crâznic este nu numai un autor priceput la scris, cunoscut pentru textele sale dark fantasy, ci şi un recenzent bine informat, care nu citeşte în grabă şi ştie cum să atragă atenţia asupra unui scriitor. Prezentarea pe care o face literaturii dark fantasy (nr. 2/2013) nu e doar bine-venită, ci şi foarte necesară, aşa cum e şi cea a literaturii horror (nr. 5/2013), realizată de Mircea Pricăjan, traducătorul lui Stephen King în limba română. Personal, am simţit deseori lipsa unor asemenea sinteze, între care trebuie amintite şi cele semnate de Tudor Ciocârlie (*Marte, marea iubire SF-ului*, nr. 1/2013) sau de Cristian Tamaş (*Grădina potecilor temporale*, nr. 4/2013). Ele cer timp, şi nu numai timp, ca să fie duse la capăt, deci cu atât mai mult trebuie apreciaţi autorii lor. Liviu Radu e cel mai nimerit să scrie despre ucronie în literatura română, în completarea articolului scris de Alina Sârbu (un om valoros şi talentat) despre istoria alternativă în general (nr. 7/2013). Asupra operei lui George Anania, Victor Kernbach, Cornel Robu, Gheorghe Săsărman şi Liviu Radu se apleacă, cu obişnuita-i măiestrie, domnul Mircea Opriţă, în numere diferite.

Aşa cum se cuvine, numerele apărute până acum dau, fiecare, şanse egale scriitorilor români şi străini. De la numărul 10/2013 încolo creşte numărul de proze, dar se simte lipsa articolelor de ştiinţă. O compensează oare textele hard SF? Nu întotdeauna.

Vorbeam la început de farmecul seriei iniţiale a *Colecţiei*. La el contribuiau, în foarte mare măsură, copertele, care mă fascinau mai ales prin expresivitatea figurilor umane. Şi prin culorile care-mi compuneau frânturi de simfonii în minte. Îţi puteai scrie propriile povestiri numai privind copertele aranjate într-o anumită ordine, apoi în alta, şi în alta… Lucrate în cu totul alt stil, imaginile copertelor actuale se întipăresc însă la fel de adânc în memorie. Tudor Popa este artistul mesajelor şi senzaţiilor care ne sunt transmise, cu o claritate unică şi multă fineţe, prin poarta destoinicului alchimist al lui Ted Chiang, din ierburile înalte în care sălăşluieşte frica exploatată de Stephen King, din tărâmurile pustiite străbătute de G.R.R. Martin sau din lumea postumană profeţită de Ray Kurzweil.

* * *

Tocmai când mă pregăteam să închei materialul de faţă, pe site-ul Editurii Nemira se anunţa numărul 23 din *CPSF*. Un semn bun şi încurajator, o dovadă că editura încearcă să menţină un anumit ritm de apariţie. La urma urmei, *Colecţia* a ajuns la a patra ei viaţă şi e vremea să devină un portal spre science-fiction-ul de elită.

[1] *Colecţia de Povestiri Ştiinţifico-Fantastice Anticipaţia*, serie nouă, nr. 3/2013, p. 37

[2] *Idem*, p. 41

Ioana Vişan

Fata rachetă

Picăturile de ploaie i se prelinseră lui Rake de-a lungul gâtului, udându-i gulerul şi sporindu-i starea de disconfort. Era dimineaţa devreme şi nu-şi dorea decât să se întoarcă în pat, cu Riella încolăcită în jurul lui. În schimb, îl urma pe Spinner pe aleea dintre mormanele de maşini abandonate şi piese stricate. Cimitirul de maşini se întindea ca un pustiu în jurul lor, o adevărată mină de aur, dacă ştiai ce să cauţi şi unde. Din nefericire, totul era acoperit de o peliculă de noroi, iar ei nu aveau o hartă.

La dreapta lui, Spinner sări cu uşurinţă pe acoperişul unui camion zdrobit, în ciuda genţii cu scule grele agăţate la centură. Deşi abia picura, ţinu o mână deasupra ochilor, cât cercetă împrejurimile.

— Ceva? întrebă Rake.

Umezeala din aer îl făcea să-şi simtă încheieturile protezelor pline cu nisip. Aruncă o privire iritată resturilor de metal din jur, tânjind să pornească câmpurile magnetice, ca să găsească alinare.

— Uf, jur că era undeva pe-acolo, când m-am uitat din vârful roţii, se răsuci Spinner pe loc.

Camionul scârţâi sub greutatea lui.

Rake îşi îndesă pumnii în buzunare, obişnuit cu lipsa de orientare a lui Spinner. Nu conta pe câmpul de luptă, unde primeau ordine direct în implanturile din ureche, dar aici nu era nimeni care să le indice direcţia.

— Aha! Acolo e! arătă Spinner spre un morman şi mai mare de vechituri. Acum, să vedem… putem să ocolim până la capătul aleii şi să ne întoarcem de două ori sau…

— O luăm de-a dreptul.

Rake se căţără lângă Spinner şi sări în partea cealaltă a camionului, înainte de a se prăbuşi acoperişul sub ei.

Repetară procedura încă de trei ori, tăind-o de-a dreptul prin cimitir, până ce Spinner se opri în faţa unei bucăţi alungite de metal culcate pe o parte. Un zâmbet victorios deformă ţesătura de linii albe împrăştiate pe chip, transformându-i faţa într-o mască grotescă:

— Vezi, ţi-am spus că e un vagon de tren.

Sau ar fi putut fi, dacă roţile ar fi fost prin preajmă. Ferestrele puţine erau sparte, dar pereţii, în afară de zgârieturi şi îndoituri, păreau suficient de solizi. Circului i-ar fi prins bine un nou vagon, după ce pierduse două în cursul turneului de vară. Reticent să se încreadă în noroc, Rake îşi dezlipi cămaşa udă de piept şi se apropie să investigheze. Se strecură înăuntru printr-o deschizătură căreia îi lipsea uşa şi scoase o lanternă din buzunar.

Raza lanternei nu depistă prezenţa unor compartimente. Pereţii interiori fuseseră distruşi de timp şi alţi culegători de fier. Podeaua lipsea. Cei doi nu observaseră absenţa peretelui din stânga, deoarece vagonul zăcea într-o rână, sprijinit de mai multe piese deformate din metal. Ar fi costat prea mult să înlocuiască tot, mai bine să ia un vagon nou, dacă şi l-ar fi permis vreodată. Dar asta n-avea să se întâmple prea curând, nu după sezonul dezastruos pe care îl avuseseră.

— E inutil, spuse Rake.

— La naiba, înjură Spinner în surdină, în timp ce examina interiorul vagonului.

Mişcă propria lanternă, ca să adauge la lumina slabă care venea de afară, şi opri raza într-un colţ.

— Ce-i aia?

Rake se întoarse şi-şi îngustă ochii. O palmă deschisă ieşea dintre resturi, de sub stratul de noroi. Era prea mare ca să fie o mână omenească şi părea a fi din metal. Porni înainte şi înlătură obiectele şi fragmentele aflate în drum. Ieşi la iveală un braţ, urmat de un umăr care continua, mai jos, cu un trunchi din acelaşi material. Nu reacţionă la câmpul magnetic slab din încheietura lui Rake, deşi obiectele metalice din jur vibrară. Deci nu era metal, ci altceva, total necunoscut. Doar el se pricepea la metale.

— Să fiu al naibii, fluieră prelung Spinner, trăgând cu ochiul de pe laterală. E un robot. — Înclină capul într-o parte. — Ce caută aici? Linia frontului e la şase mii de kilometri depărtare.

Rake ridică din umeri. Cine ştia? Probabil se stricase fără speranţă, altfel armata japoneză nu l-ar fi abandonat. Cineva probabil că-l furase, cu intenţia de a-l vinde. Prost plan, din moment ce nimeni nu voia să fie prins cu o marfă atât de fierbinte şi să rişte să fie acuzat că fraternizează cu inamicul. Totuşi, robotul călătorise cale lungă până în Kazahstan. Nu însemna că nu puteau recupera nişte piese, orice era de folos în afacerea lor cu proteze. Învelişul exterior era intact, prin urmare nu totul trebuia să fie stricat înăuntru.

— Găseşte celălalt braţ şi hai să-l tragem afară, spuse Rake.

Spinner căută printre dărâmături, dar braţul stâng era prins între două bare de fier, răsucit într-un unghi nefiresc. Încercă să folosească unul dintre pumnalele sale lungi drept pârghie şi clătină din cap, când nimic nu se mişcă.

— E înţepenit. Ne trebuie o macara ca să-l scoatem.

Păcat că nu exista aşa ceva în cimitirul de maşini şi nici circul nu avea una.

Rake ciocăni în peretele vagonului. Gol.

— Schimbă polarizarea câmpului.

— Ce? Nuuu! Spinner făcu o faţă lungă. Mă dor încheieturile săptămâni întregi de fiecare dată.

— E singura cale de a-l scoate.

Rake îşi strâmbă gâtul şi trase adânc aer în piept. Avea să doară.

Spinner mormăi, dar luă poziţie cu picioarele depărtate şi pumnii aduşi în faţă. Muşchii i se încordară de-a

lungul brațelor în anticipare, făcându-i haina de piele să pară vie.

La semnalul lui Rake, schimbară polarizarea câmpului şi îl setară la intensitate maximă timp de o secundă. Pământul se zgudui sub ei şi toate obiectele din metal fură azvârlite la o distanță de cincizeci de metri, inclusiv vagonul. Odată ce durerea scăzu în intensitate şi îşi trase răsuflarea, Rake deschise un ochi. Stăteau pe teren gol, doar cu fragmente de plastic şi lemn, plus robotul rămas lângă ei. Avusese dreptate, nu era făcut din metal.

— E atât de... mare, spuse Spinner, în absența unui cuvânt mai potrivit.

Într-o zi obişnuită, toate îmbunătățirile lor făceau ca aruncătorii de cuțite să fie cele mai impunătoare persoane dintr-o încăpere. Nu mai era aşa. Deşi zăcea pe pământ, robotul trebuia să fie cel puțin cu un cap mai înalt decât Rake. Ar fi încăput cu greu într-un vagon stând în picioare.

— Pariez că lui Big Dino i-ar plăcea să-l vadă mişcându-se, spuse Spinner cu un zâmbet ironic.

Puțin probabil să se întâmple aşa ceva, având în vedere starea în care era. O examinare sumară nu descoperise niciun fel de arme. Nu conta, oricum nu le-ar fi putut folosi.

Rake înşfăcă piciorul robotului, mormăind:

— Apucă-l pe celălalt.

Împreună, târâră robotul peste terenul denivelat, îndreptându-se spre ieşire. Muşchii li se încordau sub greutatea acestuia – al naibii, cântărea mai mult decât ei amândoi – şi, cu toate că materialul opunea o rezistență redusă la frecare, nu le era de mare ajutor.

Enervat de hainele ude şi noroiul care îi încleia cizmele, Rake mârâi, când proprietarul cimitirului de maşini îşi făcu apariția. Bărbatul agită brațele, spunând:

— Nu luat... nu luat!

Rake dădu drumul la piciorul robotului şi rămase ferm pe poziție, mâna ducându-i-se automat la pumnalele aflate în dotare:

— Am plătit deja taxa de intrare.

— Piese… doar piese, spuse omul.

— Păi, nu funcționează, arătă Spinner spre robotul mort. Vrei să-l tăiem în două mai întâi?

Bărbatul aruncă o privire temătoare robotului, iar ochiul drept i se roti nebuneşte în orbită. Vocea îşi pierdu din hotărâre:

— Nu luat...

Încruntătura lui Rake fu contracarată de privirea mai calmă a lui Spinner.

— Ce zici dacă ți-am repara ochiul ăla şi am fi chit? întrebă Spinner.

Bărbatul îşi strânse mai tare tunica lungă în jurul corpului şi îşi încreți nasul:

— Tu poți... reparat ochi?

Mustața subțire îi tremură.

— Sigur că putem, răspunse Spinner şi scoase un bisturiu şi o şurubelniță din geanta cu scule. Putem repara orice.

Zece minute mai târziu, noul client îşi atinse fața şi strigă:

— Văd… nu văzut de douăzeci ani… mulțumesc!

— Putem să plecăm acum? tropăi Rake, dezgustat de senzația de scufundare în noroi.

— Plecat! Plecat! dădu din mână bărbatul.

Apucară din nou robotul şi îl duseră la platforma din spatele camionului lor.

— Dacă ştii pe altcineva care are nevoie de reparații, trimite-i la Circul Privighetoarea. O să fim acolo toată săptămâna! spuse Spinner, înainte de a pleca.

* * *

— Trebuie să vezi ceva! îi făcu Spinner semn cu mâna lui Big Dino, când opriră camionul lângă tren.

În jurul lor, o mulțime de clovni gălăgioşi urmărea gimnaştii repetându-şi numerele.

— Ce? Acum aduceți şi concurența? întrebă Jacko.

Ignorându-i comentariile, Rake coborî să inspecteze robotul murdar. Unde era ploaia, când aveai nevoie de ea?

Nicu Dărăştean – „Fantezia peştişorului de argint”

Pe treptele care duceau la vagonul lui, Big Dino se opri şi îşi răsuci încet corpul masiv. Pielea lui verzuie se înverzi şi mai tare la vederea robotului.

— Ce avem aici? îşi frecă mâinile una de alta, ochii rotunzi şi negri sclipindu-i cu interes.

— Nu-i aşa că-i frumos? rânji Spinner.

Rake deschise uşa vagonului-fabrică şi reveni cu un furtun. În niciun caz nu băgau robotul în atelierul lor în halul ăsta.

— Da, curățați-l, dădu din cap Big Dino, pe cât îi permitea gâtul scurt. După aia, încercați să-l deschideți cu *mare* grijă. Puteți sări spectacolul din noaptea asta.

Atât Rake, cât şi Spinner îl priviră surprinşi. Dacă nu erai grav bolnav, participarea la spectacolul din fiecare seară era obligatorie. Când se schimbaseră regulile? Dar Big Dino le întorsese deja spatele, aşa că ridicară din umeri.

Rake spălă robotul şi curăţă tot noroiul de pe el, până ce învelişul îi străluci în soarele după-amiezii. Era maro închis şi, cu toate că era alcătuit din mai multe părţi, nu găsi o cale de acces.

— Ai pregătit fabrica? îl întrebă pe Spinner, când acesta i se alătură.

— Da. Totul e în regulă.

— Bine. Bâlciul se va deschide în curând şi nu vrem să-l vadă vizitatorii.

Spinner apucă picioarele robotului:

— Oare cum alimentau chestia asta?

Rake icni, ridicând robotul de umeri, şi nu răspunse. Uneori, Spinner avea nevoie doar să se audă vorbind.

Îl trântiră pe podea şi îl priviră, stând cu mâinile proptite în şolduri şi întrebându-se de unde să înceapă. Spinner îngenunche lângă robot:

— Trebuie să se deschidă undeva.

O jumătate de oră de încercări nu dădu niciun rezultat.

— Să-l chemăm pe Nicholas? întrebă Spinner. Armata foloseşte telechargeri în luptele împotriva roboţilor… fără succes, dar ăsta e deja mort, aşa că…

— Mă îndoiesc că o să meargă, spuse Rake. Probabil că doar o să strice ce nu era deja stricat. Habar n-are ce-i înăuntru.

Asta era problema, nimeni nu ştia. Scanerele lor nu fuseseră în stare să treacă prin înveliş.

— Ei, atunci rămâne doar burghiul.

Spinner aduse unul de pe raft şi îl aţinti spre laterală, unde placa de pe piept se întâlnea cu cea de pe abdomen şi de pe spate.

— O să încerc aici. Dacă aş putea doar să îl pleznesc puţin…

— Crezi? ridică Rake din sprâncene. Roboţii ăştia sunt făcuţi să supravieţuiască în orice tip de explozie.

— E altceva decât ce fac eu aici, strigă Spinner peste sunetul ascuţit al burghiului. Iar ăsta nu poate să fugă.

Spinner nu avea nevoie de ajutorul lui, aşa că Rake îşi concentră atenţia asupra reflectoarelor sparte, încastrate în umerii robotului, şi asupra suspensiilor de pe gambe. Nu era o unitate terestră. La un moment dat, robotul ăsta fusese capabil să zboare.

— Umm… Rake? se auzi, şovăitoare, vocea lui Spinner de sub masca de sudură. Trecuse de la găurit la tăiat în ultimele minute. Vino şi aruncă o privire aici…

Rake păşi peste piciorul robotului şi se lăsă pe vine lângă el.

— Ce e?

O fisură îngustă, lată de doi centimetri şi lungă de cinci, apăruse între plăci.

— Pune degetul acolo, spuse Spinner.

Rake îl privi de parcă era nebun.

— Nu e fierbinte! mormăi Spinner. Am făcut-o deja şi sunt bine. Scanerul nu găseşte nimic pentru că unghiul este greşit, aşa că trebuie să simţi tu însuţi.

Liniştit la vederea mâinilor lui Spinner, acoperite numai de cicatrice vechi, Rake introduse arătătorul în gaură. Când ultima încheietură a degetului intră, dădu de o membrană moale, elastică. Nu, nu era o membrană, avea alt tip de rezistenţă şi consistenţă.

— Seamănă cu…

— E ţesut viu acolo, dădu din cap Spinner.

Rake se lăsă în genunchi. Fusese pe câmpul de luptă, dar pe vremea aia roboţii nu erau conduşi de oameni. Să fi fost ăsta un model nou? Nu putea fi sigur, dar după cum arăta, robotul petrecuse mai mulţi ani îngropat în cimitir.

— *Ce?* întrebă, la privirea insistentă a lui Spinner.

— L-am deschis… şi nu miroase.

— E o creatură vie înăuntru. — Rake inhală adânc şi îşitrecu o mână peste faţă. — Am abordat problema complet greşit. Încercam să deschidem o cutie de conserve, când, de fapt, este mult mai mult. Adu cablurile.

— Pentru ce?

— Robotul n-o să se deschidă cât timp poate menţine viaţa, mă gândesc, iar ocupantul lui nu vrea sau nu poate să dea comanda. Am să-l scurtcircuitez puţin. După aia, va fi forţat să se deschidă.

Spinner tresări, ca şi cum el ar fi fost cel electrocutat. N-ar fi fost pentru prima dată.

— Şi ce facem cu… creatura? Dacă o omoară?

— Fie facem asta, fie o extragem prin gaura aia, spuse Rake.

Spinner aduse cablurile.

Dură puţin cât căutară la baza suporturilor pentru reflectoare, până dădură de conectori, iar Rake reuşi să ataşeze de ei cablurile.

— Gata.

Spinner răsuci comutatorul.

Robotul nu se cutremură asemeni unui pacient pe patul de spital. Trecură secunde bune înainte de a scoate un bâzâit supărat, apoi carcasa se deschise, mai multe părţi alunecând lateral, începând cu faţa, continuând cu pieptul şi avansând treptat spre braţe şi picioare.

— Ce naiba…?

Rake şi Spinner se holbară la ocupantul robotului.

— E femeie, clipi Spinner, surprins.

Membrele nenatural de lungi ale creaturii aveau consistenţa unei meduze, fiind acoperite de piele translucidă, care lăsa la vedere venele şi oasele. Sâni mici îi decorau pieptul gol, în timp ce sexul îi era ascuns în spatele unei sfere metalice de mărimea unui cap omenesc, care îi presa stomacul de şira spinării.

— A stat ceva timp înăuntru, spuse Spinner. Uită-te la păr.

Pielea avea un alb nesănătos, de parcă n-ar fi văzut vreodată lumina soarelui, dar părul lung era negru, la fel ca ochii migdalaţi, protejaţi de pleoape subţiri.

— Respiră, spuse Rake pe un ton neutru.

Spinner ridică un braţ, iar degetele lungi, flexibile, ieşiră din mâna robotului cu un pocnet sec, dar braţul rămase moale în strânsoarea lui.

— Avem nevoie de Big Dino. Nu suntem calificaţi pentru aşa ceva.

Rake nu-l opri pe Spinner când acesta alergă la fereastră şi-l strigă pe şef. Atenţia îi fusese atrasă de sferă. Nu mai văzuse ceva asemănător. Era fixată pe poziţie cu benzi rigide, dar niciun cablu nu intra în ea. Ce căuta acolo şi la ce folosea?

Pufnind, Big Dino intră în fabrică, în timp ce Spinner dezbătea dacă să-i pună fetei o perfuzie sau nu.

— Ia te uită…, se îndoi Big Dino de mijloc, ca să cerceteze interiorul robotului. Mă aşteptam la asta, rosti, dând din cap spre sferă. Dar nu mă aşteptam la *asta.*

Îşi scărpină crustele întunecate de pe bărbie, uitându-se la fată.

— Ce e? întrebă Rake.

— Asta? ciocăni Big Dino în sfera metalică. E o sursă de energie. Am avut una asemănătoare odată, dar am dat-o. Poate alimenta un întreg pluton de roboţi.

— Nu e conectată la nimic, spuse Rake.

— Asta-i toată frumuseţea. Funcţionează de la distanţă, spuse Big Dino şi-şi arătă dinţii într-un zâmbet larg. Ne va ajuta să trecem cu uşurinţă peste iarnă. — Îşi îndreptă spatele. — Okay, detaşaţi-o şi duceţi-o la păstrare în camera motorului. Vom redirecţiona energia de acolo. Am să vă arăt cum.

După ce sfera fu înlăturată, Spinner întrebă:

— Cu fata ce facem?

Big Dino îi aruncă o privire lungă.

— Trezeşte-o.

— N-ar trebui s-o chemăm pe Cielo să…

— Trăieşte prizonieră într-un robot. Nu are puteri mentale.

La gestul nerăbdător al lui Big Dino, Spinner aduse o seringă şi îi înţepă braţul cu acul.

Fata se agită la puţin timp după aceea. Mai întâi, îi tremurară braţele, apoi deschise ochii. Scânci şi scutură din membre ca un peşte scos din apă, incapabil să-şi susţină greutatea.

La naiba, ar fi trebuit să aducă una dintre fete înainte de a o trezi. Nici nu era de mirare că intrase în panică, când se trezise cu trei bărbaţi holbându-se la ea, doi acoperiţi de cicatrice şi unul arătând ca un broscoi.

— Uşurel, scumpo, nu-ţi facem niciun rău, îi spuse Big Dino cu o voce blândă.

Fata nu îl ascultă. Continuă să se zbată, dar nu reuşi decât să se prăvălească afară din robot şi să se ghemuiască, gemând, lângă acesta.

— Poate că nu înţelege engleza, spuse Spinner.

Încercă alte şapte limbi şi Rake adăugă patru ale lui, dar tot degeaba.

— Pariez că ştie japoneza, mormăi Spinner, cu o privire întunecată.

Niciunul dintre ei n-o vorbea, pentru că nu călătoriseră atât de departe în est.

— Lasă, zise Big Dino. Cheamă-l pe unul dintre mimi.

Spinner alergă din nou la fereastră:

— Avem nevoie de un mim!

Fata tremură, dar nu încercă să se târască nicăieri. N-avea unde să se ducă. Îşi ridică greoi capul şi se uită de la un bărbat la altul, aşteptând.

Rake aduse o pătură dintr-un dulap şi o întinse peste ea.

O acceptă, degetele strângându-i-se în jurul unui colţ zdrenţuit, dar apoi ţipă, când mimul, îmbrăcat într-un costum în dungi albe şi negre, urmat de Jacko, în haina lui ţipătoare, îşi făcu apariţia.

— Aici suntem, spuse Jacko.

— Scoateţi-vă măştile, zise Spinner. O speriaţi.

Mimul făcu un gest de scuză către fată, indicând că venea de la bâlci. Masca i se sparse în fragmente minuscule ce i se retraseră în păr.

— Acum, uite ce vreau să-i explici. — Big Dino îşi înnodă degetele la spate şi se întoarse spre fată. — Avem nevoie de sursa ta de energie. O să continuăm să-ţi alimentăm robotul şi îl poţi păstra, dacă vrei. Dar nu te putem duce înapoi. Oamenii ar pune întrebări.

Fata îşi întoarse ochii de la mimul care gesticulase cu mişcări fluide şi îi aruncă lui Big Dino o privire lungă, meditativă.

— Înţelegi? o întrebă Big Dino. Va trebui să stai cu noi.

În loc să răspundă, fata se întinse după marginea cavităţii din pieptul robotului şi se uită în sus, ca şi cum ar fi cerut voie. Când Big Dino dădu încet din cap, se târî înapoi în robot şi îl ridică în şezut.

Rake şi Spinner făcură involuntar un pas înapoi. Deşi neînarmat, pumnii robotului puteau cu uşurinţă strivi pe oricine se afla în încăpere. Un pumnal alunecă în mâna lui Rake. Ocupaţia de aruncător de cuţite era folositoare. Putea ajunge la fată înainte ca ea să apuce să cauzeze vreun dezastru. Robotul se închisese peste picioarele ei, dar capul, pieptul şi braţele rămăseseră deschise, iar inima, care bătea repede în interiorul acelui corp deformat, reprezenta o ţintă perfectă.

— Cred că i-am ars câteva circuite, şopti Spinner.

Văzu mâna lui Rake care ţinea cuţitul şi o împinse în afara câmpului vizual. Şi el avea un cuţit pregătit, îl trăda tensiunea din umeri, dar era mai discret.

— O să le reparăm.

Vocea răguşită a lui Rake atrase atenţia fetei asupra lui, dându-i senzaţia acută că ştia cumva că el o electrocutase. Fusese trează tot timpul?

— Vei sta aici şi vei respecta regulile noastre? transformă Big Dino afirmaţia precedentă într-o întrebare.

Fata închise şi deschise pumnii robotului cu o dexteritate care spunea multe despre motricitatea ei fină. Trase cu ochiul la pumnalul lui Rake, după care se uită la golul din stomac, unde sfera lipsea. Momentan, sprâncenele fără păr i se încruntară. Apoi deschise gura şi vorbi:

— Fei Lin… stă…

* * *

— Iiiii!

Zbang!

Rake gemu şi îşi ascunse capul sub pernă. În faţa ferestrelor de la vagonul său, Fei Lin repeta noul număr de circ. Părea să-i placă să fie aruncată cu tunul de nenumărate ori, deşi încă mai avea probleme cu aterizările. Spinner vopsise robotul în culori strălucitoare şi îi ataşase lansatoare de artificii pe umeri. Toate bune şi frumoase, dar de ce trebuia Fata Rachetă să facă atâta zgomot?

Mâna Riellei îl căută pe sub cearşafuri şi Rake se răsuci pe o parte. Ei, dacă tot era treaz…

Laurențiu Nistorescu

Contact de gradul paişpe

Un semnal sonor discret, dar insistent precum o insectă declasificată, semnală că liniile de câmp din jurul capsulei-gheretă fuseseră deranjate de ceva. Asta nu-i plăcea de obicei lui Grigore. Patru ore pe zi se chinuia să grebleze liniile de câmp, să le întindă la loc când se scămoşau, să le înnoade dacă era cazul — se mai întâmpla, rar ce-i drept, ca vreun cocoloş energetic să se spargă exact între linii — şi să le pretensioneze (prinsese trucul ăsta de la bavarezul tuciuriu pe care-l înlocuise în post) până când, dacă le ciupeai, scoteau un sunet ca la-ul de diapazon. Acum însă, în timp ce ridica privirea spre ecran, mintea lui Grigore era ocupată cu altceva: ce naiba putea fi *personaj colectiv de inspirație istorică din romanul Statuia*, care să aibă opt litere şi să se intersecteze la a şasea, exact la mijloc cu cuvântul *magic*? Al doilea nivel al alertei sonore, de data asta la fel de discret ca o farfurie casantă scăpată pe podea, îl obligă să iasă de sub vraja integramei şi să înțeleagă sensul mesajului afişat: *Mobil exter în tranzit — oportunități de contact*. Primul gând care se înfiripă din sinapsele lui Grigore fu *De ce în schimbul meu?* Patru ani, cât stătuseră în post toți predecesorii săi, unul mai fraier ca altul, că-şi pierduseră timpul studiind pe bani grei nu-ş' ce strategii de metacomunicare, mesajul ăsta apăruse numai de cinci ori. Şi niciodată în timpul pauzei de masă. Asta însemna, decretă imediat Grigore, că-şi va prelungi pauza cu dublul timpului pe care-l va pierde cu prostia asta, cu condiția ca prostia să nu dureze mai mult decât avea nevoie să fiarbă ciorba de fasole, că o pusese deja pe foc. Avea pe undeva un manual de proceduri, îl duplicase pe-al comandantului, când omul încă nu-şi revenise după porția de *răchie-de-bihor* pe care i-o servise direct fiartă, că doar nu era să-nvețe ca prostul şase sute şi ceva de reguli. Îl găsi sub placa de zirconit pe care trăiase ceapa. La ultima secțiune, aia cu ce să faci când ai ghinion de neşansă să vină contactul peste tine, scria că mai întâi trebuia determinat punctul radiant. Floare la ureche, ştia tot de la bavarezul tuciuriu că asta făcea automat şi computerul de bord, şi-l convinsese pe Hans să-i facă un şunt, ca să nu-i lase în capsula de întoarcere pe Terra borcanul cu varză murată. Apăsă tasta verde, iar ecranul afişă cuminte: origine aparentă din constelația Săgetătorului, mai precis dinspre Epsilon Sagitarii… În momentul acela, Grigore avu o revelație: el era Peşte şi ăştia, din Săgetător... Nu era momentul să rişte, aşa că întinse mâna după revista cu integrama, întoarse pagina şi parcurse cu atenție mărită horoscopul. Adică cum era mai rău, nepotrivire totală. De fapt, nici nu trebuia să se mire, şi cumnatul său, care nu-i mai împrumuta bani sub pretextul că nu-i înapoiase niciodată, era tot Săgetător, şi ăla de-l ciocnise cu aerodina… Uite, scria negru pe alb: el ca Peşte e foarte diplomat, pe când Săgetătorii sunt enervant de direcți, dovadă că şi ăştia vin direct spre el fără să le pese că se pregătea să ia masa, el — lasă-mă să te las, ăilalți — cică pasionali, asta ar mai lipsi! Iar dacă ăia erau sexuați şi se nimerea să fie pe feminin, a dat de belea: pentru femeia Săgetător, nevoia de afecțiune a bărbatului Peşti e neinteresantă, orice relație fiind, hait, marcată de suferință, discuții inutile şi şicane reciproce. Şi pentru ce? El, care n-a făcut răiu la nimeni? Aşa că soluția nu putea fi decât una singură: deschise fişierul cu procese verbale şi consemnă: În timpul serviciului meu nu s-a întâmplat nimic deosebit (mai erau trei ore după masă, dar nu strica să fie pregătit pentru când venea schimbul). Iar când pe ecran apăru mesajul *Entități inteligente propun inițierea dialogului*, Grigore ştiu exact ce are de făcut: intră în rutina compunerului (asta n-o aflase de la bavarezul tuciuriu, o învățase în armată, de la plutonierul Saşa) şi şterse toată înregistrarea. Poate şi ceva în plus, dar nu mai conta: şuieratul oalei sub presiune anunța că fasolea se fiersese.

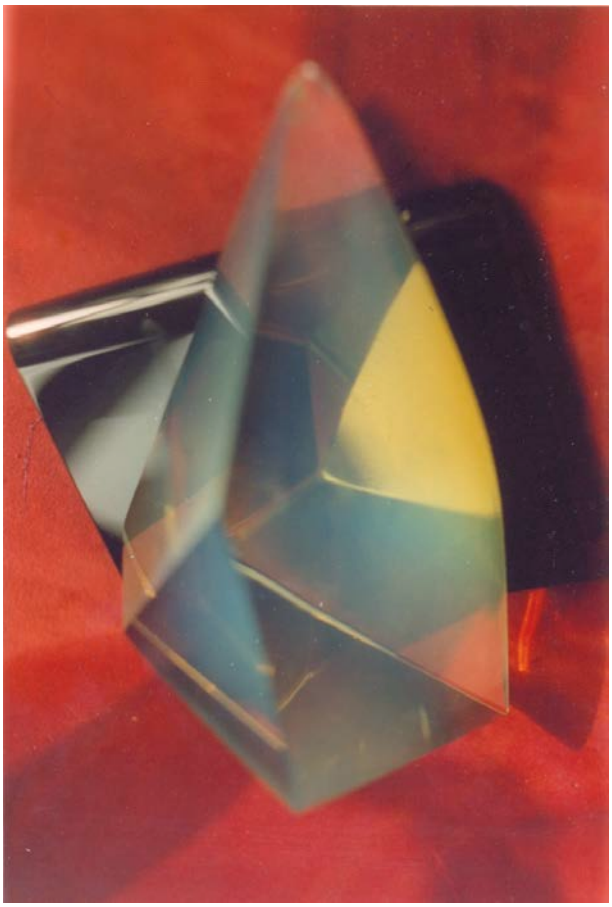

Nicu Gecse – „Glass 11”

Daniel Haiduc

Asteroidul

Începutul unui povestiri e ca o trezire. Deschid ochii şi greutatea corpului îmi aduce aminte că exist. De această dată mă regăsesc întins pe nisipul cald, cu mâinile încrucişate sub cap, privind spre un cer albastru, adânc, atât de adânc încât am senzaţia unei nesfârşite căderi în gol. Durează doar o clipă, apoi gravitaţia mă ia în primire, apăsându-mi dureros spatele de suprafaţa planetei care mă poartă cu sine prin spaţiu, ca o navă, către întâlnirea cu asteroidul.

E uşor să mi-l imaginez. Cenuşiu, colţuros, parţial ascuns în spatele propriilor umbre, urmându-şi cu obstinaţie traiectoria implacabilă, stabilită cu milioane de ani în urmă. Mai ciudat e să mă imaginez pe mine în mijlocul pustiului vid, urmărindu-l cum trece. E firesc să atârn aşa, în nimic, existând doar ca o conştiinţă fixată în propriul punct de vedere? Ceva e fals aici. Înseamnă că ceea ce-mi prezintă imaginaţia e doar un tablou, o hologramă. Dar eu vreau să fiu în ea, vreau să am experienţa neintermediată a spaţiului creat, a senzaţiilor şi emoţiilor imprimate în forme, culori sau sunete, păstrându-mi totodată libertatea gândirii. Visul lucid.

Privind în urma asteroidului, care a devenit între timp o eclipsă parţială de Soare, îmi vine în minte ideea unui experiment. Tot trebuie să umplu cu ceva orele care au mai rămas până la teribilul eveniment cosmic, aşa că mă voi întoarce la momentul iniţial. Păşesc, aşadar, pe nisipul gălbui al plajei, învăluit în sunetele decorului marin pe care adierea sărată a brizei le estompează cu intermitenţă: clipocitul valurilor, scârţâitul lemnului torsionat, ţipetele agresive ale pescăruşilor, fâşâitul nisipului sub tălpi. Aş vrea o imagine care să le cuprindă pe toate, păstrând în acelaşi timp subiectivitatea unghiului, lăsând nealterată plăcerea descoperirii formelor din spatele formelor.

Catargele vaporaşelor ancorate în micul port se înclină pe rând, ca o invitaţie. De ce nu? E interesant cum schimbarea repetată a perspectivei, atât de firească într-un film, pare a fi cu totul străină textului scris, deşi imaginaţia ştie să o gestioneze foarte bine. De ce să fiu un observator omniprezent? De ce să nu-mi pot alege un loc anume şi apoi să-l schimb după voie? Iată, de la înălţimea vârfurilor catargelor, scena arată cu totul altfel. Are geometria simplă şi clară a unui desen de copil. O pată imensă de albastru închis — marea — mărginită de banda galbenă, şerpuitoare, a plajei, întreruptă şi ea de pătratul cenuşiu al digului de beton care adăposteşte câteva forme albe, alungite, ascuţite la un capăt şi unite între ele prin reflexiile întunecate ale dimensiunii pierdute. Îmi place această privire de sus, ciudată şi seducătoare. De fapt, nici un decor nu e banal dacă-l priveşti din unghiul potrivit, dacă accepţi să te laşi purtat pe „aripile imaginaţiei”, o expresie al cărei sens literal îl găsesc cât se poate de potrivit acum.

Portul pare pustiu la această oră de după-amiază târzie, dar nu e aşa. Personajele şi-au ocupat deja locurile, trebuie doar să le caut. De exemplu, această pată roşie care alunecă pe albul punţii unuia din vaporaşe e Ioana, o fetiţă blondă, de vreo patru ani, care duce în braţe, într-o lădiţă de plastic, păpuşi de toate culorile. În timp ce alunec în jos pe lângă catarg, fetiţa se opreşte în umbra cabinei de comandă, aşază cu grijă lădiţa pe o stivă de cutii şi priveşte în urmă, către pata de albastru care se apropie. E mama ei, Viorica, o femeie la aproape patruzeci de ani, destul de corpolentă, cu o cutie mare de carton în braţe şi o alta, plină de griji, în minte.

Claxonul microbuzului argintiu care tocmai a oprit în parcarea de lângă debarcader răsună peste apă şi scena capătă brusc consistenţă, prezent. Femeia întoarce scurt capul, cât să-şi confirme că sunt cei aşteptaţi.

— Marine, au venit!

— Ies acum, răzbate de undeva o voce înfundată.

Viorica aşază cu grijă cutia lângă celelalte, îşi şterge de pe frunte cu mâneca semnele picurate ale oboselii şi o ia înapoi, cu o urmă de grabă întipărită în mers.

— Ioana, hai!

Fetiţa o urmează voioasă, cu paşii săltaţi şi mânuţele în aer. În timp ce le urmăresc din interiorul cabinei prin uşa deschisă, câinele care dormise până atunci tolănit înăuntru, un labrador, se ridică brusc şi ţâşneşte după ele, hotărât să traverseze primul puntea de lemn care leagă partea din spate a vaporului de ţărm. Lătratul lui se pierde undeva în decor. O clipă sunt tentat să-l urmăresc, dar nu e nici o grabă. Cabina goală se uită la mine din toate direcţiile, cu geamurile ei murdare prinse în chenare de cauciuc rotunjite la colţuri, cu scaunul singuratic veghind în faţa roţii de lemn a cârmei, cu bordul îngust plin de hărţi îmbrăcate în folie. De-o parte şi de alta a cabinei, coborând abrupt pe lângă pereţii laterali, două scări metalice duc în adâncul navei, una către compartimentul mare de la prova, iar cealaltă către cel mic de la pupa, ocupat de motor. Cobor.

Compartimentul motorului e luminat dintr-o parte de un bec slab, care dă la iveală maşinăria aşezată exact în mijloc. Umbra ei, deformată de apropierea sursei de lumină, naşte alta, mişcătoare. Omul aflat acolo tocmai pune la loc un capac, strânge meticulos şuruburile, se dă un pas înapoi şi aruncă o privire preocupată care trece dincolo de carcasă, redesenând în minte pistoane, furtunuri şi angrenaje. Îngrijorarea lui umple spaţiul şi gândul străin îmi răsună în minte: „Va ţine?” „Te ţine şi 20 de ani dacă ai grijă de el”, i-a spus pescarul bătrân

de la care cumpărase vasul în urmă cu câțiva ani. O nebunie, o dorință veche, etichetată multă vreme ca moft. Dar, pentru că afacerea cu fructe exotice îi mersese destul de bine, a avut banii, așa că l-a luat până la urmă, fără să bănuiască atunci că vasul acela urma să devină centrul lumii lui. „Va ține", se încurajează domnul Marin în timp ce-și șterge uleiul de pe mâini cu o cârpă mai murdară decât ele. Mă dau la o parte și omul o ia pe scară în sus, stingând becul în trecere.

Scaunul înalt din cabină e îngust și incomod, spătarul lui îmi ajunge abia până la jumătatea spatelui. Sprijinit cu o mână de cârmă, urmăresc cum razele soarelui, filtrate de sticla gălbuie, iau în primire șapca de marinar care urcă scara, împinsă de corpul masiv ai cărui mușchi luptă din greu cu fiecare treaptă. Ajuns sus, bărbatul se oprește să-și tragă sufletul, apoi iese pe punte, căutându-i din priviri, peste apă, pe noii veniți. „Fac bine că-i iau cu mine?" gândește el în mintea mea, iar îndoiala îi îndoaie spinarea ca o povară. Pleacă.

Mă așez lângă microbuz, sprijinit cu o mână de capota motorului, și contemplu scena încremenită în nemișcare din fața mea. Pe cei doi câini, labradorul de adineaori și o cățeluță golden retriever, i-am prins la baza muntelui de bagaje care ocupă trotuarul, cu câte o labă în aer și privirile lacome fixate pe cele două feline, un motan gri vărgat și o pisică albă, aflate în cușca așezată precar pe o cutie mare din mijlocul grămezii. Pisica le întoarce o privire calmă, în schimb motanul pare să fie mai interesat de cușca de alături unde, în colțul cel mai îndepărtat, s-au oprit din respirație doi hamsteri albi, cu pete maro, care altfel ar fi tresărit la fiecare bătaie din aripi a celor doi papagali albaștri aflați în colivia de deasupra. O mică menajerie care ar smulge zâmbete oricărui trecător, dacă ar exista vreunul.

Sunt atât de multe bagaje încât mă întreb unde au mai încăput în microbuz și cele cinci personaje care așteaptă la locurile lor să dau drumul firului temporal. Îmi plac privirile lor golite de țintă, îmi place acest moment de imponderabilitate care-mi oferă prilejul să-i descriu. Cu o mână pe mânerul ușii din spate a microbuzului e Victor, locotenent într-o unitate militară de infanterie. Treizeci de ani, înalt, arătos, cu o mustață subțire, atent tăiată, și o cămașă călcată perfect, de culoare kaki. În apropiere e prietenul și fostul lui coleg de școală Mihai, contabil la firma domnului Marin. Înălțime medie, tuns scurt, cu sprâncene stufoase și un început de burtă abia vizibil prin cămașa în carouri ieșită din pantaloni. Adolescentul care stă deoparte, absorbit cu totul de ecranul telefonului, e Ionuț, elev în ultimul an de liceu, un adolescent slăbuț și frumușel, cu un tricou alb, puțin prea larg, pantaloni scurți și o frezăla modă, fixată în gel. Pe o valiză albastră cu flori albe, s-a așezat Adela, o domnișoară bine făcută, de douăzeci și șase de ani, cu fața rotundă, încadrată de un păr buclat, vopsit într-o culoare ce poate fi orice între roșu închis și violet. Lângă ea, în picioare, e Oana, vecina ei de apartament. Douăzeci de ani, vânzătoare la magazinul domnului Marin, micuță, slabă la limita anorexiei, cu părul lung, blond, și privirea tristă. Amândouă poartă blugi și bluze albe cu mânecă scurtă. În fața lor, cu mâinile în aer sub formă de explicație, s-a proțăpit Viorica, femeia pe care am întâlnit-o deja pe vapor. Fiecare din ei… A, era s-o uit pe Ioana. Până să vin eu, fetița în rochiță roșie a reușit deja să urce, în genunchi, muntele de bagaje până la jumătate și pare hotărâtă să nu se oprească.

Ar trebui să le dau drumul în timp, însă nu înainte de a planifica în avans câteva mișcări și cuvinte rostite. Poate părea o activitate interesantă dar, în realitate, lucrurile nu sunt atât de simple. Există o doză de imprevizibil pe care n-am reușit niciodată s-o elimin și, abia când am renunțat s-o mai fac, am înțeles de ce. E un fel de libertate a gândului pe care o pot gusta din plin doar dacă îmi las personajele să existe independent de mine. A imagina și a fi, două verbe care au avut întotdeauna o relație complicată. În fine.

Ușa din spate a microbuzului se trântește cu zgomot de tablă grea.

— Gata! declară Victor. Astea sunt toate.

— Șaptesprezece valize și șase lăzi, se grăbește să adauge Mișu, înainte ca privirea dojenitoare a locotenentului să-i dea de înțeles că nu era cazul să fie atât de conștiincios. Adică… cred că nu le-am numărat bine, adaugă el repede și începe o nouă numărătoare. Prea târziu. Viorica se oprește din perorația despre utilitatea cutiilor de plastic cu capac pe care o începuse anterior și se întoarce spre el, încruntată.

— Dar parcă ne-am înțeles la trei de fiecare, nu?

— Mami, pot să mă joc cu pisicile? se aude vocea Ioanei din grămada de bagaje.

— Nu acum, dragă. Cine are prea multe valize?

— Eu am patru…, se scuză Oana.

Abia i se aude vocea, însă în mintea ei cuvintele au vibrat întotdeauna prea tare. Nici nu-și amintește prea bine ce-a aruncat în valize. Ce contează, când lucrurile se întâmplă atât de repede, când lumea se întoarce cu susul în jos și o aruncă afară din cuibul în care se ascunsese atât de bine.

— Pot să mai las din ele, dacă trebuie…

— Eu am doar o valiză, anunță Ionuț, fără să-și ridice ochii din ecranul telefonului.

Privirea aspră a Vioricăi se oprește asupra Adelei, al cărei unic gând se pitulează repede în valiza pe care stă, acolo unde îngrămădise, printre haine, săpunuri și șampoane, o duzină de creme de toate felurile, mai multe parfumuri, toate bijuteriile pe care le avea prin casă, un set de tacâmuri de argint și alte lucruri la fel de utile în situații critice.

— Dar n-am cum să bag totul în trei valize! izbucnește ea. Și rochii, și haine groase, și papuci, și…

— La ce-ți trebuie haine groase? A zis bărbatu-meu că, de-o fi să fie, mergem către sud. Acolo e cald.

— Nu se știe. Poate se schimbă clima, comentează Victor.

— Mami, pot să pun mâna pe un hamster? se aude vocea Ioanei din vârful muntelui.

— Mai târziu, dragă. Știți foarte bine că nu e destul loc pe vapor. Trebuie să mai lăsăm din bagaje.

Adela priveşte cu ciudă către vasul care urmează să-i găzduiască. Prima dată când l-a văzut i s-a părut mare, încăpător. Acum arată ca o barcă fragilă, legănându-se la fiecare adiere de vânt.

— Auuu!

Toată lumea întoarce capul spre fetiță.

Imaginea pe care o contemplăm acum ar fi greu de înțeles fără o mică întoarcere în timp. Cu câteva zeci de secunde mai devreme, Ioana deschisese cuşca şi scosese motanul, cam împotriva voinței lui, dacă judecăm după privirea disperată şi ghearele înfipte în zăbrele. Spre ghinionul lui, micuța e foarte hotărâtă când vine vorba de propriile dorințe. Totuşi, după câteva figuri de tandrețe impuse, animalul se zbătuse şi sărise jos din brațele ei, iar acum, când toată lumea priveşte, tocmai dispare sub microbuz, urmărit de cei doi câini care scâncesc şi încearcă zadarnic să-l ajungă în spațiul mult prea îngust.

— Ioana! Ce-ai făcut! se răsteşte Viorica.

Fetița o priveşte vinovată şi-şi bagă în gură degetul arătător pe care se prelinge un firicel roşu. O doare, dar n-are de gând să plângă. Mama ei se înmoaie.

— Te-a zgâriat, scumpo? Dă-mi să văd!

— Şi motanul meu? se miorlăie Adela.

— Lasă că iese el după ce ducem câinii, îi explică binevoitor locotenentul.

— Salutare, căpitane! strigă Mişu.

Dmitry Brodetsky – „Blue Moon Rising”

Din mers, domnul Marin înclină uşor capul, gest economic care dă de înțeles că nu e momentul pentru politețuri. Se opreşte lângă bagaje, numără în gând până la zece, apoi renunță şi se scarpină sub şapcă, cu gândul la spațiul strâmt în care vor trebui să le înghesuie în aşa fel încât să mai rămână şi câteva locuri de dormit pe ele. Ar vrea să spună ceva despre organizare şi disciplină, dar discursurile nu sunt specialitatea lui. Viorica înțelege.

— Eu le-am zis că sunt prea multe…, începe ea, dar se opreşte, cu ochii la plasturele pe care Adela îl scosese din poşetă şi tocmai i-l întinde cu un zâmbet larg, de armistițiu. Îl acceptă.

— …dar acum ce să facem? Au şi ei nevoie de una, alta…

Căpitanul dă din cap resemnat. E mai simplu. Dă ocol grămezii şi loveşte cu piciorul o ladă mare din lemn, care-i răspunde cu un zăngănit metalic.

— Ați adus?

— Da, răspunde Victor.

— Am adus tot, confirmă Mişu în timp ce scoate din buzunarul de la piept o bucată de hârtie mâzgălită cu pixul. Patru cutii cu măşti de gaze… zece perechi de cizme de cauciuc… pelerine… aşa… echipamentul de desalinizare, scule de tâmplărie… Tot.

Între timp, Victor desface lacătul unei cutii negre, lungiețe, pe care o aşezase cu grijă deoparte încă de la sosire.

— Ia uitați-vă aici!

Arma automată pe care o ține pe palme stârneşte imediat admirația celorlalți bărbați. Nu e nouă, lemnul roşcat al patului are zgârieturi, iar legăturile curelei de piele sunt destul de uzate, însă metalul negru, uns de nenumărate ori, încă luceşte amenințător. Căpitanul o ia şi o priveşte lung, cu ochi de cunoscător. Îi trage piedica, o pune la loc şi atinge uşor trăgaciul.

— Cartuşe?

— Două mii cinci sute. Atât avea omul.

Domnul Marin dă din cap mulțumit şi i-o înapoiază lui Victor, care o pasează lui Mişu. Acesta ia arma cu respect, cu o mână de țeavă şi una de încărcător.

— Nu aşa! Ține-o de…

— Ştiu, ştiu!

Contabilul îşi corectează priza, sprijină bine arma în umăr şi ocheşte cu prefăcută lejeritate un pescăruş aflat în zbor, apoi o dă înapoi proprietarului, răsuflând uşurat. Mâna lui Ionuț rămâne întinsă a dorință. N-a îndrăznit s-o ceară, deşi ar fi vrut să pipăie şi el pentru prima oară o armă adevărată. Va avea destule ocazii mai târziu, se încurajează singur, privind cum Victor pune la loc lacătul. Sau poate că domnul Marin îl va lăsa să tragă cu cealaltă armă, carabina de vânătoare pe care le-o arătase cu câteva zile în urmă.

— Hai să ducem bagajele! comandă căpitanul. Acuşi se înserează şi mai trebuie să facem şi grătarele.

Locotenentul porneşte către debarcader, cu prețioasa cutie într-o mână şi o valiză agățată la întâmplare în alta, iar Mişu îl urmează, încovoiat sub povara a două geamantane mari pe care le smulsese vitejeşte din grămadă. Ionuț şi domnul Marin pleacă după ei, fiecare cu câte o cutie în brațe. Îi văd îndepărtându-se, trecând pe rând pe lângă stâlpul de care mă sprijin, venind cu paşi grei, sincronizați, către vapor, pe a cărui punte m-am aşezat, cu picioarele atârnând peste apă. În mințile lor stăruie un singur gând, multiplicat ca un ecou, gândul la bolovanul gigantic suspendat undeva deasupra norilor, căzând şi tot căzând, fără a mai ajunge vreodată jos.

Cineva spunea că nu există nimic mai greu de suportat decât momentul în care realizezi că urmează să mori. Şi că

acest fapt este atât de nebunesc, atât de incomprehensibil în realitatea lui implacabilă, încât simți nevoia să cauți răspunsuri în jur. Iar unicul răspuns posibil, cel care face ca momentul să devină suportabil, este acela că lumea trebuie să moară odată cu tine. Terifiant și reconfortant în același timp. M-am întrebat, așadar, cum ar fi să știi că, într-un timp relativ scurt, ar putea veni sfârșitul lumii? Marea utopie contemporană, cataclismul final pe care îl luăm în zeflemea în public, dar pe care înclin să cred că, în secret, destui oameni aproape că și-l doresc. Și nu pentru că s-ar fi săturat de viață, ci pentru că, în mod paradoxal, și-l imaginează ca pe un nou început. Au și motive. Când prezentul e atât de aglomerat, de complicat, de tehnologizat, ce poate fi mai bun decât un restart general dat acestei civilizații care nu mai oferă suficiente motive pentru a face parte din ea? Ce poate fi mai potrivit decât o lume nouă, desigur mult mai bună, cu reguli noi, cu mai puțini oameni și mai multe șanse de a fi, în sfârșit, „liberi"?

Îmboldite de vânt, valuri după valuri vin să asedieze malul. La început, fiecare din ele e doar o unduire, apoi crește, își ia avânt și se rostogolește vijelios către plajă, cu tăișul de spumă albă în sus, pentru a eșua lamentabil, încurcat de retragerea celui de dinainte, și a sfârși ca o revărsare blândă peste nisipul de la picioarele mele. În locul unde plaja se lovește de zidul portului, o coloană subțire de fum alb își caută verticala printre asalturile haotice ale brizei. Îmi regăsesc acolo personajele după ce, cufundat în gânduri, le-am lăsat un timp în pace.

Înarmat cu o furculiță mare, domnul Marin supraveghează atent carnea mustind deasupra cărbunilor și, în răstimpuri, soarbe zgomotos bere dintr-o doză verde. Dogoarea îi biciuiește pieptul gol și fața, dar nu-i pasă. Preferă să răscolească jarul și să întoarcă de zece ori fiecare bucată de carne, decât să se gândească la momentul în care îi va vedea pe toți pe puntea vaporului, așteptând de la el să-i ducă în siguranță prin diluviu. „Dac-aș fi mai tânăr…", își spune el din nou și înlocuiește doza goală cu alta, plină, din frigiderul portabil plasat în apropiere.

Adunați în semicerc, ceilalți așteaptă ca osteneala pregătirilor de plecare să fie răsplătită cu o cină bună. Acum, când mă așez la câțiva pași de ei, Adela tocmai observă cât de pustie e zona.

— Unde sunt toți? Au plecat la adăpost?

— Da de unde! răspunde Victor. Stau acasă, la televizor, să vadă în direct cum vine asteroidul. I-au prostit declarațiile oficiale și sunt convinși că nici de data asta n-o să pățească nimic.

— Am vorbit azi dimineață cu niște vecini, spune Mișu. Nu le pasă. Cică și dacă ar fi vreun pericol de coliziune, fac ei, americanii, cumva să scăpăm.

— Eu tot n-am priceput de unde vin asteroizii ăștia, spune Adela.

— Cine poate ști? dă din umeri Mișu.

— Sunt tot felul de teorii, explică Ionuț. Ar putea fi bucăți dintr-o cometă care a explodat. Ăsta e al doilea și mai vin încă patru, cam la fel de mari.

— Parcă dă cineva după noi cu pietre, spune Oana, mai mult pentru sine.

— Au lansat și a doua rachetă de rezervă, anunță Ionuț, fluturând telefonul în aer.

— V-am spus eu? sare Mișu, triumfător. Până și americanii sunt disperați. Cum să deviezi ditamai pietroiul de doi kilometri care vine cu enșpe mii de kilometri pe oră?

— Asta e doar așa, ca să arunce praf în ochii populației, comentează Victor.

— Aș vrea să văd mutrele vecinilor mei când o să se anunțe că asteroidul nu poate fi oprit. Ce-o să facă atunci?

— O să sară toți în mașini.

— Și unde să plece? N-au nici o șansă. O să-i prindă apa din urmă.

— Săracii oameni, murmură Oana.

— Se spune că primul val o să aibă peste o sută de metri înălțime, spune Ionuț.

Mișu deschide larg brațele, a confirmare.

— Vă dați seama! O să fie prăpădul de pe lume. Potop.

— O cunoștință de-a noastră și-a făcut ditamai bunkerul de beton, spune Viorica. În caz de ceva, zice că poate să reziste înăuntru câteva zile.

— O prostie! aruncă Victor. Mai bine mergea pe munte. De exemplu la salină, unde am fost și eu data trecută cu văru-meu. V-am povestit. E spațiu destul, poți să intri și cu camionul. Se închide ermetic și ai tot ce-ți trebuie înăuntru.

— Puteam să mergem și noi, spune Mișu, gânditor.

— Nu! A fost groaznic. O grămadă de lume, toți strigau, se certau... Unde întorceai capul, vedeai numai fețe disperate, auzeai numai de despre moarte. Câțiva n-au mai rezistat și au cerut să fie lăsați afară, alții n-au vrut să le deschidă… Circ, ce mai! Dacă stai acolo câteva zile, poți să înnebunești.

Căpitanul întoarce capul spre ei.

— Vedeți? Asta e problema când te duci cu gloata. Periculos nu e valul, cât ar fi el de mare. Periculos e omul de lângă tine, că nu știi ce gândește. Tot vaporul nostru e cea mai bună soluție. După ce ieșim în larg, poate să vină oricâte valuri. Ne ridică, ne coboară și gata, am scăpat. Avem tot ce ne trebuie, putem să stăm pe mare și un an. Cum a scăpat Noe, așa o să scăpăm și noi.

— Doamne ajută! murmură Viorica, făcându-și cruce.

Tăcere solemnă. Sfârâit de grătare.

Victor îi face un semn discret lui Mișu și se retrage către capătul plajei, urmat de prietenul lui. Locotenentul se așază pe unul din blocurile de piatră ce alcătuiesc baza digului și rămâne gânditor. În fața lui, Mișu se apucă să deseneze cercuri cu vârful piciorului drept în nisip. Mă așez și eu în apropiere, sus, pe marginea digului și gestul îmi pare ca un fel de luare în stăpânire. În stânga, valurile se sparg cu zgomot de stâncile albe, colțuroase, aruncând stropi mărunți până aproape de mine.

— Ar trebui să…, începe Victor, apoi tace.

Mișu închide cercul pe care-l începuse.

— Să ce?

Liniște. Doi pescărași se ciondănesc pe un capăt de pilon ieșit din apă, rămas de la vechiul loc de ancorare

a bărcilor pescărești. Victor își caută cuvintele cu mâna prin aer.

— Dacă vine sfârșitul lumii…

— Păi… vine.

— S-ar putea să rămânem numai noi pe Pământ…

— Să știi că și eu m-am gândit…

— Ne trebuie un plan pe termen lung.

— Da. Să ne organizăm, să...

— Și cel mai important lucru este… știi tu! Să asigurăm perpetuarea speciei.

Mișu șterge cercurile și începe să deseneze unul nou.

— Mda. Noi și ele.

— Exact. E bine să ne înțelegem de la început, să vedem cum ne…

— Da, da! Să fie clar. Să nu apară discuții…

— Și nici să le lăsăm pe ele să… Noi hotărâm.

— Categoric. Nu le lăsăm…

— Pe căpitan îl scoatem din discuție. E însurat.

— Daaa! N-are rost să se bage și el în…

— Eu m-am gândit așa. Adela e o tipă mai… mai cu pretenții, înțelegi? Iar eu aș putea să-i asigur un… o…

— Sigur că… Stai puțin! Adică cum? Eu de ce nu pot să…?

— N-am zis că tu nu… Dar nu uita că eu am convins-o să vină cu noi.

— Dar eu am avut ideea.

— Ba nu! Oana a avut ideea. Și nu înțeleg ce problemă ai cu Oana.

— Dar tu ce problemă ai cu ea?

— Eu n-am nici o problemă. Doar că… nu e genul meu.

— Păi nu e nici genul meu. Nu că-i urâtă, dar are ceva… e așa, mai…

— Pe mine de ce nu m-ați chemat?

Ionuț se așază direct pe nisip, cu picioarele încrucișate.

— Eu zic că Oana e frumușică și…

— Tu ce te bagi? sare Mișu. Vorbeam și noi așa. Oana e a mea, nici nu se discută. Tu ești prea mic ca să…

— Cum să fiu mic? Am șaptesprezece ani și opt luni.

— Da? Și ai mai fost cu vreo fată? Eu nu-mi aduc aminte să te fi văzut…

— Am fost cu… mai multe.

Vocea ezitantă nu-l ajută. Cei doi încep să râdă.

— Pun pariu că nici nu știi să…, spune Victor și-i face cu ochiul lui Mișu.

Ionuț lasă privirea în jos. S-a aruncat cu entuziasm în aventură încă de când l-a auzit pe căpitan, prieten cu tatăl lui, vorbind despre planurile sale. Acum e puțin dezamăgit, dar n-a renunțat la speranța de a fi tratat de către ceilalți de la egal la egal.

— Păi și eu ce fac? Rămân singur?

— Ei! Ai și tu răbdare până crește aia mică.

— Care aia mică? Fetița căpitanului?

— Da. Gândește-te! Să fii ginerele șefului…

— Și dacă n-o să-mi placă?

— Ce? Să fii ginere?

— Dacă o să fie grasă ca maică-sa?

Locotenentul își dă ochii peste cap.

— Mai ai și pretenții acum! Dacă nu vrei să te însori, te facem popă. Oricum, avem nevoie și de religie, nu? Iar tu te-ai lăudat că ai o grămadă de cărți pe laptop. Uite, din partea noastră, poți să-ți alegi ce religie vrei. Noi te susținem. Participăm la ritualuri... Facem tot ce trebuie… Dăm și acatiste, nu-i așa, Mișu? Mișu! Alo!

— Da, da…! răspunde Mișu, trezit din visare.

Tocmai își imagina cum el și Adela – sau Oana, imaginea nu era prea clară – alergau veseli pe plaja unei insule pustii, iar hainele zburau de pe ei, luate de vânt…

— Dar n-ar trebui să vorbim și cu căpitanul?

Întrebarea îl lovește pe Victor în plin și toate gândurile pe care le pusese deoparte în ultimele zile îl inundă, iar acel „mai târziu” care-i stăpânea mintea devine deodată „acum”.

— Haideți mai aproape! spune el, coborând vocea. Așa. Fiți atenți! Marin e șeful, da? E vaporul lui, e și mai în vârstă…

Ceilalți dau aprobator din cap.

— Deci, cât timp suntem pe mare, asta nu se discută. Dar, după ce ajungem pe uscat și ne așezăm undeva… Înțelegeți ce vreau să spun? E nevoie de o persoană mai… cum să zic? Mai hotărâtă, care să știe ce trebuie făcut, să ia decizii rapide… Căpitanul, ați văzut și voi, e cam… moale.

— Prea moale, întărește Mișu. Nu iese din cuvântul neveste-si.

— Exact. Păi nu merge așa, tată, că ți se urcă femeile-n cap! Că vrem, că nu vrem, continuă el însuflețit, bătând ritmic aerul cu arătătorul, o să ne întoarcem la era primitivă. Și, pe vremea aia, bărbatul era sfânt. El asigura și mâncarea, și protecția, tot. Așa că, oricât ar fi de greu, unul din noi trebuie să-și asume răspunderea.

Vocea îi devine deodată caldă, plină de bun simț aburind.

— Nu că vreau eu neapărat să… Dar, dacă mă susțineți și voi…

— La masă! se aude vocea căpitanului, de departe.

Ionuț sare vesel în picioare.

— De când așteptam!

— Am o foame…! îi ține isonul Mișu.

Pleacă amândoi în grabă, lăsându-l pe locotenent cu fraza neterminată și cu o dilemă în plus. „Mai târziu”, îi șoptește mintea, din obișnuință, iar omul pornește în urma celorlalți cu pași mari, răscolind nisipul cu tălpile.

În timp ce privesc amuzat în urma lor, îmi aduc aminte că, între timp, Viorica le convocase la rândul ei pe cele două domnișoare la o discuție în particular. Sunt prea curios să aflu ce au discutat ca să nu dau timpul înapoi, măcar un minut.

Cele trei femei stau în cerc. În mijloc, Ioana așteaptă cuminte ca mama ei să-i termine de împletit codițele.

— … nu vă lăsați conduse, da? își continuă Viorica discursul început mai devreme, suplinind cu vocea și bărbia faptul că mâinile îi erau ocupate. Trebuie să fiți tari. Dacă-i scăpați din frâu, o să vedeți voi! O să plece cu zilele la vânătoare sau la pescuit și toată munca grea de pe lângă casă o să cadă pe voi. Să nu mai zic de copii…

— Care copii? se impacientează Adela.

Viorica își dă ochii peste cap.

— Deci aveți grijă cum vă purtați cu ei, da?

— Da, răspunde cuminte Oana, ca și cum i-ar păsa, ca și cum ar asculta.

În schimb, Adela se încruntă și caută o explicație în nisip. N-o găsește.

— Adică… cum să facem? Așteptăm până când…

— Nu așteptați nimic! Ce să așteptați? Faceți voi primul pas! Alegeți fiecare câte unul și țineți-l din scurt! Nu se știe ce-o să se aleagă de lumea asta și, la o adică, e bine să ai un bărbat lângă tine. Eu am, slavă Domnului, nu mă pot plânge. Doar atâta vreau, să nu-l prind la curve.

— Cum adică? sare roșcata.

— Ei! Ziceam și eu așa, eufemistic. Persoanele de față se exclud.

— Mami, ce înseamnă „femistic”?

— La masă! se aude vocea căpitanului.

— Hai să mergem! spune Viorica cu o urmă de ușurare în glas.

Mă întreb ce i-a venit să le dea sfaturi celor două tinere. Știu că la început nu i-a prea păsat de ele. Le-a acceptat la sugestia bărbaților, dar și pentru că era o idee bună să fie mai mulți, să se poată ajuta la nevoie. Însă acum, când sunt toți împreună, gândurile negre au început să-i dea târcoale. „Nu sunt geloasă”, își spune ea, în timp ce împarte farfurii și tacâmuri de plastic. „De ce-aș fi? Proastele astea habar n-au pe ce lume trăiesc. Nu sunt în stare de nimic. De ce să fiu geloasă pe ele? Nu sunt geloasă”.

Am înțeles, nu e geloasă. Între timp, și-au ocupat cu toții locurile pe pături, în jurul castronului cu grătare.

— Mmmm… ce bun e! spune Mișu cu gura plină. Așa da! Să ne bucurăm pentru ultima dată de avantajele civilizației!

Dintre toate variantele posibile, ciocnirea cu un asteroid mi se pare a fi cataclismul cel mai potrivit pentru un sfârșit al lumii cât de cât civilizat. Pentru simplitatea conceptului, dar și pentru suspansul oferit de echilibrul subtil între falsa imprevizibilitate a lanțului cauzalității și matematica rigidă a mecanicii cerești. Sau pentru că momentul este, pur și simplu, spectaculos. Marea problemă a sfârșitului lumii pare a fi totuși aceea că, așa cum s-a demonstrat de atâtea ori, nu are loc niciodată conform planului. Dar asta nu înseamnă că oamenii au încetat să mai spere.

În lumina farului de pe catarg, umbre lungi tremură pe punte. Le privesc din cabină, le privește și căpitanul. Omul se freacă la ochi, mai deschide o doză de bere, dă pe gât jumătate și o așază pe bord. Ceasul sub formă de ancoră, lipit cu bandă adezivă într-un colț al parbrizului, e dușmanul lui cel mai mare. Trage aer în piept, iar mâinile i se încleștează pe timonă, ca și cum ar putea, astfel, să țină lumea în loc, să-i împiedice prăbușirea.

Ies și mă alătur grupului adunat la prova. Lipsesc doar Viorica și fetița. Sprijiniți de balustradă, cu vestele galbene de salvare prinse peste haine, scrutează cu toții cerul și marea, ca niște marinari adevărați, atenți la orice schimbare pe care noaptea ar putea-o aduce.

— Cât e ceasul? întreabă Oana.

— Aproape unșpe, răspunde Ionuț.

— La ora asta s-a terminat și serialul…

— Mai sunt cinci minute până la impact.

— Cinci minute, repetă Victor. Ce poți face în cinci minute?

— Ne adăpostim sub punte? propune Mișu.

Dmitry Brodetsky – „Nocturn”

Nici un răspuns. În ciuda pericolului, nimeni nu se îndură să părăsească loja înainte de începerea spectacolului. Tăcerea se prelungește, ar trebui să dau timpul înainte.

— Mi-e frică, spune acum Adela. Dacă murim?

— Ce-ți veni? o dojenește Victor. Am hotărât că nu vorbim despre moarte.

— Ionuț, ce se mai spune la știri? încearcă Mișu să schimbe subiectul.

— Nu știu. Nu mai am semnal la telefon.

— Oare cât am mers? Pe puțin douăzeci de kilometri, nu? Sau treizeci…

Nimănui nu-i pasă. Peste tăcerea lor presărată cu gânduri frânte se înstăpânește din nou duduitul înfundat al motorului, numărând și el secundele.

— Cât e ceasul? se agită Oana.

— Unșpe și două minute, răspunde Ionuț.

— Nu mai pot! Să vină o dată! Să se termine!

— Încă puțin, răspunde el cu blândețe.

— Ăla nu e asteroidul? întreabă Adela cu mâna întinsă către bolta nopții.

— E doar o stea, spune Victor. Vezi, nu se mișcă!

— Nu putem vedea asteroidul de-aici, explică Ionuț. Primul val ar trebui să ne ajungă în paisprezece minute și treizeci și două de secunde de la impact.

În lumina blândă a lunii, vasul pare că plutește între două lumi la fel de negre, la fel de adânci. La sugestia mea, timpul sare într-un nou prezent.

— O fi căzut deja? şopteşte Oana.

— Nu cred, răspunde Mişu. Trebuia să fie o explozie, nu?

— Ce explozie, dacă a căzut în apă?

— Dar tot trebuia să se audă ceva.

— Eu n-am auzit nimic.

— Priviți! spune Victor cu vocea tremurată şi întinde mâna.

Acolo, chiar în fața lor, dâra de lumină a Lunii începe să urce, tremurând uşor, ca şi când ar fi vrut să se întoarcă la origini. Un val uriaş ridică orizontul, năpustindu-se tăcut către…

Nu.

E prea simplu. Prea facil.

N-o să fac asta, deşi ştiu foarte bine câtă plăcere oferă participarea în direct la un dezastru de asemenea proporții. Din nefericire, ideea cataclismului planetar e atât de uzată, încât personajele mele vor deveni repede nişte simpli figuranți într-un scenariu pe cât de gigantesc, pe atât de neconvingător. Nu pot să le fac aşa ceva. Mai bine să nu se întâmple nimic, cu riscul de a nu mai avea subiect, de a plictisi. Ştiu că personajele însele vor fi dezamăgite, că cititorul va fi şi el dezamăgit, sper doar că cele două dezamăgiri se vor contopi, devenind una singură. Legătura necesară.

Rescriu.

— O fi căzut deja? şopteşte Oana.

— Nu cred, răspunde Mişu. Trebuia să fie o explozie, nu?

— Ce explozie, dacă a căzut în apă?

— Dar tot trebuia să se audă ceva.

— Eu n-am auzit nimic.

Tăcere. Zgomotul motorului a devenit o simfonie monotonă a lumii ştiute care se încăpățânează să existe în continuare, undeva, acolo, în întuneric.

— Cât e ceasul, întreabă Victor.

— Unşpe şi douăzeci, răspunde Ionuț.

— Ar fi trebuit să cadă deja. Ceva nu e în regulă…

— Poate au calculat greşit momentul.

Pentru o clipă se agață cu toții de posibila eroare umană, dar ea nu rezistă sub greutatea realității care se insinuează încet în mințile lor, devenind certitudine şi spulberând, laolaltă cu fricile, toate visele din care se hrăniseră în ultimele săptămâni.

Oana se lasă să alunece pe jos şi, cu spatele lipit de un stâlp al balustradei, începe să plângă încet.

— Hai, nu…! încearcă s-o consoleze Ionuț. Doar nu e sfârşitul lumii…

Hohotele de plâns ale Oanei se întețesc.

— Adică… Am vrut să zic…

Mâna lui o atinge întâmplător pe a ei şi rămâne acolo.

— Ți-e frig? Să-ți aduc o pătură?

Printre sughițuri, primeşte înapoi un zâmbet trist. Trist pentru că aşa zâmbeşte ea de obicei, însă acolo, în penumbră, doi ochi licăresc vesel.

— Mulțumesc! şopteşte ea. De fapt… vin cu tine.

Se ridică amândoi şi se îndreaptă spre cabină, cu umerii lovindu-se uşor unul de altul, aproape ca o ținere de mână.

Cufundați în gânduri, ceilalți nu le dau atenție.

— Ce linişte s-a făcut! observă deodată Adela.

Victor tresare şi cutele de pe frunte i se adâncesc.

— Stai puțin! De ce nu se mai aude motorul? Ce face căpitanul?

Lumina farului îi orbeşte, nu reuşesc să vadă nimic prin geamurile cabinei. Îi aştept acolo. Victor apare primul, urmat de ceilalți. Se opresc toți trei în uşă, privind nedumeriți către domnul Marin care, prăbuşit într-un colț, sforăie de zor cu capul în piept. Şapca de marinar i-a căzut pe-o parte, iar în mâna dreaptă încă strânge o doză de bere. Mişu se apropie şi-l scutură într-o doară. Omul mormăie ceva, apoi capul îi cade din nou, iar doza goală se rostogoleşte uşor pe podea. Treptele de metal scârțâie ritmic.

— Uită-te la el! izbucneşte Victor. Dacă venea valul?

— Ei, cum e? întreabă Viorica din capul scării.

Linişte. Răspunsul e întipărit deja pe fețele lor morcovite. Dă din umeri.

— Las' că-i bine. Noi să fim sănătoşi. Ce-i cu Marin?

— A… adormit, explică Mişu.

— O fi obosit, săracul! Lăsați-l! Se trezeşte el.

— Şi noi ce facem acum? se impacientează Adela.

— Nimic. Ne culcăm.

— Unde? Peste bagaje?

— Am întins nişte pături… Ne descurcăm noi.

— Dar eu nu pot să dorm aşa. Am probleme cu spatele.

— N-am ce-ți face.

— Şi unde ne spălăm?

— În găleată.

— Cum să mă spăl în găleată?

— Te descurci, dragă! Ce crezi că-i aici? Hotel de lux?

De sub punte se iveşte un cap de copil.

— Ioana! Nu trebuia să fii în pat la ora asta?

Fetița urcă şi se lipeşte de mama ei, şoptindu-i ceva la ureche.

— Unde să dispară? I-ai dat tu drumul?

Ioana scutură din cap şi şopteşte în continuare.

— Ce pene? Să nu-mi spui că… Adela, unde ți-e motanul?

— De unde să ştiu eu? L-am adus pe vapor, dar nu l-am mai băgat în...

— Bravo! Ne-a lăsat fără un papagal. Fi-ți-ar mâța…!

— Am zis eu că nu e o idee bună să luăm animale cu noi, comentează Victor.

— Tu să nu te iei de motanul meu!

— Mami, după ce se termină sfârşitul lumii, îmi iei alt papagal?

— Treci la culcare!

Îi face semn să coboare şi dispar amândouă sub punte.

— Sper că mi-am luat pijamalele, mormăie Adela şi coboară după ele.

Rămaşi singuri, cei doi bărbați se uită lung la roata mare a cârmei şi la micul panou cu butoane de alături.

— Ce facem? întreabă Mişu.

— Ne întoarcem în port. N-are rost să aşteptăm până dimineață.

Cu un deget sprijinind bărbia, Mişu studiază concentrat grămada de hărți întinse pe bord, alcătuite din pete albe

şi galbene peste care se întinde o reţea deasă de cifre mărunte.

— Ăăă… ai idee unde ne aflăm?

Locotenentul vine lângă el şi-şi plimbă degetul arătător pe una din hărţi, la întâmplare.

— Da, cam ştiu unde ar trebui să…

— Stai că mă uit eu pe telefon. A, nu merge.

— Ce nu merge?

— Programul de hărţi.

— Păi n-ai GPS?

— Ba da, dar îţi trebuie Internet ca să vezi hărţile.

— Acum spui? De ce nu le-ai descărcat înainte de plecare?

— Am uitat. Încearcă la tine!

— Păi… nici eu nu le-am descărcat. Lasă, nu contează! Trebuie doar să întoarcem şi să mergem în direcţia din care am venit. Logic!

Mişu dă din cap în timp ce atinge discret cu un deget roata de lemn a cârmei.

— Dar cum pornim motorul?

— Păi… de la butoane.

— Care? Ăsta?

— Probabil. Apasă!

— Am apăsat. Se aude ceva?

— Nu. Încearcă altul!

— Dar acum?

— Tot nimic.

— Parcă zicea căpitanul că trebuie umblat la motor ca să…

Locotenentul oftează.

— Hai să vedem!

Mişu o ia înainte, pe scara ce duce la camera motorului, dar se opreşte la jumătate.

— Tu auzi ceva?

— Nu. Ce?

— Parcă venea de jos.

Ascultă amândoi nemişcaţi, dar nimic nu pare să tulbure murmurul valurilor.

— Hai!

Coboară unul după altul, ţinându-se de balustrada subţire. Ajuns jos, Mişu împinge uşa şi, bâjbâind în întuneric, reuşeşte să răsucească comutatorul. În lumina gălbuie, două umbre negre se agită deodată pe fundalul curb.

— Oana! exclamă Mişu.

— Ionuţ! se miră Victor.

Oana îşi aranjează bluza şi se strecoară pe lângă ei în grabă, ascunzându-şi obrajii îmbujoraţi. În urma ei păşeşte Ionuţ, calm, sigur pe el, luminând pe rând cu o lanternă feţele încremenite ale celor doi musafiri nepoftiţi.

— Am verificat motorul, aruncă el în trecere şi dispare pe scară în sus.

Mişu se uită la Victor, apoi la obiectul negru din mijlocul încăperii, apoi la scară.

— Măi! Nu cumva ăştia doi…

Victor clatină din cap.

— Când? N-au avut timp să…

— Dar cât îţi trebuie…

— Mda. Ai dreptate.

— Vezi? Ţi-am spus eu că Oana nu e…

— Da, măi! Nu mai poţi avea încredere în nimeni.

Din colţul cel mai îndepărtat, îi privesc cum dau ocol maşinăriei, oprindu-se din loc în loc şi pipăind carcasa sau vreo piesă ieşită mai în afară. În zadar. Nici setul de chei tubulare învelite în cârpa de culoarea uleiului ars nu-i lămureşte prea mult. Mişu strâmbă din nas.

— Ai vreo idee?

— Am mai multe, dar motorul ăsta e… vechi.

— Daaa, se vede că e vechi.

— Câţi şi-or fi băgat mâinile prin el…!

— Mulţi.

— Dacă era mai nou, puteam să-l…

De pe unul din furtunuri se preling picături negre, alimentând pata de pe podea.

— Eram sigur că nu ne putem baza pe domnul Marin! izbucneşte Victor.

— Da. Când ai mai mare nevoie de el…

— Data viitoare nu mai vin.

— Nici eu. N-are rost să ne mai încurcăm cu…

Locotenentul dă din mâini a neputinţă, se întoarce pe călcâie şi pleacă hotărât pe scară în sus. Mişu mai priveşte o dată monstrul adormit, apoi îl urmează, stingând conştiincios becul în trecere.

Discul plin al lunii e mult mai sus acum, împrăştiind peste valuri, de jur împrejurul vasului, o ţesătură fină de luminiţe mişcătoare. Cu spatele lipit de cabină, îmi studiez bucăţica de lume în derivă şi întrebările se înşiră. Putem renunţa la trecut? Suntem pregătiţi să o luăm de la început? Unde ne-am duce? Cu cine? Ce cărţi sau filme am lua cu noi pe o insulă pustie? Are vreo importanţă? Pe o insulă… Da, poate că universul acesta e prea mare pentru noi, ne ajunge şi unul mai mic. Aşa, cât să-l cuprinzi cu mintea, să-l măsori cu pasul. Poate că, încătuşată în finitudine, realitatea ar începe în sfârşit să-şi dezvăluie sensul.

Uşa cabinei se trânteşte cu zgomot. Victor trage aer în piept, face câţiva paşi şi se sprijină de balustradă. Rămâne aşa, contemplând îndelung forma schimbătoare a unui gând. Iese şi Mişu şi-şi ocupă tăcut locul în dreapta lui. E linişte, liniştea unui sfârşit de povestire.

— M-am hotărât! spune deodată Victor.

— Ce? se însufleţeşte Mişu.

— În septembrie, când vine următorul asteroid, mă duc la salină cu văru-meu.

— Păi… vin şi eu. E loc destul, nu? Poţi să intri şi cu camionul.

— E mai sigur aşa.

— Da. Măcar ştii că…

— Dar trebuie să facem un plan.

— Să ne organizăm… Să mai întrebăm şi pe alţii… Să nu aşteptăm degeaba…

— Nu-ţi fă griji! Până la urmă tot vine el, sfârşitul lumii.

Ylva Spångberg

Autorul ascuns

Ylva Spångberg s-a născut la Södertälje, lângă Stockholm, în 28 octombrie 1961. La 11 ani, s-a alăturat Societății Tolkien din Suedia, Forodrim*, recent înființată pe atunci, iar în 1977 se ocupa de revista societății. Astfel, i-a atras atenția scriitorului și editorului suedez John-Henri Holmberg, care a considerat că scrie bine și a întrebat-o dacă nu e interesată să traducă. Răspunsul ei a fost afirmativ. „Prima carte pe care am tradus-o a fost un adevărat dezastru", mărturisește Ylva, „dar atunci aveam doar șaisprezece ani." Cu toate acestea, Holmberg i-a dat în continuare de tradus, mai ales cărți science-fiction. Ylvei îi plăcea să traducă și a dorit să-și facă o carieră de traducător.*

„Am avut legături și cu alte edituri suedeze din Stockholm și am lucrat și pentru ele. În 1988, am dat lovitura: mi s-a oferit să traduc din David Eddings, ale cărui cărți s-au bucurat de mare succes în Suedia și au pus fantasy-ul pe harta genurilor literare. Acest lucru a însemnat că am devenit, dintr-o dată, «traducător de fantasy». Și, de atunci, așa am și rămas."

Numărul cărților pe care le-a tălmăcit de atunci se apropie de 150, iar autorii pe care i-a tradus sunt nume celebre în lumea science-fiction și fantasy: Joe Abercrombie, Poul Anderson, Isaac Asimov, Leigh Brackett, Arthur C. Clarke, Stephen Donaldson, Neil Gaiman, Robin Hobb, Brian Jacques, Robert Jordan, Stephen King, Andre Norton, Christopher Priest, Patrick Rothfuss, Joanna Russ, Clifford D Simak, Tad Williams, Roger Zelazny și, bineînțeles, David Eddings.

Ylva este foarte activă în fandomul suedez. În 1990, a câștigat Alvar Appeltoffts Minnespris pentru activitatea ei de voluntariat în fandomul suedez.

În 1995, a contribuit la organizarea convenției suedeze de fantasy Östan om Sol (La Est de Soare). A prezidat alte trei convenții, Imagicon, Imagicon II și Rancon, și a făcut parte din redacția fanzinului suedez Nova Science Fiction*, cea mai importantă revistă science-fiction scandinavă, răsplătită cu Premiul pentru cel mai bun fanzin la Euroconul din 2009, la Fiuggi,*

Bună ziua tuturor,

Mă numesc Ylva și sunt traducătoare. Traduc din engleză în suedeză, mai ales ficțiune, de preferință science-fiction și cu predilecție fantasy – specia care a devenit nișa mea încă de la a doua mea încercare de îmbrățișa meseria de traducător, în anul 1978.

A doua încercare despre care vorbesc a fost *The Sword of Rhiannon* (*Sabia lui Rhiannon*), de Leigh Brackett și cred că traducerea mea a avut parte de o recenzie blândă. Prima încercare a fost un dezastru și mă simt foarte ușurată că foarte puțini dintre voi vor avea ocazia s-o citească. E destul să spun că majoritatea ziarelor importante din Suedia au publicat recenzii despre ea și că cel mai blând cuvânt pe care l-au tipărit a fost, din câte îmi amintesc, „bizară".

Verbul „a traduce" provine (tocmai am verificat) din participiul *translatus* al verbului latinesc *transferre*, care înseamnă „a duce, a muta". Echivalentul franțuzesc al meseriei mele este „traduire", provenit tot din latină, și cu înțeles similar: „a conduce sau a duce". În limba mea maternă sunt *översättare*, termen care înseamnă, literal, „cineva care amână". Asta mi se pare ciudat chiar și mie, iar suedezii, se știe, se distrează pe seama acestui cuvânt.

Așadar, ceea ce facem noi, traducătorii, este să mutăm ceva dintr-un loc într-altul. Și o facem într-un sens cât se poate de restrâns și de specific: luăm conținutul unui text scris într-o anumită limbă și îl transpunem în alta. S-ar putea spune că prestăm un fel de serviciu de livrare literar, dacă vreți.

Fac munca aceasta de peste 35 de ani. Am tradus în jur de 130 de cărți – sincer, le-am pierdut șirul. Am răspuns la multe întrebări despre talentul și iscusința necesare unui traducător și m-am gândit la ele nu o dată.

„Aha, traduci din engleză? Înseamnă că știi engleză foarte bine."

Sper că știu engleză destul de bine ca să înțeleg nu doar cuvintele, ci și nuanțele lor. Să pot distinge breșele de stil deliberate, să pot sesiza echivocurile și jocurile de cuvinte, să recunosc multe citate din tot felul de surse. Citatele sunt o sursă continuă de îngrijorare. Nu le poți recunoaște pe toate, e imposibil. Dar îți poți dezvolta ceea ce unii colegi de-ai mei numesc „suspiciometru" – când un fragment de text sună foarte ciudat sau nelalocul lui, suspiciometrul ar trebui, dacă funcționează bine, să te orienteze imediat spre Google.

„Aha, eşti traducător? Înseamnă că ştii foarte bine nu numai engleza, ci şi suedeza, nu?”

Da, acum ne apropiem mai mult de adevăr. Un traducător bun nu trebuie numai să stăpânească ambele limbi cu care lucrează, ci şi să le poată separa. Poate că în engleză „plouă cu câini şi pisici” (*to rain cats and dogs* – n.tr.), dar o traducere *ad litteram* l-ar determina pe cititorul suedez (şi român – n.tr.) să se întrebe de ce cad animale din cer. Un astfel de exemplu evident nu pune probleme, dar altfel stau lucrurile când dai peste exprimări la care te uiți lung, neştiind dacă reprezintă o expresie neobişnuită, dar acceptată, sau sunt licențe poetice proprii autorului. Iar prepozițiile!… Ați fi uimiți să aflați cât timp din viață îşi petrece un traducător luptându-se cu ele!

Totuşi, dacă vrei să fii un traducător bun, trebuie să fii şi foarte flexibil. Actul traducerii literare se aseamănă puțin cu dansul: scriitorul conduce, traducătorul îl urmează. Şi trebuie să-l laşi pe scriitor să fie autoritatea finală a textului.

Vi se pare uşor? Eu nu prea dansez, însă dansează sora mea, fire independentă şi înzestrată. Am ascultat-o, cu interes şi râzând cu gura până la urechi, povestind cât de greu e să lase pe alții s-o conducă. Cred că la fel e şi când traduci. Dacă ai un partener priceput, e o bucurie să te laşi condusă de el. Dacă e mai bun decât tine, poți atinge noi culmi şi încheia dansul şi extaziată, şi îmbogățită spiritual. Dar, cu un partener nepriceput…

Cu un partener nepriceput, faci tot ce poți să dansezi bine şi speri că nu se uită nimeni îndeaproape la paşii tăi.

Ba mai acoperi şi din greşelile lui. Un personaj care a murit într-o bătălie la mijlocul paginii e viu când ai ajuns la sfârşitul ei? Fă o mică schimbare. Altul ia în mână un cuțit a doua oară, fără să-l fi lăsat jos prima oară? Mai faci o modificare. Propoziția la care ai ajuns e o bâlbâială, deşi restul textului e limpede ca lumina zilei? Închipuie-ți că s-a comis o greşeală la corectură şi încearcă să-ți dai seama ce vrea să spună propoziția. (Exemplul meu preferat e: „Şi-a acoperit mâinile cu urechile.” Am fost convinsă că nu asta a vrut să spună autorul.)

Există şi momente când a fi un bun partener e o adevărată provocare. Tentația nu e niciodată puternică atunci când scriitorul pare neexperimentat, nou în meserie. Atunci faci tot ce poți ca să-l ajuți – cu toții avem dreptul să fim începători. Nu, scriitura deficitară e cea care îl face pe traducător să-şi plece urechea la şoaptele diavolului. Clişeele, exprimările stângace, stilul acela oribil şi perimat de a scrie după formule…

Unul dintre colegii mei este un mare pacifist. A refuzat să traducă scene de luptă din cărțile de acțiune de serie B pe care le-a tradus. În schimb, le-a rezumat astfel: „Şi s-a produs multă agitație.”

Un alt coleg de-al meu s-a plictisit de caracterul părtinitor al westernurilor. După ce a tradus câteva, a căzut în extrema cealaltă şi i-a descris pe indieni drept nobili şi inteligenți, iar pe albi, drept laşi şi mincinoşi.

Iar un altul a tradus trei-patru romane de Barbara Cartland, înainte de a ceda şi el ispitei diavolului. Aşa cum mi-a spus chiar el când am stat de vorbă: „Întotdeauna poți să traduci un text corect, fără să-l traduci bine.” Ani de zile după aceea, oamenii mergeau la editură şi se rugau să primească un exemplar dintr-o carte anume – pe al lor îl citiseră de atâtea ori, încât se rupseseră toate filele...

Nicu Dărăştean – „Turnul Baobab”

Se spune că, atunci când traducătorul şi-a făcut datoria, la lectură nici nu se observă că e vorba de o traducere. La modul ideal, când citeşti o carte tradusă, nici n-ar trebui să te gândeşti că e tradusă.

Însă noi, traducătorii, existăm, oricât de discreți am fi. Stăm în umbră. Trebuie să luptăm ca să ne apară numele în recenzii şi, de cele mai multe ori, ni se acordă foarte puțină atenție, cu excepția cazului în care am făcut o treabă de mântuială.

Dar existăm. Putem lucra un text astfel încât să-l aducem mai aproape de viziunea autorului său. Sau îl putem face ferfeniță, fără să ne încălcăm contractul. Avem puterea necesară.

Nu uitați acest lucru.

Traducere de Antuza Genescu

Laurențiu Nistorescu

Evadarea dintre orizonturi

Atunci când ajunge pe linia subțire de demarcație între ceea ce cunoaşte deja şi ceea ce îi este încă incomprehensibil, spiritul uman are în față fie un orizont al experienței mai larg decât orizontul rațiunii – şi atunci populează spațiul rămas gol cu făpturi şi întâmplări ale misterului, fie dimpotrivă, orizontul rațiunii e mai extins decât cel al experienței – şi atunci dă sens pozitivist surplusului, organizându-l ca proiect, ca imaginar sau ca anticipație, fie că cele două orizonturi se suprapun – caz în care, încercând mulțumirea de sine, refuză iscodirea şi-şi rafinează alte forme de manifestare. În cea dintâi situație avem de-a face cu mecanismul de naştere a fantasticului, sub toate formele sale licite (inclusiv *fantasy* şi *horror*); în cea de-a doua, cu toate variantele de sine stătătoare ale ştiințifico-fantasticului. Această clasificare *sui-generis* îi poate deranja pe cei obişnuiți să ia în considerare doar forma romantică a progresului cunoaşterii (implicit şi a instrumentului privilegiat al acesteia, ştiința), care postulează că viitorul înseamnă exclusiv şi-mai-multă-cunoaştere, că (cel puțin la scara personajului colectiv) cunoscutul este un bun câştigat, neuitabil şi, mai ales, că a şti echivalează biunivoc cu binele, frumosul şi adevărul. Problema – a lor şi a noastră deopotrivă – este tocmai aceea că generația actuală a nimerit într-o paradigmă incompatibilă cu ideea romantică despre nesfârşirea cunoaşterii şi puritatea axiologică a acesteia. Paradoxal este nu faptul că am ajuns aici (istoricii spiritualității umane ştiu prea bine că nu este pentru prima oară), ci că s-a întâmplat astfel din cauza succesului pe care l-au cuoscut, în generațiile anterioare, strategiile cunoaşterii prin ştiință. Altădată prin excelență acte individuale, chiar intime, procesele de cercetare şi creație au atins în pre-zilele noastre dimensiunile unor veritabile industrii, cu rezultate care nu mai sunt, nu mai pot fi la îndemintea unui singur individ, oricât de excepțional ar fi acesta. Ca atare, coabitarea gnoseologică dintre om şi omenire s-a rupt, iar dacă pentru cea din urmă cunoaşterea ştiințifică şi utilizarea acesteia îşi continuă marşul triumfalist, pentru individul uman, orizontul experienței a redevenit mult mai larg decât cel al rațiunii. Aşa se explică, printre foarte multe altele, şi una dintre ciudățeniile evolutive dinlăuntrul *science-fiction*-ului: reîntoarcerea spre *fantasy*, spre un fel de a băsmui vrute şi nevrute, fără a mai adăuga jocului de-a plăsmuirea cenzura (sau armătura) unui alt joc de spirit, născut din interogația *dar cum am putea face să…?*

Desigur, aşa cum tehnicismul nu a reprezentat în copilăria SF-ului singurul mod de a păşi mai departe, nici *noul fantasy* (în măsura în care el este cu adevărat nou sau cu adevărat *fantasy*) nu reprezintă singura cale de continuare a aventurii *science-fiction*. Este ceea ce încearcă să demonstreze şi creațiile reunite în acest număr aniversar al „Paradox”-ului editat de gruparea „Wells-Timişoara” şi colaboratorii acesteia. Aici, SF-ul clasic, cel de percepție şi cel de metaforă coexistă cu satira, umorul şi experimentalul, singura constrângere pe care wellsiştii timişoreni şi-au impus-o – de altfel, cu multă vreme în urmă – fiind aceea de a nu-şi supune creația constrângerilor. Şi de a păşi mai departe ridicându-se deasupra orizonturilor.

Daniel Haiduc

H+

Din start, ideea vizionării unui film disponibil în exclusivitate pe YouTube nu pare prea îmbietoare, cu atât mai mult cu cât e vorba de un serial în patruzeci şi opt de episoade (sau „webisoade”) cu durate cuprinse între trei şi opt minute. Opțiunea producătorilor filmului H+ de a recurge la serviciile popularei platforme online nu este o noutate. De mai mult timp, diverse seriale TV de succes – unele transmise şi la noi: Lost, Dexter, Battlestar Galactica – au început să fie completate cu episoade scurte, disponibile pe Internet şi menite să extindă universul ficțional, spre încântarea maselor de fani loiali. Însă un serial întreg alcătuit doar din miniepisoade poate ridica anumite semne de întrebare. De ce acest format? Ce aduce el nou? Poate fi o soluție viabilă pentru alte filme?

În teorie, o narațiune neliniară cum este cea propusă de H+, în care episoadele prezintă, într-o ordine aparent aleatoare, scene petrecute în locuri şi momente de timp diferite, poate beneficia de anumite avantaje specifice unei platforme digitale. Astfel, spectatorii au posibilitatea de a urmări episoadele în altă ordine decât cea propusă, de exemplu cronologic sau grupate în funcție de personaje. De asemenea, ei pot consulta o serie de ad-

notări, texte afişate peste imagini cu scopul de a-i ghida prin complexitatea narațiunii, sau pot sări de la un episod la altul folosind hiperlinkuri. Nu în ultimul rând, platforma oferă spectatorilor posibilitatea de a comunica între ei prin intermediul forumurilor disponibile pentru fiecare episod în parte. O multitudine de oportunități.

În realitate, pentru H+ lucrurile nu sunt atât de roze. Faptul că episoadele au fost lansate succesiv, câte unul pe săptămână, a creat o primă problemă, un conflict previzibil între neliniaritatea narațiunii şi durata redusă a episoadelor pe de-o parte şi intervalul de apariție pe de altă parte. Funcționarea unei narațiuni neliniare se bazează în mod esențial pe capacitatea spectatorului de a reține şi urmări mai multe planuri în paralel, exact ceea ce intervalul mare dintre episoade subminează în mod constant. Într-adevăr, câteva minute pe săptămână e foarte puțin dacă ne gândim la multitudinea de tentații concurente care asediază mintea între timp, făcând-o să uite detalii sau scene întregi. De altfel, această problemă a început să fie evidentă şi în cazul serialelor TV obişnuite. Nu puține persoane preferă să descarce de pe Internet sezoane întregi şi să le urmărească în maraton, decât să aştepte săptămână de săptămână câte un nou episod.

Nicu Gecse – „Glass 22”

Periodicitatea formatului TV este percepută tot mai mult ca o îngrădire, ca o limitare artificială a opțiunilor, născând aşteptări disproporționate şi frustrări direct proporționale cu acestea. Era inevitabil ca H+ să fie supus aceloraşi presiuni. Nu puțini spectatori şi-au exprimat, pe forumuri, dezacordul în privința duratei episoadelor, solicitând ca ele să fie mai lungi, de măcar douăzeci de minute. Ba chiar, după apariția ultimului episod, s-au găsit binevoitori care să le pună pe toate cap la cap şi să le ofere, tot pe Internet, sub forma unui film continuu, într-o încercare de revenire la „normalitatea” actului vizionării.

Problemele filmului sunt vizibile şi dacă luăm în calcul audiența, destul de mică în comparație cu a unuia de acelaşi nivel distribuit prin mijloace tradiționale (cinema, Blu-Ray, TV). De la peste un milion de vizualizări în cazul primului episod, serialul a ajuns la mai puțin de 100.000 pentru ultimele. Se naşte imediat întrebarea dacă nu cumva calitatea lui intrinsecă a fost elementul hotărâtor în stabilirea acestor cifre. Aparent nu. Comentariile sunt în general favorabile, ba chiar entuziaste pe alocuri, şi nu fără temei. Subiectul de factură science-fiction este interesant, fără a fi neapărat original şi, cu toate că se bazează pe anumite clişee, nu poate fi redus la suma acestora. Bugetul relativ modest nu afectează calitatea filmului, efectele speciale sunt minimale, dar bine dozate, iar personajele convingătoare deşi portretele lor, construite din bucăți asemenea unor colaje, nu ies din sfera arhetipală. Ideea principală, transumanismul, este generoasă şi oferă suficiente teme de meditație, chiar dacă scenariştii nu au putut sau nu au dorit să evite o deviere de tip rețetarist către relația aparent conflictuală între ştiință şi religie, temă care acaparează discursul filosofic fără însă a oferi, până în final, mai mult decât nişte promisiuni pentru viitor. Pentru că, în buna tradiție a serialelor de succes, episodul final introduce mai multe probleme decât rezolvă, lăsând astfel calea deschisă unui nou sezon.

Aşadar, pe ansamblu, putem vorbi de un film destul de bun care, în lipsa publicității masive de care beneficiază blockbusterele hollywoodiene, încă nu a penetrat probabil întreaga masă a publicului potențial. Şi, cum nu există deocamdată bareme de evaluare pentru serialele digitale, este foarte posibil ca, până la urmă, H+ să fie declarat un succes. Iar în ceea ce priveşte formatul, o analiză obiectivă nu poate trece cu vederea faptul că acesta reuşeşte, până la final, să-şi pună amprenta asupra filmului într-un mod mai degrabă pozitiv, dându-i chiar acea notă de originalitate care, poate, i-ar fi lipsit altfel. În mod interesant, mult criticata segmentare în episoade scurte completează alegerea inteligentă a scenelor şi creează impresia că povestea este mult mai întinsă decât ceea ce se dezvăluie. În acest context, fiecare episod apare ca un moment esențial al povestirii, de maximă intensitate, ceea ce aduce un plus de suspans, de tensiune dramatică. Să mai remarcăm faptul că aparentele goluri în narațiune, la care se adaugă absența subtitrării în engleză pentru unele expresii rostite în alte limbi (italiană, finlandeză, spaniolă, germană), ar putea deranja pe spectatorul obişnuit să i se ofere totul pe tavă. Şi totuşi, povestea poate fi pusă cap la cap, cu condiția ca acesta să renunțe la confortul detaşării şi să se implice, să facă deducții, să completeze elementele lipsă, cu alte cuvinte să gândească. Dacă acest lucru se întâmplă, putem spune că filmul şi-a atins scopul.

Serialul H+ poate fi vizionat gratuit la adresa:
http://www.youtube.com/user/HplusDigitalSeries

David Kelečić

Prăpastia dintre generații

David Kelečić este considerat de către prieteni un autor „tânăr” – etichetă inevitabilă, datorită feței de copil și a vârstei sale (se apropie de 30 de ani). Cu toate acestea, a scris mai multe povestiri excelente și a primit mai multe premii decât mulți dintre scriitorii mai în vârstă și consacrați. Câteva dintre primele sale povestiri au apărut în fanzinul croat „Parsek”.

Anul acesta și-a publicat primul roman. Se intitulează Mai adânc decât abisul *și aparține genului dark fantasy. Nu vă mirați dacă veți regăsi povestiri sub semnătura sa în reviste internaționale.*

Este ambițios și intenționează să publice în limba engleză. Un lucru e sigur la David, spun prietenii lui: își atinge întotdeauna scopurile.

— Bună, fiule.

— Bună, tată.

Liniște stânjenitoare.

— M-ai sunat, rosti fiul, în silă.

— Da, recunoscu tatăl, ezitant.

Liniștea apăsătoare se strecură din nou între ei.

— Am sunat ca să aflu ce mai faci, murmură tatăl, într-un sfârșit.

Sperase ca Dragoslav să-l ajute, să-i spună vorbe pline de miez. „Te rog, te rog să nu-mi spui că ești bine”, îl imploră în sinea lui.

— Sunt bine, spuse fiul.

Bătrânul Dracanto oftă din străfunduri la capătul celălalt al firului, apoi își apăsă cu degetele fruntea zbârcită. Dintr-o dată, fiul său îi dădu ocazia să continue dialogul incomod:

— Dar tu cum o mai duci?

— Eu? se miră Dracanto. Păi… bine. Da, sunt bine. Am tras un pui de somn toți anii ăștia. Tu ce faci, mai jefuiești...

Tăcu brusc când își aminti că Dragoslav nu putea suporta cuvântul.

— Vreau să zic, câștigi bine?

Veni rândul lui Dragoslav să scoată un oftat profund.

— Da, câștig bine, răspunse el, blazat. Oamenii vorbesc și acum despre criză, dar nu e chiar atât de rău, adăugă, colorându-și vocea cu o umbră de vioiciune. Știi, am reușit să cresc suma pe care am avut-o în 2008.

— Asta-i… nemaipomenit.

Dracanto rostea fiecare cuvânt rar. Își încleștă toți mușchii feței ca să n-o spună, dar cuvintele se dovediră mai puternice decât el:

— Deși... îmi pare rău că a trebuit să lucrezi atât de mult. Știi… dacă ai avea aur…

— Tată, iar trebuie să discutăm despre asta? întrebă Dragoslav pe un ton rugător, când tatăl său atacă subiectul sensibil.

— A, nu, n-a fost decât o remarcă, bătu Dracanto imediat în retragere. Îmi dau seama că știi ce e mai bine pentru tine, rosti el o mantra pe care o repetase de o mie de ori, fără să creadă în ea niciodată.

— Mulțumesc, tată, spuse Dragoslav ușurat, îngropând securea războiului, apoi schimbă subiectul: ai vorbit cu mama în ultima vreme?

— Nu. Dar am vorbit cu ea nu cu foarte mult timp în urmă.

— Tată, n-ați mai vorbit de 36 de ani.

— Cum ți-am spus, am vorbit nu demult. În orice caz, nu am nimic să-i spun. E clar că-i merge bine acolo, în Argentina, din moment ce consideră că aurul ei e în siguranță aici.

— Ai putea s-o vizitezi câteodată.

— Ea e cea care a plecat în 1941. Ea ar trebui să mă viziteze pe mine!

— Știi foarte bine că își proteja aurul. A procedat cum a crezut că e mai înțelept.

— Dacă nu i-ar fi venit ideea „sclipitoare” cu plecatul, ți-ai fi păstrat mințile și nu te-ai fi mutat dincolo de lacul cel mare, în orașul ăla imposibil.

Dracanto se pierdea cu firea.

— Tată, se numește New York. Nu „orașul ăla imposibil”. E centrul financiar al lumii. Pe lângă asta, tu ești cel care s-a mutat din Veneția la Istria, la Draguć.

— E aproape, la doar o oră de zbor! replică Dracanto cu vehemență. Și știi foarte bine că e țara bunicii tale, miză el pe tradiționala carte câștigătoare.

— Da, bine, ai dreptate.

Dragoslav nu mai încercă să-l convingă cu argumentele lui; știa că era zadarnic.

— Spune-mi, continuă Dracanto, conștient că risca să pună capăt conversației, dar sincer îngrijorat pentru fiul său, poți dormi?

— Da, foarte bine, mulțumesc de întrebare, răspunse Dragoslav pe un ton glacial.

Știa unde ducea discuția.

— Ești sigur? În apartamentul ăla mic… nici măcar nu are subsol.

Dracanto avea și el presimțirile lui negre.

— Sunt foarte sigur că dorm cât se poate de bine, n-am nevoie de o peşteră. Locuiesc într-un apartament de trei sute de metri pătraţi, în centrul Manhattan-ului. E tot ce am nevoie.

— Dar… cum îţi păstrezi aurul? E într-un spaţiu deschis. Nu ţi-e teamă că ţi-l va fura cineva?

— Tată, ţi-am spus de nu ştiu câte ori, nu am aur.

Dragoslav mai că îl vedea pe tatăl său frecându-şi pieptul din cauza durerii provocate de cuvintele lui.

— Fiule… cum poţi dormi fără aurul tău? se căzni Dracanto să întrebe, disperat, anticipând furtuna iminentă.

La celălalt capăt al firului, fiul rămase calm.

— Cum ţi-am spus, nu am nevoie de el.

Dragoslav se ura, pentru că ştia cum avea să reacţioneze tatăl său la ceea ce urma să-i spună:

— Am acţiuni, obligaţiuni, prime, depozite, fonduri, opt dispozitive pentru operaţiuni bancare pe net, un card Gold American Express, unul Mastercard şi unul Visa. Le păstrez sub saltea şi dorm foarte liniştit.

— Dar, Dragoslav, nu e NORMAL! strigă tatăl său. Cum poţi să-ţi faci aşa ceva? Aurul nu-şi pierde niciodată valoarea, iar acum e mai valoros decât oricând! Şi cel mai bun lucru e că poţi DORMI pe el!

— Nu am nevoie de AUR ca SĂ DORM NORMAL! — Până la urmă, Dragoslav îşi pierdu şi el cumpătul. — Ţi-am spus de un MILION de ori! Nu mă interesează filosofia ta senilă. O COMOARĂ NU E FORMATĂ NUMAI DIN AUR ŞI METAL!

— Dragoslav, ascultă-mă! Sunt tatăl tău! Ştiu ce e mai bine pentru tine!

Dracanto recurse la vorbele pe care părinţii le spuneau fiilor de sute de ani încoace.

— Nu mai sunt COPIL! Am 186 de ani şi nu mă mai interesează sfaturile tale. Poţi să mă suni din nou numai în ziua când accepţi lucrul ăsta!

— Fiule…

Dracanto ar fi vrut să mai spună ceva, dar auzi tonul în receptor. Oftă îndelung şi-şi acoperi faţa cu palmele. Nu înţelegea deloc, comportamentul fiului său era o adevărată tortură pentru el. Se întrebă dacă Dragoslav dormea bine, pentru că nu-şi închipuia cum s-ar putea relaxa cineva fără să-şi numere banii în fiecare zi. Acţiuni, prime… vorbele pe atât de goale, pe cât de lipsite de valoare. Nu puteau însemna o comoară, nu puteai dormi cu ele sub cap.

— Agenţia financiară Pazin, sunt Mirjana, rosti angajata la telefon cu voce leneşă, fără să-şi ia ochii de la articolul din Cosmopolitan, care explica cum să readuci la viaţă pasiunea în căsătorie, dacă eşti măritată de zece ani şi ai şi doi copii.

Vocea apelantului suna destul de sobră şi Mirjana îşi dădu seama cu cine vorbea. Era „Zărghitul-din-Draguć.” Zâmbi cu gura până la urechi şi preluă agitată comanda de la clientul VIP. După ce închise, îşi luă câteva momente de pauză, ca să-i mai scadă pulsul prea accelerat.

— Marica! o strigă pe colega ei. Individul ăla ne-a contactat din nou!

— Care individ?

Marica nu era prea atentă. Tocmai trecuse de pe Facebook la cartea de bucate online Coolinarka, din care voia să aleagă cea mai gustoasă dintre cele 73 de reţete de tocană de pui. Spre deosebire de Mirjana, Marica ştia că dragostea soţului ei trecea prin stomac.

— „Zărghitul-din-Draguć”, pufni Mirjana, fiindcă era clar că colega ei mai în vârstă nu-i dădea atenţie.

Numele clientului VIP o aduse imediat cu picioarele pe pământ. Înarmată cu mulţi ani de muncă administrativă şi un certificat ECDL proaspăt dobândit, Marica preluă controlul.

— Spune-mi ce cantitate a comandat!

Scaunul ei scârţâi sub greutatea celor 38 de reţete de tocană de căprioară pe care Marica şi soţul ei le mâncaseră în „Luna aprilie pentru gurmanzi”. Weekendurile în care pregătea două mese pe zi erau o provocare, însă relaţia lor maritală era mai înfloritoare ca oricând.

— Atât.

Mirjana îi arătă şovăitoare cantitatea pe care o scrisese pe notes.

— Rahat! exclamă Marica, uitând cum ar trebui să vorbească şi să se poarte la birou.

— Am scris corect, preciză Mirjana.

— Eu sun la Zagreb, tu, la Rijeka, Split şi Osijek! Dacă o dăm în bară, putem să uităm de pensionarea anticipată!

Marica respira agitată când formă numărul de telefon.

— Alo, Agenţia Financiară Zagreb? Sunt Marica, de la filiala din Pazin. Avem cod Alfa-005-Ştiuca de Aur! Repet: cod Ştiuca de Aur.

Dragonii aveau puţine calităţi, însă cea mai importantă — susţineau toate bunicuţele din Istria, una mai fragilă decât alta — era răbdarea. Se zvonea că un dragon putea sta pe aurul său ani la rând fără să se mişte, neclintit ca stânca. Printre bunicile din Orientul Îndepărtat se zvonea chiar că marele Buda învăţase arta meditaţiei de la un dragon.

Dracanto nu dădea crezare acestor zvonuri. Stând şi aşteptând în subsol, se gândea cât de greşit interpretează oamenii specia sa. Da, era adevărat că dragonii nu se mişcau luni de zile, dar trucul lor nu era răbdarea. Pentru că, dacă ar fi avut răbdare, n-ar fi existat dispute familiale. Şiretlicul stătea în ochii dragonilor, care sesizau schimbările discrete din mucegaiul de pe pereţi. Un observator extern ar fi zis că dragonii meditează profund, dar, în realitate, nu făceau decât să urmărească un film de acţiune palpitant. Dragonii nu puteau prezice care parte a mucegaiului urma să acopere următorul micrometru de perete. Dracanto înţelegea foarte bine obsesia umană pentru seriale eroice, ca *Urzeala tronurilor*, însă bieţii oameni nici nu ştiau ce pierd nevăzând transformările mucegaiului.

Pe de altă parte, disputele din familiile dragonilor puteau dura secole întregi. Bineînţeles, Dracanto reuşise să se certe cu absolut toţi membrii familiei lui. Iar secolele care se scurgeau nu-i uşurau durerea; în timp, dure-

rea nu făcea decât să-i roadă sufletul. Şi aşa, în ciuda mucegaiului care continua să lupte pentru fiecare micrometru de spaţiu, Dracanto îşi pierdea cumpătul aşteptând livrarea.

Dând din coada lui roşie, stătea în faţa orificiului din tavan prin care Agenţia Financiară urma să-i facă livrarea. Ca să poată urmări mucegaiul, fusese nevoit să-şi reia înfăţişarea de dragon. În ultimul timp, nu o prea folosise. Se întrebă dacă fiul său, Dragoslav, mai revenea la forma de dragon sau se adaptase complet la cea umană. Dacă se adaptase, atunci nu era de mirare că dormea pe un pat de om. Încă o dată, suflă un norişor de foc, simţind durerea pe care numai un tată o poate simţi.

Într-un sfârşit, la sute de metri deasupra sa, scrâşniră frânele unei furgonete supraîncărcate care intra pe moşia lui din sătucul istrian Draguć. Gărzile cunoşteau deja procedura. Pe peretele vilei exista un terminal unde încărcau sacii. După aceea, sacii coborau automat, trecând prin zeci de sisteme de securitate dintre cele mai avansate. Când fusese proiectată vila, Dracanto insistase să se adauge o zonă cu topoare atârnate de tavan, care se clătinau, şi bolovani care se rostogoleau, pentru a satisface măcar normele tradiţionale minime. Sacii cădeau apoi într-o porţiune care se deschidea numai din peştera lui Dracanto. Nicio măsură nu era exagerată când trebuia protejată comoara unui dragon.

Dracanto dădu semnalul de coborâre şi urmări cum cad în faţa lui sacii plini cu sute de kilograme de încărcătură metalică. Satisfăcut, îi luă în gheare şi îi duse în sala unde-şi ţinea comoara. Dragonii nu apreciau numai valoarea, ci şi cantitatea. Desigur, patul lui cel mai mare era făcut din aur, dar în jurul lui stăteau grămezi de sute şi mii de monede mici, a căror valoare totală n-ar fi depăşit o bancnotă de cinci sute de euro. Dragonii, cel puţin aceia mai bătrâni, nu preţuiau hârtia. Acesta era principalul motiv pentru care Dracanto se gândea să se mute în nord, în Scandinavia. Ştia că, acolo, la casă primeşti suma exactă, până la cea mai mică monedă. În Croaţia, nimic nu era mai rău pentru un dragon decât să cumpere un obiect care costa câteva *kuna* şi nouăzeci şi nouă de *lipa*. *Lipa* aceea… îi aparţinea lui! Nu era un deficit neglijabil, ci moneda lui, cât de mică, şi o voia înapoi! Şi, deşi o cerea de fiecare dată, nu o primea niciodată, pentru că nimeni nu considera că merită să păstrezi o monedă atât de neînsemnată, aproape lipsită de valoare.

Dracanto deschise primul sac de la Agenţia Financiară, împrăştiind mii de monede de douăzeci de lipa. Din cale-afară de mulţumit, luă un bănuţ în gheare şi îl examină îndelung, cu ochi de expert. Observă zgârieturi discrete pe frunza din mijloc a ramurii drepte a măslinului. După aceea, îl luă cu coada şi îl aşeză pe locul unde intenţiona să înceapă o nouă grămadă. Bunicuţele aveau, cu siguranţă, dreptate când spuneau că a doua calitate principală a dragonilor era memoria excelentă. Toţi reţineau, în cele mai mici amănunte, fiecare monedă pe care o aveau.

Bănuţ cu bănuţ, minut cu minut, Dracanto simţi, într-un sfârşit, că începe să se calmeze. Da, plătise pentru bănuţii aceia mai mult decât meritau, dar cu bancnote. Proştii de oameni nu apreciau niciodată valoarea metalului. Peste şase zile, când termină de numărat, începu să se gândească la următorul telefon pe care avea să i-l dea lui Dragoslav. Probabil peste un an şi ceva. A treia virtute a dragonilor, cel puţin în cazul celor mai bătrâni, era tradiţia.

— Ăăă… bună, tată. Eu sunt.

— Fiule! Au trecut numai patru luni.

Dracanto era şocat.

— Da… Păi… am vrut să te sun, e important. Ţi-aş fi spus mai repede, dar ultima oară am ajuns iar să discutăm subiectul acela…

Dragoslav îşi alegea cuvintele cu foarte multă prudenţă.

— Te ascult, spuse tatăl.

Spera că lui Dragoslav i-a venit, în sfârşit, mintea la cap şi că îl sunase ca să recunoască cât de mult greşise.

— Nu există o cale mai uşoară de spus ce am de spus, aşa că îţi spun, pur şi simplu: mă căsătoresc.

Dracanto tăcu. Încercă să se holbeze la mucegaiul de pe pereţii din camera de zi, dar ochii de om nu erau în stare să-l vadă. Fiul său avea numai 186 de ani şi deja se căsătorea?! Unde greşise el, ca părinte?

— Tată? întrebă Dragoslav, temător.

— Sunt aici, fiule, răspunse Dracanto, ducând mâna în buzunar după portofel, ca să-şi numere monedele şi să se calmeze. Ăăă… nu-i prea repede?

Dragoslav oftă.

— Tată, mai vreau să-ţi spun ceva. E din Japonia. O cheamă Ryumi.

Dracanto scăpă portofelul şi-şi duse mâna la inimă. Amestecarea liniilor de dragon europene cu cele din Orientul Îndepărtat? Aşa ceva… pur şi simplu nu se face. Acum îi laşi să-şi deschidă un restaurant chinezesc în cartier, iar în momentul următor dragonul lor îţi fură aurul, în timp ce un comis voiajor chinez îţi vinde artificii ieftine. Mai mult, banii de hârtie existau numai din vina lor, ei îi inventaseră! Dragonii europeni îi disprețuiau din adâncul inimii, în special din cauza asta! Şi nici nu aveau aripi! Nu făceau decât să plutească şi erau slabi, cât coada lui Dracanto!

— Dragoslav, te însori cu o chinezoaică? ţipă Dracanto în telefon.

— Nu e chinezoaică, e japoneză! răspunse Dragoslav, pe acelaşi ton ridicat.

— E totuna!

— Of, tată, parcă ai fi bunicul!

De data asta, Dragoslav se dovedise nemilos. Cunoştea punctul slab al tatălui său.

— CE-AI ZIS? Mă compari cu dragonul ăla bătrân? Cum îndrăzneşti?

— Ştiam eu că greşesc sunându-te, dar mama m-a IMPLORAT să-ţi dau telefon.

— Cum, EA ţi-a zis să mă suni? De când vorbeşti TU cu EA?

— N-am întrerupt legătura cu ea niciodată! TU eşti cel care s-a supărat când am plecat noi din Italia. Şi

acum, cu părere de rău, îți zic la revedere, dar am de organizat o nuntă!

Numărând monedele, se gândea la Dragoslav. Chiar dacă îi trecea totul cu vederea, chinezoaica, acțiunile și cărțile de credit, tot nu reușea să scape de gândul amar că fiul său îl comparase cu Dracorelli. Tatăl lui Dracanto era un dragon bătrân, un tradiționalist bigot, care dormea numai în vulcani, număra doar aur și mânca oameni. Până și vechii dragoni din epoca romană învățaseră că trebuia să-i accepte pe oameni și să se ascundă ca să-și păstreze aurul. Pe vremea când fusese fiul tânăr al lui Dracorelli, Dracanto învățase printre primii să vorbească latina și studiase oamenii, obiceiurile și comportamentul lor.

Bineînțeles, alegerile lui îl îngroziseră pe Dracorelli. Pentru el, oamenii nu însemnau altceva decât o sursă de hrană. Săpau după aur și-l transformau în monede. Nu accepta argintul sau cuprul ca metale noi, deși le folosea regatul întreg. Dracanto se întreba cum de își alesese tatăl lui o pereche din Istria — la vremea aceea, o provincie umilă din Apenini.

Neînțelegerile dintre tată și fiu atinseseră punctul culminant atunci când niște dragoni învățaseră să stăpânească arta transformării în oameni. Dracanto, aparținând noii generații, își vizitase tatăl într-o peșteră din Vezuviu, ca să-l învețe noul meșteșug. Văzându-și fiul cu chip de om, Dracorelli se înfuriase la culme. Indignat de ceea ce el considera trădare, scuipase atâta foc, că forțase Vezuviul să erupă. În noaptea aceea, muriseră douăzeci de mii de oameni din Pompei, iar Dracanto nu putuse face nimic ca să-i salveze. Martor la suferința provocată fiului său de moartea oamenilor, Dracorelli îl dezmoștenise și jurase să nu facă niciodată parte din lumea în care dragonii trăiau alături de oameni. Se îngropase împreună cu comoara lui în străfundurile Vezuviului și blocase toate intrările. La rândul lui, Dracanto jurase că n-avea să-l ierte niciodată pe tatăl său, pentru că omorâse mii de oameni din cauza bigotismului.

Peste aproape două mii de ani, Dracanto se întreba ce mai face tatăl său. Și-l închipui fixând pereții cu privirea zi de zi, urmărind concentrat firele de praf care cădeau de pe stâncii peșterii sale vulcanice.

— N-am putut fi ca tata niciodată, bolborosi el, studiind o monedă cu un ton gravat în ea. De unde i-a venit ideea asta lui Dragoslav? „Parcă ai fi bunicul", îl maimuțări el. Solzii lui sunt încă violeți. Atunci să vorbească iar cu mine, când o să fie la fel de roșu ca mine.

În clipa aceea, Dracanto înlemni. Atunci să stai de vorbă cu mine, când o să ai solzii la fel de roșii ca ai mei — tot așa îi spusese și tatăl său în ziua când distrusese Pompeiul. Dracanto oftă, înțelegând, în sfârșit, adevărul. „Chiar sunt la fel ca el", își zise, simțind că mărturisirea îi ia o povară de pe inimă. Se întrebă dacă ar trebui să-și viziteze tatăl, acum, că avea solzii la fel de roșii cum fuseseră ai lui pe atunci. Între timp, probabil că Dracorelli se înnegrise complet – un adevărat dragon legendar.

Renunță la număratul banilor și-și reluă forma de om. Ar putea încerca să mai vorbească o dată cu tatăl său, dar mai întâi trebuia să dreagă lucrurile cu fiul lui și cu o dragoniță specială din Argentina.

— Dragoslav, te rog, vrei să nu faci să-mi fie și mai greu decât îmi e deja?

— Da, sigur. Dar… sunt uimit. Cum de vrei să vii la nuntă?

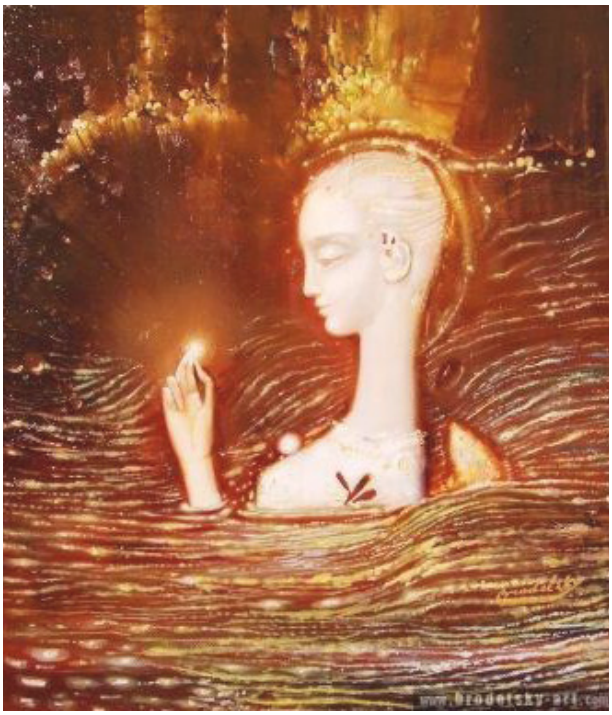

Dmitry Brodetsky – „The Pearl"

— Să zicem că m-am gândit mai bine și mi-am dat seama că vremurile s-au schimbat. Nu spun că-mi convine, dar măcar pot să fiu de partea ta, explică Dracanto, obosit. Totuși, nu înțeleg un lucru.

— Și care e acela? întrebă Dragoslav prudent.

— Păi, cum să zic… Vreți să aveți copii?

Și tatăl era prudent.

— Nu chiar acum, dar, da, sigur vrem să avem copii. Dar ce importanță are?

Dragoslav era nedumerit.

— Păi, știi tu. Nu înțeleg dacă… adică, cum o s-o faceți? Suntem europeni, nu? De asta… Suntem masivi, nu? Așa că...

Dracanto asuda.

— Tată, nu te înțeleg.

— Cum ai de gând să te împerechezi, când ai coada mai mare decât corpul fetei?

Întrebarea ieși necontrolată de pe buzele lui Dracanto. Se blestemă că nu reușise să poarte conversația aceea dintre tată și fiu înainte ca Dragoslav să fi părăsit peștera, cu ani în urmă.

— A, asta era. Chiar trebuie să vorbim despre sex?

Dragoslav era stânjenit.

— Nu-mi dau seama cum ar fi posibil, spuse tatăl său.

— Foarte simplu: o s-o facem ca oameni.

Se auzi un hâsâit. Dragoslav se întrebă dacă, de data asta, tatăl său fu acela care întrerupse primul convorbirea, însă legătura nu fusese întreruptă.

— Tată? întrebă precaut.

— Sunt aici, fiule, răspunse încet Dracanto. Număr bani. Aveam un sac pregătit.

— Nu te grăbi, aştept, rosti Dragoslav răbdător.

— Deci, spune-mi, când trebuie să zbor spre tine? se interesă Dracanto peste câteva minute.

— Ce vrei să spui prin „să zbor spre tine?" întrebă, suspicios, Dragoslav.

— Cum adică ce vreau să spun?

— Doar nu te gândeşti la… aripi? S-au inventat avioane, ştii?

— Fiule, dacă eu am reuşit să mă împac cu gândul că te măriți cu o chinezoaică…

— Cu o japoneză…

— … totuna – atunci şi tu va trebui să accepți că voi veni la tine fluturând din aripi, chiar dacă mă vor detecta toate radarele din lume.

Traducere de Antuza Genescu

Laurențiu Nistorescu

Când Eleutheria l-a cunoscut pe Haplonimandus

Sursele raportează că într-un crater mic de pe malul Mării Frigoris locuia pe atunci Eleutheria, descendenta încă nevârstnică a unei familii regale exilată cu cinci generații în urmă de pe Glob. Era cea dintâi decontaminată din neamul său, dar era singură. Doar biomații, ce-i drept, de multe şi felurile soiuri, îi populau reşedința, biomații şi cele câteva avataruri pe care i le lăsaseră în norul informatec părinții, înainte de a opta – aşa cum îşi promiseseră unul altuia în copilărie – să se virtualizeze împreună la ceasul neputinței. Printr-unul din acele avataruri, cel mai pisălog dintre ele, despre care-şi închipuia că va fi fost la vremea sa unchiul nefrecventabil din generația străbunicilor, Eleutheria ajunsese să-l cunoască pe Haplonimandus, principalul furnizor de cimbru şi salvie pentru coloniştii de pe Cealaltă Față. Biomatul-valet îi repetase de câteva ori, înainte de a se prinde că sfatul era înregistrat în memoria auxiliară din dreptul sânului stâng şi, firește, să-l dezafecteze, că trebuie să aibă grijă cu acest soi de negustori-călători, niciodată consecvenți, niciodată devreme acasă. Nici biomatul-medic nu avusese cuvinte de laudă, mai ales că recepționase ştiri – de crezare ori nu, asta era altă poveste – despre cum s-a lansat mirodenitul în afaceri şi de ce ocoleşte acum cu atâta insistență fotoneriile din punctele Lagrange. Prima interferare telematică era un contraargument redutabil şi, în plus, ştia că nu prea mai are de unde alege. Şi nici când. Aşa că atunci când mirodenitul a aceptat să-i calce pragul, decizia era deja luată: va fi a lui.

Încă de la intrarea în a doua ecluză, îşi dădu seama că Haplonimandus se protezozaurizase de atâtea ori, încât, aproape sigur, o sesiune împreună l-ar fi pus în situația de a-i cere să-şi sacrifice unul – sau poate chiar doi – biomați vânjoşi pentru a se refuncționaliza. Dar nu arăta rău. Iar pe deasupra se străduia, cu oarecare talent, să fie curtenitor. Am în containere mirodenia aceea, şi pe cealaltă, să-mi spui din care să-ți aduc, n-am îndrăznit să vin direct cu ele, pentru că sunt sigur că nu-ți lipseşte nici o aromă. Şi ea credea asta, dar, ca să nu-i arate că-i extrăgea, de la prima întâlnire, metafora din discurs, i-a expediat, la intrarea mirodenitului în cea de-a patra ecluză, inventarul serei interioare. Îl făcuse să tacă şi, la început, s-a bucurat. Dar Haplonimandus a păşit în a cincea ecluză neascunzându-şi un zâmbet obraznic. Îți voi fi de folos, te voi înzestra cu coriandru şi tarhon din belşug! Şi mai ales cu emiclanină, cele dintâi păstăi aduse vreodată de pe Glob se află în cala mea! Adu-mi atunci una, îi ceru Eleutheria, care regretă instantaneu că s-a lăsat înfrântă de propria-i curiozitate. Dar nu pot face eu asta, îşi dădu mirodenitul mâinile în lături, din fericire fără să şi le scape din încheieturi – iar zâmbetul lui deveni şi mai nesuferit. Îl lăsă să se explice şi află de la el ceea ce, deja, biomatul-valet îi extrăsese din baza de date a reşedinței: că numai o atingere de ființă decontaminată putea feri păstaia de emiclanină de la dezagregarea instantanee. Iar dacă decontaminarea a fost completă, asta nu mai află decât de la biomatul-cameristă, sunetul de deschidere a păstăii putea reda cele din urmă cuvinte rostite lângă arbustul din care fusese culeasă, de dinainte de rupetea codiței. O răsplată mai mare decât toate riscurile ieşirii pe lângă ecluze, pe care biomatul-medic i le recita acum, inutil, dar într-o rezonanță care-i obligă pe biomații-bucătari să se oprească din pregătitul cinei şi să se învârtească unul în jurul altuia, în aşteptarea modificării meniului pe măsura încă nerostitului diagnostic.

Când Eleutheria porni în fugă prin tunelul tehnic de lângă ecluze, doar pe jumătate îmbrăcată, astfel ca jetul de plasmă protectoare să nu-i strice voalurile sariului de gală la care lucrase întreaga dimineață, avu pentru o clipă sentimentul că mirodenitul, rămas cu

piciorul între ecluza a şase şi a şaptea, a putut-o vedea. Şi a roşit. Senzorii epidermei i-au semnalat fără dubiu faptul că pielea îşi sporise temperatura cu aproape două grade, era sigură de asta, mai înainte ca particulele de praf ridicate de alergarea ei să producă acelaşi efect. În faţa ei, cu certitudine că datorită mânuirii îndatoritoare a telecomenzii de către Haplonimandus, uşile cargoului se deschideau una după alta, ghidând-o. Mirodenitul nu minţise: chiar pe bord, în sertarul transparent al consolei de comandă, erau aşezate ca preţiosul patru eprubete, fiecare încastrând câte o păstaie tremurândă. A scos-o fără să mai aleagă pe cea de-a doua, a spart învelişul de sticlă şi şi-a aşezat palma peste păstaie: cochilia s-a deschis, eliberând un gaz de a cărei aromă n-avea cum să se bucure, iar în urma sa un sunet aducând a geamăt. Ştia că are o acuitate perfectă, aşa că o sparse şi pe cea de-a treia, dar sunetul de care avu parte îi aduse în timpan acelaşi geamăt îndoielnic. Cu un sfert de secundă înainte de a-şi aşeza palma peste cea de-a patra păstaie, intui ce avea să audă: mai jos puţin! Şi, în timp ce strânse în pumn eprubeta dintâi, ca pe un trofeu, îşi compuse rapid discursul de întâmpinare: Cred că putem trece direct la afaceri, vei rămâne definitiv cu mine sau ceea ce e aici ar putea ajunge la urechile guvernatorului din Cealaltă Faţă.

Elan Engarde Poc

Harababura şi pendula

ERAM ISTOVIT – terminaserăm pe locul trei cursa maraton de doi legaţi împreună de câte o mână şi un picior; a trebuit să rămânem aşa până când ni s-a înmânat eşarfa cuvenită învingătorilor şi ne-a fost trecută pe după gâturi, abia atunci ne-au slobozit şi ne-am putut întoarce la grupul nostru, purtând în triumf panglica policoloră, atât pe vizibilă în vânzoleala spectatorilor îmbrăcaţi în lungi cămăşi – MI SE PĂREA CĂ SUNT ALBE, MAI ALBE DECÂT FOAIA DE HÂRTIE PE CARE AŞTERN ACESTE CUVINTE, ŞI SUBŢIRI – totuşi nimeni nu tremura de frig, era o vreme primăvăratecă, senină şi însorită. O boare de vânt a săltat panglica deasupra capetelor noastre şi a arcuit-o. Probabil că de jos, de pe Arda 3, părea un curcubeu.

Confesoarele ne-au mângâiat capetele, ne-au îmbrăţişat rând pe rând şi ne-au felicitat, apoi a venit rândul fârtaţilor noştri să ne ovaţioneze, iar GLASUL LOR PĂRU CĂ SE TOPEŞTE ÎN ZVONUL NEDESLUŞIT AL UNUI VIS. Inima îmi ticăia cu dangăte de clopot atârnat în turla unei bisericuţe înălţate din lemnul unui gorun multisecular, ocrotit de lege, poftit, temut şi ocolit de fabricanţii de sicrie. Ne-am încolonat şi am ieşit de pe norul de sport, ca să ne întoarcem la căminul nostru. O gură de nectar m-a răcorit, apoi m-am dus să fac un duş de raze, ca să-mi spăl toată oboseala din trupu-mi de lumină. Revigorat, mi-am luat tuba şi am coborât în grădină, unde lumea trebăluia de zor: grebla prundişul de pe alei, aduna părul de inorog de pe tufişuri (tocmai era sezonul de năpârlire), planta răsaduri de flori sau îngrijea stupii. Dintre coroanele scunde, se iţea ici-colo gâtul unei girafe. În dreapta, un phoenix cârâia răguşit, ca un păunaş. M-am îndreptat către chioşcul central, unde am repetat cu corul angelic până la amurg. Dulcea muzică mi-a stăruit în urechi până când m-am băgat în pătuţ. Eram fericit, trăiam pacea şi sentimentul de siguranţă dat de viaţa în Paradis. Soarele, din ce în ce mai mare, alunecă dincolo de orizont, mutându-se pe cealaltă coastă a Atlanticului, IAR LUMEA FU NUMAI LINIŞTE, ŞI NOAPTE, ŞI TĂCERE.

Am aţipit, TOTUŞI NU VREAU SĂ SPUN CĂ-MI PIERDUSEM CU DESĂVÂRŞIRE CONŞTIINŢA. Nu eram nici treaz, nici trecut cu totul în lumea viselor, ci undeva între tărâmuri, ca un călător la ghişeul de verificare a vizelor dintr-un aeroport. Aş fi putut să jur că aveam ochii deschişi, pentru că vedeam lumină, culori, mişcare, însă totul era lipsit de umbre, redus la nişte contururi dinamice, ca figurile dintr-un desen animat încropit la repezeală. Frânturi de viitor ajungeau până la conştiinţa mea şi viziunea lor încerca să se materializeze concret în informaţii pe care aş fi dorit să le ţin cât mai departe de conştiinţa mea. Umbla zvonul că în momentul când cineva se înfrupta fără hotar din fluxul de informaţii al mentalului colectiv, iniţia un protocol de prezervare, al cărui ultim pas îl constituia materializarea şi se trezea trimis înapoi în planul fizic, pe una dintre lumile din Grupul Local. Nu că traiul de acolo ar fi fost atât de rău, mai ales după larga expansiune a mecanizării cu inteligenţă minimalizată, dar nimic nu se compara cu viaţa paradisiacă de aici. De altfel, învăţasem instinctiv să evit intruziunea, să fac conştient următorul pas şi să transform tentanta reverie într-un somn de purcel. Dar vorba ceea: omul plănuieşte, Domnul rânduieşte.

LA DEŞTEPTARE, ÎNTINZÂND BRAŢUL, AM GĂSIT LÂNGĂ MINE O PÂINE ŞI UN ULCIOR CU APĂ. Da, într-adevăr, azi îmi venea rândul să hrănesc porumbeii şi să le torn apă în havuz. Erau nişte păsări drăgăstoase, de un alb imaculat, cu guşe gâlgâitoare şi zbor de serafim, totuşi cel mai mult îmi plăcea să îngrijesc frumoasa colecţie de cactuşi situată în partea nisipoasă

a Raiului. Prețuiam mai ales globurile striate din genul Parodia, pentru florile colorate intens, în nuanțe calde şi strălucitoare, cu petale prelungi şi mătăsoase, chiar dacă erau complet lipsite de miros. Se zicea că toată regiunea respectivă plutea literalmente pe o mare de țiței, dar aici, sus, petrolul era folosit exclusiv în scopuri terapeutice, pentru deparazitarea animalelor. Extracția se făcea cu o ciutură unsuroasă legată de o cumpănă. Puțul respectiv mirosea a ciuperci putrede şi din gura lui ieşea un abur uşor. Părea să fie mult mai adânc decât aş fi bănuit. Odată am aruncat o coajă de banană în el. VREME DE CÂTEVA CLIPE AM URMĂRIT-O CU AUZUL, CUM RĂSUNA IZBINDU-SE DE LATURILE PUȚULUI ÎN PRĂBUŞIREA EI. În cele din urmă, după circa un sfert de oră de bocăneli şi pocnituri, vacarmul se isprăvi brusc, fără obişnuitul pleoscăit, ci doar cu un fel de sunet înfundat, care semăna cu un hăpăit, de parcă cineva ar fi aşteptat coaja respectivă cu gura larg deschisă şi ar fi înghițit-o pe nemestecate. Am examinat cu atenție fundul ciuturii şi am găsit imediat locul unde nişte găuri se adânceau în lemnul îmbâcsit cu gudron, dezvăluind muşcătura unor colți teribili. După aceea, am ocolit în mod constant zona respectivă. De altfel, era singura din toată grădina Raiului şi dacă îngerii veterinari n-ar fi avut nevoie de petrol, ar fi fost de mult astupată.

Am luat ulciorul, pâinea şi am ieşit afară. Păsărelele ciripeau voioase, iar cerul era acoperit de nişte nori pufoşi, formând O FIGURĂ A TIMPULUI, ZUGRĂVITĂ AŞA CUM E ÎNFĂȚIŞATĂ DE OBICEI, ca un imens cadran solar, cu nasul de Cyrano pe post de indicator ițit din barba lungă. Dintre perii albi, răsărea şi o lulea cu coadă prelungă, iar Moş Veac se distra pufăind din ea şi suflând vălătuci în formă de

clepsidră,
eclipsă,
lipsă,
clipă,
clip,
chip,
cap,
cep,
cip,
tip,
tic,
tic şi tac,
tic-tac...

Apoi, dintr-odată, se uită fix la mine şi-mi făcu semn cu ochiul. Nu ştiu de ce, dar nu mi s-a părut a fi o treabă de bun augur. Sunt un copil cuminte şi-mi văd de treaba mea, nu stau să tai frunză la câini, să aştept ziua de mâine sau, în general, să-mi pierd timpul fără folos.

I-am întors spatele, să mă îndrept către hulubi, aşa cum îmi cerea datoria, dar figura Marelui Secund mi-a apărut din nou în față, cu chipul lui de pezevenghi bătrân. Asta e, aşa a dat bunul Dumnezeu, să nu putem scăpa nici un moment de Timp, nici măcar în cele mai paradisiace clipe ale non-existenței. Mi-am aplecat privirea, dar l-am revăzut oglindindu-se în băltoacele rămase de la ploicica de înviorare din zori de ziuă. Apoi imaginea i se tulbură, deoarece nişte şobolani albi, îmbrăcați în pantaloni trei sferturi, cămăşi cu guler înalt, jiletcă şi papion, săriră peste ochi, chițcăind: „Vai de noi! Am întârziat! Am întârziat!" Speriat, am scăpat pâinea din mână, care se rostogoli pe alee, din fericire, fără să rănească nici una dintre rozătoare.

Am ridicat-o degrabă şi m-am grăbit să ajung la havuzul porumbeilor. La apropierea mea, păsările s-au ridicat toate în zbor, au făcut o voltă largă şi s-au oprit deasupra mea, scriind un mesaj:

E TIMP DESTUL

Coada pipei cereşti coborî vertiginos printre hulubi cu un şuier mânios, care se risipiră speriați. Au căutat cu îngrijorare în sus, apoi, ca la o nerostită nouă comandă, se realiniară formând doar două cuvinte:

ESTE TIMPUL

Bătrânul surâse mulțumit şi-şi strecură din nou capătul lulelei în gură. Porumbeii se grăbiră să coboare, dar se regrupară într-un alt colț, undeva mai departe, de parcă aş fi fost ciumat. Evident, refuzau să vină mai aproape de mine, ca şi cum s-ar fi temut.

— Este timpul, spuse un înger.

— Văd că-i Timpul! m-am rățoit la el înciudat.

Dar păzitorul dumnezeesc nu s-a supărat, ci a făcut un gest cu degetul arătător de la mâna dreaptă către încheietura mâinii stângii, ca şi cum mi-ar fi arătat ceasul.

— Nu este Timpul, mi-a explicat ca unui şcolar năuc, ci este timpul.

Întinse mâna să-mi ia pita şi apa.

I le-am întins cu un gest mecanic, în vreme ce am aruncat din nou o privire nedumerită către figura înnourată, gen: „Ce-ai cu mine, Timpule?". Evident, era doar o întrebare retorică.

Abia atunci am observat ceva ciudat la una dintre mustăți, cea din dreapta mea. CUM PRIVEAM ȚINTĂ ÎN SUS LA EA (FIINDCĂ SE AFLA CHIAR DEASUPRA MEA), MI S-A NĂZĂRIT CĂ O VĂD MIŞCÂNDU-SE înainte şi înapoi. Era o oscilație abia vizibilă, de mică amplitudine, însă sesizabilă. Apoi se auzi un răcnet şi frunzişul arborelui marula (Sclerocarya birrea) începu să pocnească şi să trosnească cu mare zgomot. O ploaie de fructe verzulii se năpusti asupra noastră, urmată de trupul greoi al unui maimuțoi. Acesta se agăță de ultima creangă şi făcu neîndemânatic o tumbă prin aer, aterizând destul de nesigur pe picioare. L-am recunoscut imediat, după penele de fazan prinse de tiară: era Sun Wukong, regele maimuță.

— Hâc! zise el şi ne surâse drăgăstos, sprijinindu-se în binecunoscutul său toiag.

Îngerul strâmbă din nas şi bombăni ceva nedesluşit despre efectele colaterale ale interferenţelor culturale ecumenice, drept care maimuţoiul îi trimise o bezea şi-i adresă un haiku ad-hâc:

Ca o floale de măl pe
cleangă, dulce e
plomisiunea lodului…

Păzitorul ceresc scoase din mânecă un clopoţel de argint şi dădu alarma:

— Au început să se coacă marulele!

Imediat, ca din cerul senin, au apărut o mulţime de făpturi înaripate, frumoase ca nişte coconi de lumină. Îngerul meu a făcut un semn către coroana ca o umbrelă şi imediat lumea a priceput cum stă treaba, doar nu era prima oară când nemuritorul taoist îşi dădea în petic. Odată formulată corect, problema a devenit pe jumătate rezolvată. Doi serafimi l-au prins prietenos de braţ pe Sun Wukong, care chiuia vesel şi s-au dus să bea împreună o cafea tare. Altminteri, în alte împrejurări, mai puţin euforice, Sun era un tip nemaipomenit, să-l ungi pe pâine caldă. Îşi deschise propria şcoală de arte marţiale în Pădurea Ficusului Infinit, unde îi învăţa pe heruvimi şi pe celelalte suflete dornice de instrucţie cum să se apere în stilul Shaolin Hou Quan.

Îngeraşii putti au întins repede nişte foi mari, pergamentoase, sub coroana pomului african şi au început să-l scuture repede, cu putere. Alţii s-au îmbulzit să adune toate poamele, până să dea elefanţii de ele şi să înceapă să se cherchelească, altminteri ar fi urmat câteva zile de groază până să se restabilească ordinea în Rai. Decât un râu de lacrimi, mai bine un strop de prevedere, căci oalele sparte nu se pot petici, vorba ceea: „Joacă ursul la cumătru', vezi să nu vie şi la noi."

Văzând că incidentul a fost rezolvat în mod amiabil, păzitorul meu se întoarse către mine şi arătă către cer:

— Este timpul.

Mi-am ridicat din nou privirea către mustaţa Marelui Secund. CEEA CE AM VĂZUT ATUNCI M-A MIRAT ŞI M-A ULUIT. Capătul smocului de fire se bifurcase şi părea mult subţiat, ajungând să semene cu două funii de care fusese atârnată o scândurică. Mărimea oscilaţiei crescuse la aproape un ţol, cu o toleranţă de plus-minus zero virgulă cinci la sută. DAR CEEA CE MĂ TULBURA MAI MULT DECÂT ORICE ERA faptul că scrânciobul suspendat de perii Timpului nu pendula de capul lui, cu binecunoscuta izosincronicitate legiferată de Galilei, ci când mai iute, când mai încet, după cum îl impulsiona făptura care se legăna.

Era cea mai minunată dintre fiinţe. De la distanţa aceasta, nu vedeam dacă era blondă, roşcată sau brunetă. Se apleca înainte, apoi revenea lăsându-se pe spate, iar vălurile rochiei o urmau ca nişte plete de cometă. ÎNCET, ÎNCET, ABIA SIMŢIT, SE LĂSA ÎN JOS, TOT MAI JOS, TOT MAI JOS, ÎNTR-O POGORÂRE DE CARE-MI DĂDEAM SEAMA NUMAI LA INTERVALE CE MI SE PĂREAU VEACURI. Acum o desluşeam foarte

Dmitry Brodetsky – „Good Morning"

bine, nu părea nici astenică, nici voluptoasă, să fi fost aşa la vreo douăzeci şi unu de primăveri (în orice caz, până în treizeci şi trei de toamne). Nu purta nici botine, nici ciorapi, ci se legăna cu picioarele goale şi avea cele mai fine glezne pe care le-am văzut vreodată. Iar tălpile ei erau atât de mici, încât ar fi încăput amândouă în palma mea.

Femeia îşi întinse braţele, chemându-mă.

Îngerul mă prinse de mână şi spuse:

— E mama ta.

Pe măsură ce graţioasa zână venea tot mai aproape, tot mai aproape de noi, Moş Veac îşi preschimbă fiinţa într-o arcadă poleită cu raze răsfirate în evantaie de lumină, în bolta căreia pendula jucăuş leagănul. GĂSEAM O PLĂCERE SĂLBATICĂ SĂ MĂSOR ŞI SĂ COMPAR IUŢEALA LUI DE LEGĂNARE CU CEA DE COBORÂRE.

Absorbit de frumuseţea coborâtă din cer, nici n-am observat cum, atrase de vânzoleala provocată de căderea

Regelui Maimuță din copac, în jurul nostru se adunase o mulțime de gură-cască. Am simțit doar un sărut cald pe creştet şi abia atunci le-am văzut pe confesoarele noastre cu lacrimi în ochi. Am înțeles pe loc ce vroise să spună îngerul. Venise timpul să mă despart de ele.

Un nod mi s-a ridicat din stomac şi mi s-a oprit în gât. Durerea mi-a sfâşiat inima şi am început să tremur ca scuturat de friguri. Dar ființa diafană din scrânciobul ceresc nu m-a lăsat pradă deznădejdii, ci mi-a vorbit cu o dulceață nemaiauzită, pe tonul cald şi drăgăstos al ființelor menite să ne nască şi să ne ocrotească. Leagănul pendula ca un tita-nani! în brațele mamei, urmând zbaterea sufletului meu între nesupunere şi îngăduință.

SPRE DREAPTA… SPRE STÂNGA… DEPARTE… MAI DEPARTE… CU ȚIPĂTUL UNUI DUH BLESTEMAT!… CU PASUL TIPTIL AL TIGRULUI… DREPT SPRE INIMA MEA! RÂDEAM ŞI URLAM RÂND PE RÂND, DUPĂ CUM MĂ STĂPÂNEA UN GÂND SAU ALTUL.

În cele din urmă, în cumplita încleştare dintre saţietatea traiului tihnit şi teama de necunoscut şi aventură, a învins firea mea cea destoinică şi curată.

L-am privit pe înger şi i-am făcut semn că am ales. GÂNDUL ÎNTREG PRINSESE ACUM VIAȚĂ – SFIOS, NU PREA DESLUŞIT, NU PREA CUMINTE, TOTUŞI PE DEPLIN ÎNCHEGAT. Deasupra mea, nemaivăzuta făptură se înfioră de bucurie şi îşi deschise brațele să mă cuprindă cu ele. Cu inima duduind ca un picamer, am fugit către ea, iute ca strănutul. Mi s-a părut acum că îi desluşesc până şi culoarea ochilor, îi zăresc lungile fire din gene şi scânteierile drăgăstoase din jurul irişilor.

Dar, când să ajung la ea, femeia dispăru într-o străfulgerare de lumină, lăsând leagănul gol. M-am pleoştit de tot, însă păzitorul meu nu m-a abandonat, ci mi-a arătat scândurica liberă.

— Urcă-te! Hai, nu întârzia!

Am privit firile ninse, atârnate în poarta de lumină, alături de care confesoarele se aliniaseră zâmbitoare. M-am apropiat de leagăn şi îngerul mi-a făcut semn să mă aşez în el, cu fața către lumină.

„Împinge!", mi-a zis el cu o voce caldă şi calmă, pe un ton atent calculat, încurajator şi atoateveghetor, de medic obstetrician. „Împinge!"

Mi-a dat un impuls şi leagănul a început să se mişte. Din instinct, mi-am adunat picioarele şi le-am întins. Avântul a crescut şi am început să pendulez cu putere. Îmi veni să chiui de bucurie, însă mişcarea îmi tăie răsuflarea.

„Împinge!"

Mi-am întors capul, grădina Raiului semăna acum cu curtea unei şcoli, în mijlocul căreia se adunaseră toți cunoscuții mei. Dintre toți, cele mai drage îmi erau confesoarele. Le-am căutat cu privirea. Zâmbeau şi îmi făceau cu mâna. Două dintre ele au desfăşurat şi au înălțat o fâşie de pânză pe care scria:

LA REVEDERE ÎN...

„La revedere în… cât?" O cută a pânzei, fluturată zglobiu de o adiere, a acoperit ultima parte a textului.

„Împinge!"

„La revedere în... cât? Oh, Doamne!"

Presiunea provocată de mişcare creştea. SOCOTEALA MEA NU DĂDUSE GREŞ, ŞI NICI NU SUFERISEM ÎN ZADAR. Paradisul devenise cât o grădină de legume, întinsă în jurul unei fântâni cu apă vie, pe buza căreia stăteau confesoarele în robe albe, cu tot poporul îngeresc şi ceilalți copii-lumină alături.

„Împinge!"

Leagănul mă avânta tot mai sus, tot mai sus, cu o viteză din ce în ce mare. Simțeam apăsarea accelerației în fiecare părticică a corpului meu.

„La revedere în…"

BĂTAIA PENDULULUI ÎMI APĂSA PIEPTUL.

M-am desprins de leagăn şi m-am aruncat înainte, plonjând către Țara Făgăduinței.

„Oh, Doamne! Doaaa!… Oaaa!… Oaaa!…"

„Aşa, viteazule!" – zise îngerul şi lumina mă învălui brusc din toate părțile.

Am simțit mirosul înțepător al fenolului, un iz de transpirație şi sânge, apoi căldura firelor încinse din filamentele becurilor ce luminau masa de naştere. Mi-am închis ochii, am strâns pleoapele puternic şi am continuat să strig.

Moaşa mă prinse cu grijă, de după ceafă şi de fund, în vreme ce doctorul lăsă să cadă în tăviță foarfeca sterilă folosită pentru a tăia cordonul ombilical.

— Ce flăcăiaş vioi! Ce notă îi dăm, domnule doctor? întrebă femeia.

Îngerul mă privi fericit, cu sentimentul datoriei împlinite, apoi se preschimbă într-un bărbat cu palme mari, cu degetele răsfirate şi întinse ca penele unor aripi angelice, împreunate într-o cristelniță de carne şi oase. Purta un halat alb, neted şi imaculat, parcă cioplit din cea mai fină marmură de Carrara:

— Zece! – hotărî el.

---

traducere din C+/- Assembler de *Györfi-Deák György*

Notă:
Fragmentele scrise cu majuscule au fost copiate literă cu literă dintr-o povestire omofonă a unui cunoscut poet (ori numai POE?) american.

IAN WATSON
TONY CHESTER
LUCIAN IONICĂ
DORIN DAVIDEANU
CRISTIAN GHINEA
SILVIU GENESCU
REMUS ŞIMIAN
TRAIAN URDEA
DANIEL HAIDUC
LAURENŢIU NISTORESCU
ANTUZA GENESCU
IOANA VIŞAN
YLVA SPÅNGBERG
DAVID KELEČIĆ
GYÖRFI-DEÁK GYÖRGY

SERGIU ZEGREAN
MARINA NICOLAEV
BOGDAN-ALEXANDRU UNGUREANU
DMITRY BRODETSKY
NICU DĂRĂŞTEAN
NICU GECSE

ISSN 2285-7575
ISSN-L 2285-7575
9 772285 757009